

ОДБРАНА

АРСЕНАЛ
46

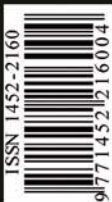
Број 122 ■ 15. октобар 2010. ■ цена 100 динара ■ 1,20 евра

Здружени подухват 2010

Професионалци НА ДЕЛУ

Интервју Пуковник Горан Димић
начелник Управе за инфраструктуру

Мудро газдовање ВОЈНИМ ИМЕТКОМ

putovanje

BEZ GRANICA

Lasta

EUROLINES

LASTA info centar • 011/3348-555

www.lasta.co.yu • www.lasta-turizam.com

ВОЈСКА СРБИЈЕ

КО СМЕ ТАЈ МОЖЕ...
БУДИ ПРОФЕСИОНАЛАЦ

Пријави се!

☎ 011 20 63 432

www.mod.gov.rs

www.budiprofesionalac.rs

Najbolji deo dana

**BEOGRADE
DOBRO JUTRO**

www.studiob.rs

ОДБРАНА

Магазин Министарства одбране Србије

„Одбрана“ наставља традиције „Ратника“, првог војног листа у Србији, чији је први број изашао 24. јануара 1879.

Издавач

Медија центар „ОДБРАНА“
Београд, Браће Југовића 19

Директор

Славољуб М. Марковић, потпуковник

Главни и одговорни уредник

мр Раденко Мутаковић

Заменик главног уредника

Владимир Почуч, мајор

Уредници

Мира Шведић
Душан Глишић
Александар Петровић, поручник

Стални сарадници

Станислав Арсић, мр Себастиан Балаш,
Игор Васиљевић, Југослав Влаховић, мр Славиша Влацић,
Милосав Ц. Ђорђевић, Владица Крстић,
Александар Лијаковић, др Милан Мијалковски,
мр Зоран Миладиновић, Предраг Милићевић,
мр Миљан Милкић, Крсман Милошевић,
др Милан Милошевић, Никола Остојић, Никола Оташ,
Иштван Пољонац, Будимир М. Попадић, Влада Ристић

Дизајн и прелом

Енес Међедовић (ликовни уредник),
Станислава Струњаш, Бранко Сиљевски
(технички уредници)

Фотографија

Даримир Банда (уредник)
Горан Станковић и Јово Мамула (фоторепортери)

Језички редактор

Слађана Мирчевски

Коректор

Слађана Грба

Секретар редакције

Вера Бјеловук

Документација

Радован Поповић (фото-центар)

ТЕЛЕФОНИ

Директор 3241-258; 23-809
Главни и одговорни уредник 3241-257; 23-808
Секретар редакције 3201-809; 23-079
Прелом 3240-019; 23-583
Маркетинг 3241-026; 3201-765; 23-765
Претплата 3241-009; 3201-995; 23-995

ТЕЛЕФАКС 3241-363

АДРЕСА

11000 Београд, Браће Југовића 19

e-mail

odbrana@mod.gov.rs
redakcija@odbrana.mod.gov.rs

Internet

www.odbrana.mod.gov.rs

Жиро-рачун

840-49849-58 за МЦ „Одбрана“

Претплата

За припаднике МО и Војске Србије преко РЦ
месечно 160 динара.
За претплатнике преко Поштанске штедионице
месечно 180 динара.

Штампа „ПОЛИТИКА“ АД, Београд,

Македонска 29

ОДБРАНА ISSN 1452-2160

Магазин излази сваког 1. и 15. у месецу

Снимко Душан АТАГИЋ

САДРЖАЈ

У ФОКУСУ

Сусрет министра одбране Србије
са државним секретаром САД

**ПОДРШКА ЕВРОПСКИМ
ИНТЕГРАЦИЈАМА**

6

ПОЛИГОН

Здружени њодухваји 2010

ПРОФЕСИОНАЛЦИ НА ДЕЛУ

8

Дан Криминалистичко-полицијске
академије

ВИШЕ ОД ЗАНИМАЊА

11

ДОГАЂАЈИ

Обележена 95. годишњица одбране Београда

СЛАВА ЈУНАЦИМА

12

ИНТЕРВЈУ

Пуковник Горан Димић, начелник Управе
за инфраструктуру

МУДРО ГАЗДОВАЊЕ ВОЈНИМ ИМЕТКОМ

14

САРАДЊА

Наставак акције „Хуманитарна асистенција“

ИСТОРИЈА ЗАЛОГ ПРИЈАТЕЉСТВА

18

Специјални њрил ог

„Одбрана“ је члан
Европског удружења војних новинара

12

30

САРАДЊА

Сарадња војнообавештајних служби земаља Југоисточне Европе

**ЗАЈЕДНО ПРОТИВ
ПРЕТЊИ**

21

ТЕМА

Спорт и физичка обука у систему одбране

ВОЈСКА ПРАВИ И ШАМПИОНЕ

22

Дан артиљеријско-ракетних јединица за противваздухопловна дејства

**ПРЕДСТОЈИ ОСАВРЕМЕЊИВАЊЕ
СРЕДСТАВА**

26

ОДБРАНА

Заједничка обука специјалаца Србије и Турске

МИСИЈА – НАМЕТАЊЕ МИРА

30

ФЕЉТОН

Тајна Добровољачке улице (2)

НАПАД ЈЕ БИО ПЛАНИРАН

34

КОНКУРСИ

39

Амилишуге

Рећко када се догодило да између два броја „Одбране“, хронографија забележи толико важних догађаја, не само за систем одбране, него и за читаву нацију. Још ређе, признаћемо, дешавало се да међу тим догађајима има толико суштинских разлика, порука, поука и ојомена.

Месито сабирања народа с нагом у мир, духовно јединство и боље суштра једне недеље била је Пећка патријаршија. Увођење Његове свештоссти патријарха Иринеја у свештосавски шрон из манастирске порше прашило је десет хиљада душа. Милиони Срба тај дан доживели су као чин континуитете православне духовности и додир са историјским сећањем, које сва нејравда полицичке реалности Косова и Метохије данас није могла да умањи.

Историја, истина, не тако древна, додирнула нас је 5. октобра на десетогодишњицу демократских промена. Рекалкулација тих догађаја навела нас је да одвучемо десет црну исход рачуна усреха коме се већина грађана Србије унапред радовала. Један закључак, ипак, остaje – Војска је тога дана остала у касарнама. Где јој је и месито.

Али иећ дана касније, цена анархије премашила је рачун демократије. Парада ЛГБТ популације требало је да Србију представи као земљу шреливоссти или како то чешће кажемо – толеранције. Показало се да шест хиљада неких момака у свом речнику нема глагол шрети. Патриотизам на који су се позивали исмејао је сам себе с првом каменицом баченом на полицајце и поломљеним излогом продавнице сиротске опреме.

Војска је и тада остала на полигонима и у касарнама. Више од хиљаду професионалних војника на „Пасуљанским ливадама“ доказало је државном и војном врху, али и јавности, да зна и може да изврши задатак. На ветрометини Кучајских планина, до колена у блаћу, они су показали друго, право лице патриотизма. Сви су били професионалци. Тако ће бити и убудуће. Јер, званично се војни рок у Србији више неће служити. Барем не обавезно. Ко буде желео – моћи ће. Па, ако „радо иде...“, нека иде!

Шефови војнообавештајних служби Југоисточне Европе пре неколико дана у Београду такође су стварали историју – потписали су прву изјаву о сарадњи. Тиме ће се међусобно учинити достујним поверљиви подаци о безбедносним прешњама.

И сарадња је, можда, шреће, мање познато лице патриотизма. Да војска у међународној сарадњи иде често корак усред дипломатије потврдила је и Хилари Клинтон. Америчка државна секретарка подржала је најорје Србије за чланство у Европској унији, похвалила сарадњу са Хашким трибуналом... Остаје да се види да ли ће та јавна дипломатија утицати на исход гласања о кандидатури наше земље за чланство у ЕУ. Надајмо се да хоће. ■

Александар ПЕТРОВИЋ

Подршка европским ин

Снимко Радован ПОПОВИЋ

У оквиру посете Републици Србији, државни секретар САД Хилари Клинтон разговарала је са министром одбране Драганом Шутановцем о сарадњи у области одбране и учешћу наше земље у регионалним безбедносним интеграцијама. Том приликом исказала је пуну подршку Србији на путу ка Европској унији.

Министар одбране Драган Шутановац разговарао је 12. октобра у Палати Србије у Београду са државним секретаром Сједињених Америчких Држава Хилари Клинтон.

Саговорници су изразили задовољство нивоом сарадње у области одбране, која представља најбољи део укупних билатералних односа САД и Србије. Закључили су да треба наставити сарадњу која се односи на изузетно успешне програме, попут сарадње у области војног образовања и у оквиру *Програма државног џарџнерсџа*.

Америчког државног секретара министар одбране информисао је о достигнутом степену реформе нашег система одбране. Истакао је да су приоритети Министарства одбране у наредном периоду завршетак процеса професионализације, до краја године, модернизација Војске Србије и интензивније учешће њених састава у мултинационалним операцијама.

Према речима министра Шутановца, српско министарство одбране и војска учествују у свим регионалним безбедносним иницијативама, дајући пун допринос изградњи мира и стабилности на простору западног Балкана.

Гошћа из САД посебно је истакла достигнути ниво сарадње Војске Србије са Националном гардом Охаја. Нагласила је да њена држава пружа подршку реформама система одбране Србије ради постизања најбољих стандарда.

ТЕГРАЦИЈАМА

Разговарајући о европским интеграцијама, државни секретар Клинтон изразила је пуну подршку Србији на њеном путу ка Европској унији.

Министар Шутановац присуствовао је и пленарном састанку који је државни секретар Хилари Клинтон имала са председником Србије Борисом Тадићем.

Државни секретар Хилари Клинтон састала се, током посете Београду, и са премијером Мирком Цветковићем и министром спољних послова Вуком Јеремићем. ■

Посета делегација Европског парламента и Европске уније

Министар одбране Драган Шутановац примио је 5. октобра делегацију представника Европског парламента за односе са Југоисточном Европом и делегацију Европске уније у Србији. Том приликом, информисао их је о реформама које су спроведене у нашем систему одбране, плановима о потпуној професионализацији Војске Србије, те даљим корацима у процесу европских интеграција.

Званичници су током састанка констатовали да сарадња у области одбране представља најбољи део свеукупних односа Србије са државама региона. Такође, говорили су о учешћу представника нашег система одбране у операцијама Европске уније, као начину на који Србија доприноси међународном миру и безбедности, али и унапређењу стабилности у кризним подручјима. ■

Конференција SEDM

Државни секретар Душан Спасојевић предводио је делегацију Министарства одбране на министарској конференцији Процеса сарадње министара одбране земаља југоисточне Европе – SEDM, која је одржана у Тирани 11. и 12. октобра.

Обраћајући се учесницима конференције, Спасојевић је истакао да охрабрује чињеница да постоји висока свест у региону да је безбедност у целини недељива, да је карактерише међузависност и да је једино регионалном сарадњом и оваквим иницијативама каква је SEDM могуће остварити добробит за појединачне државе и њихове грађане. Наше опредељење је не само да учествујемо, већ да заједнички са чланицама SEDM иницирамо и реализујемо разне облике сарадње који ће допринети изградњи поверења у региону југоисточне Европе.

Током конференције, Спасојевић је имао низ билатералних састанака са учесницима конференције. ■

Поводом одлуке о укидању
служења војног рока

Одговор реалности

Министар одбране Драган Шутановац изјавио је *Танјугу*, поводом одлуке Владе о обустави обавезе служења војног рока од 1. јануара 2011. да Србија добија савремени одбрамбени систем са професионалном војском.

– Након десет година једно од највећих обећања ДОС-а коначно се материјализује и Србија добија савремени одбрамбени систем у коме ће Војска Србије бити потпуно професионализована и стандардизована по најбољим светским стандардима а у односу на изазове ризике и претње који угрожавају безбедност грађана – рекао је он.

Министар одбране истакао је да се данас Србија „сврстава у онај ред земаља који имају савремену, модерну, јаку и брзу војску“.

– Желео бих да честитам свима који су у томе учествовали, од министара који су били пре мене до данашњег колегијума, који је то урадио у последње две године – рекао је Шутановац.

– Чињеница да смо у последње две године успели да побољшамо статус припадника Војске Србије и да повећамо поверење међу грађанима охрабрила нас је да овај посао завршимо и пре рока – рекао је министар. Он је нагласио да је то урађено „имајући у виду да смо већ у септембру имали одзив регрута од преко 98 одсто, што је пре неколико година било незамисливо“.

– Дубоко верујемо да ће у следећим годинама такође бити веома висок ниво оних који желе да добровољно служе војни рок и да на тај начин стекну одређена знања и вештине које не могу у цивилству – рекао је министар одбране. Шутановац је додао и да је кадровским планом дефинисано да Министарство одбране и Војска Србије имају 36.000 припадника, као и још две хиљаде оних који ће бити на добровољном служењу војног рока. На тај број додају се и полазници Војне академије, којих је нешто мање од хиљаду, и одређени број припадника војних и војнодоходовних установа које функционишу у систему одбране, рекао је он.

Влада Србије донела је *Одлуку о обустави обавезе служења војног рока*, којом је предвиђено да од 1. јануара 2011. на служење војног рока буду упућивани само они који то желе. Влада је донела *Одлуку о обустави обавезе служења војног рока* и упутила је Народној Скупштини на разматрање, саопштено је после седнице владе. Обавеза служења војног рока у Војсци Србије обуставља се одслужењем војног рока последње партије војника упућене у 2010. години, наводи се у саопштењу. Прецизира се да се то односи и на регруте који су заменили служење војног рока цивилном службом. Од 1. јануара 2011. на служење војног рока биће упућивани само они који то добровољно буду желели. ■

Здружени по духу 2010

Професионалци

Председник Републике Србије Борис Тадић изразио је задовољство због свега што се могло видети током извођења вежбе на Интервидовском полигону „Пасуљанске ливаде“ и нагласио да је Војска Србије још једном показала високу борбену готовост, обученост и овладавање војним вештинама

на делу

Интервидовска тактичка вежба са бојним гађањем „Здружени подухват 2010“ трајала је од 29. септембра до 10. октобра на полигону „Пасуљанске ливаде“. Главном делу вежбе присуствовали су председник Републике Србије Борис Тадић, заменик председника Владе Србије и министар унутрашњих послова Ивица Дачић, министар одбране Драган Шутановац, начелник Генералштаба Војске Србије генерал-потпуковник Милоје Милетић, чланови Одбора за одбрану и безбедност Скупштине Републике Србије, страни војни представници из 17 земаља, полазници Школе националне одбране и други гости.

Око хиљаду припадника Копнене војске и Ваздухопловства и противваздухопловне одбране извело је тактичке радње са бојним гађањима копнених, ваздухопловних и специјалних снага из ловаца бомбардера, хеликоптера, артиљеријских оруђа, оклопних борбених возила и пешадијског наоружања. Вежбом је руководио заменик команданта Здружене оперативне команде ГШ Војске Србије бригадни генерал Милан Мојсиловић, са помоћницима за Копнену војску бригадним генералом Војином Ч. Јондићем и за Ваздухо-

Веза војске и народа

– Након година реформи, ми данас имамо потпуно нови квалитет да је наша војска у пуном професионалном саставу. Нема више обавезног служења војног рока, али сви грађани, који желе да добровољно служе војни рок, имаће прилику да то учине.

Веома је важно да укупан официрски састав са великим задовољством прима прве јасне назнаке да професионализација војске подиже квалитет наших оружаних снага на виши ниво, док с друге стране имамо чињеницу да постоји могућност добровољног служења војног рока и да остаје та веза војске и народа, што је посебно важно када је у питању цивилна контрола и увид читавог грађанства у то шта представља војска.

Та веза народа и војске никада не сме бити прекинута. Ми смо данас постигли квалитет који је потребан, интероперабилност која нам омогућава не само да бранимо нашу земљу и одвраћамо потенцијалног противника, већ и да учествујемо у мировним операцијама и да као кредибилна земља у међународним институцијама повећавамо углед и утицај Србије у свим међународним форумима – рекао је председник Тадић.

Председник Републике Србије посебно је похвалио добру сарадњу Министарства одбране и МУП-а и истакао да Србија јесте и да ће убудуће бити стабилна и безбедна земља.

пловство и противваздухопловну одбрану пуковником Драганом Тодоровићем, док је јединицом која је изводила активности командовао командант Треће бригаде КоВ пуковник Чедомир Бранковић.

У пракси су проверени бројни тактички и ватрени задаци попут заштите од ловачке авијације, марша оклопно-извиђачке патроле, артиљеријске припреме и подршке нападне операције, напада ојачане тенковске чете, хеликоптерске подршке, дејстава по дубини одбране непријатеља, снабдевања јединица из ваздуха и хеликоптерског десанта.

Том приликом, приказани су садржаји који се ретко изводе, као што су, на пример, десантирање теретних падобрана или приказ садејства два вида кроз заједничка и истовре-

мена дејства тенкова и хеликоптера „газела“, што представља изузетно модеран тактички поступак, масовно примењиван током акција америчке војске у „Пустинској олуји“.

– Вежба има здружени карактер и организацијски је заокружено да обухвата један модуларни састав, сачињен од борбених група, које у свом формацијском саставу имају све структуре и родове једне бригаде КоВ. Стратегијски ставови МО и ГШ одредили су да се ова вежба изведе у духу потпуне професионализације. Тако смо на терену имали у суштини професионалну јединицу, старешине и војнике у својим формацијским улогама и у оквиру организацијске јединице, укомпоноване у модуларни састав – нагласио је генерал Мојсиловић.

Помоћник руководиоца вежбе за Копнену војску бригадни генерал Војин Ч. Јондић потврђује да је професионализам дошао до изражаја у вежбовним активностима Треће бригаде, Специјалне бригаде, 246. батаљона АБХО и других састава Копнене војске, који су чинили највећу и најзначајнију компоненту вежбе.

– Са посебном пажњом смо пратили вежбовни рад мо-

Добра сарадња

Веома позитивне оцене вежби „Здружени подухват 2010“ дао је и заменик председника Владе Србије и министар унутрашњих послова Ивица Дачић, који је том приликом нагласио да је и вежба показала да реформа сектора одбране и безбедности у целини даје добре резултате и да Србија има респектабилне снаге, које су у стању да заштите њен територијални интегритет и суверенитет.

Нови имиџ

Министар одбране Републике Србије Драган Шутановац нагласио је да се ради о првој вежби, где директно учествује 800, а индиректно преко хиљаду људи, на којој су сви учесници професионални војници Војске Србије.

– Овим покрећемо нови имиџ, по коме ће на свим будућим вежбама учествовати само професионална војска. Оно што је данас приказано је импозантно и мислим да ће народни посланици, присутни на вежби, бити задовољни као цивилна контрола, начином на који руководимо и вежбом и војском – рекао је министар.

У осврту на питања међународне сарадње Министарства одбране и Војске Србије, Драган Шутановац рекао је да Војска Србије тежи најбољим стандардима који постоје у свету, а то су стандарди НАТО-а.

торизоване пешадијске чете и вода војне полиције, који се припремају за мултинационалне операције. Они су показали ниво оспособљености и када у потпуности заврше период колективне обуке, моћи ће да се каже да су у целини обучени за такву врсту задатака – рекао је генерал Јондић. ■

Зоран МИЛАДИНОВИЋ
Снимио Саша ЂОРЂЕВИЋ

Обележен Дан Криминалистичко-полицијске академије

Више од занимања

Студентима, који су 1. октобра на свечаности поводом Дана Криминалистичко-полицијске академије званично промовисани у дипломиране криминалисте, на успешном завршетку школовања честитали су министри полиције, одбране и просвете

Посао полиције јесте нешто више од занимања и Министарство унутрашњих послова посебно води рачуна о образовању кадра, рекао је министар унутрашњих послова Ивица Дачић на свечаности у Дому Народне скупштине. Он је нагласио да су образовани кадрови уз техничко-технолошку подршку предуслов за ефикасан полицијски рад. Према његовим речима, делокруг рада полиције је изузетно широк, али уз континуирано деловање и сарадњу с осталим чиниоцима сектора безбедности она обезбеђује мир и сигурност грађанима и држави.

Министар Дачић је од дипломираних криминалиста затражио да вођени стандардима професије, уз поштовање етичких и моралних норми, током обављања посла допринесу изградњи европске, демократске Србије и да обезбеде безбедност грађана и државе. Пожелио им је да раде најбоље што могу у интересу народа и државе, наглашавајући да и држава треба да има одређен однос према њима.

„Без стабилне Војске, полиције и стабилног правосуђа не може Србија да има сигурну будућност”, рекао је Дачић.

Министар одбране Драган Шутановац нагласио је да су припадници Војске и полиције изабрали изузетно часна занимања. Посао који их чека пун је искушења, јер су бројни полицајци изгубили живот у обављању задатака. Такође је нагласио да у 21. веку тероризам, организовани криминал, трговина наркотицима и корупција представљају највеће изазове на глобалном и регионалном нивоу. Стога је навео да припадници полиције и Војске треба да се боре против тих изазова и обезбеде сигурност и безбедност и Србије и њених грађана, читавог региона, али и шире.

Уз то је Шутановац подсетио и на велики допринос МУП-а европским интеграцијама Србије, додајући да ће њихов задатак у будућности на том пољу бити још важнији.

Министар просвете Жарко Обрадовић нагласио је да су повећање броја високо образовних људи и борба против криминала и корупције кључни услови за укупан развој и европске интеграције Србије. Повећање броја стручних и образованих кадрова у свим областима друштва, укључујући и кри-

Интеграција образовања

Криминалистичко-полицијска академија основана је одлуком Владе Србије 27. јула 2006, као самостална високошколска установа за остваривање академских и струковних студијских програма свих нивоа, за потребе полицијског образовања. Настала је интеграцијом Више школе унутрашњих послова и Полицијске академије.

миналистичко полицијске и безбедносне послове неопходно је да би се остварили ти циљеви, у погледу којих постоји општа сагласност, рекао је Обрадовић. Према његовим речима, савремени цивилизацијски токови и изазови времена у којима живимо захтевају да се образовање стручњака неопходних за рад у тој значајној области реализује на нивоу академских и струковних студија.

Такође је министар Обрадовић истакао да у остварењу тога изузетно важну улогу има Криминалистичко-полицијска академија, на којој се уз примену врхунских научних достигнућа и савремених метода образују високо стручни кадрови. ■

Танјуг

Регионални састанак помоћника министара за политику одбране

Нове иницијативе

Државни секретар Министарства одбране Душан Спасојевић отворио је 7. октобра у Дому Војске Србије Пети регионални састанак помоћника министара за политику одбране. Такви скупови одржавају се једном годишње ради унапређења безбедносне сарадње и јачања поверења међу земљама Југоисточне Европе.

Том приликом, државни секретар Спасојевић нагласио је да су чланство у Европској унији и регионална сарадња спољнополитички приоритети Србије.

Такође, истакао је да ће Министарство одбране и Војска Србије допринети остваривању таквих приоритета земље.

– Наслеђени безбедносни проблеми и даље оптерећују развој политичких односа у региону и шире – појаснио је државни секретар и додао да је највећи безбедносни проблем у региону ситуација која је настала после једностраног проглашења независности јужне српске покрајине Косова и Метохије. Посебно је истакао да Србија уважава чињеницу да се сви безбедносни изазови, ризици и претње, са којима се суочавају земље региона, решавају у конструктивном, европском духу.

Током састанка, државни секретар Душан Спасојевић предочио је гостима резултате реформе нашег система одбране, наглашавајући опредељење Министарства да учешћем у регионалним безбедносним иницијативама знатно допринесе регионалној стабилности. Уз то је најавио и обимније учешће припадника нашег система одбране у мировним мисијама. ■

С л а в а

Јунацима

Комеморативним окупљањем поред Спомен-костурнице бранилаца Београда у Првом светском рату на Новом гробљу, 7. октобра, обележена је 95. годишњица одбране главног града Србије 1915. године. Том приликом Његова светост патријарх српски Иринеј освештао је обновљени војни меморијал и служио помен жртвама тог рата. У име Владе Републике Србије венац је положио министар одбране Драган Шутановац.

У Спомен-костурницу на Новом гробљу похрањен је део посмртних остатака бранилаца Београда, уз почасни плотун Војске Србије, и на тај начин је симболично обележен завршетак рестаурације тог споменика која је започета 2005. године.

Венце на спомен-обележје положили су и начелник Генералштаба Војске Србије генерал-потпуковник Милоје Милетић, представници организација опредељених за неговање традиција ослободилачких ратова и града Београда. Државној церемонији присуствовали су бројни страни војни изасланици и представници дипломатског кора.

– Благо оном ко до века живи, имао се рашта и родити – речи су којима је патријарх Иринеј започео обраћање окупљенима испред Спомен-костурнице бранилаца Београда.

– Овај свети тренутак посветили смо онима који су храбро и одлучно бранили своју отаџбину и свој град са спремношћу и готовошћу да и животе своје положе за слободу и добро свог народа – рекао је он и додао да се данас сећамо једне славне епопеје и мале групе ратника у односу на оне против којих су се борили. Под вођством славног команданта мајора Гавриловића, који им је саопштио

Србија мира и пријатељства

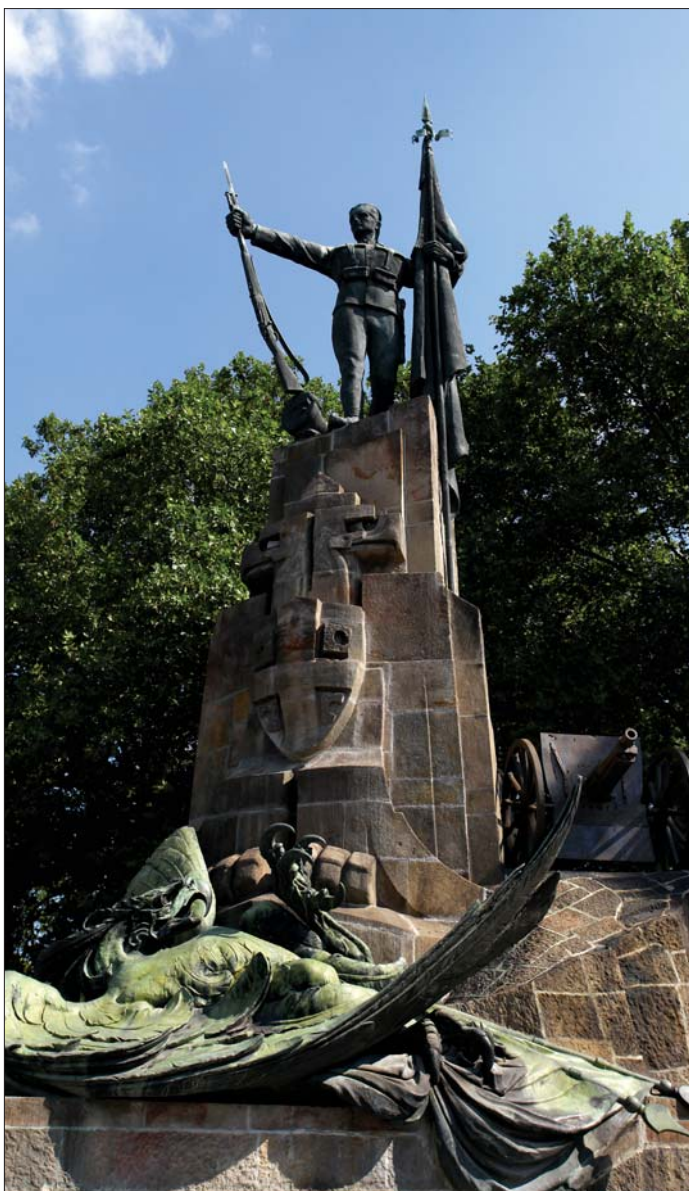
– Данас поред овог реконструисаног споменика браниоцима Београда обележавамо једно време у коме су људи часно гинули бранећи свој град. Овде је сахрањено више хиљада посмртних остатака бранилаца престонице који су у рат пошли знајући да су њихова имена избрисана из списка живих – истакао је министар одбране Драган Шутановац, додајући да су то године у којима смо славили велике победе, али и велике поразе човечанства. Само годину раније, подсетио је он, велику победу на Церу обележило је страдање 1600 српских војника, а у Првом светском рату, највећем оружаном сукобу тога времена, сваки осми погинули био је припадник српског народа.

– Србија се тада борила не само за слободу свог народа, већ за слободу целокупног света. Овенчана славом, припадала је земљама савезницама које су ослободиле Европу - нагласио је министар одбране. Он је додао да се данас, након толико година, поставља питање да ли су не-

ке битке могле да буду избегнуте и да ли је требало борити се на тај начин. Неке нису, а неке су свакако морале да буду избегнуте, рекао је Шутановац додајући да би тада било мање људи у костурницама, а више у обдаништима и школама.

– Србија у 21. веку жели да буде Србија мира, Србија пријатељства. Наша земља више нема непријатеља и жели да буде фактор стабилности у југоисточној Европи – поручио је министар и изразио задовољство јер постоји велика симпатија према нашој војсци у целом региону.

– Желимо нове победе али не победе које плаћамо крвљу на бојном пољу, већ победе у школи, науци, знању, спорту, култури – рекао је министар Шутановац и додао да морамо да чувамо успомене на наше старе који су изгинули, али да је наша обавеза према њима, такође, да нас буде више, да будемо образованији и да се у нове борбе упуштамо знањем, а не само оружјем.

да не брину о својим животима, јер су они избрисани из књиге пука у коме су били, подсетио је патријарх на чувену беседу.

– Данас се сећамо њихових жртава и љубави њихове коју су показали не само речима него и животом својим, највећим сведочанством оданости своје народу – рекао је патријарх Иринеј и истакао да су ти ратници жртвовали себе за своју државу, градове и светиње, за оно што је најсветије и највеличанственије. На тај начин, како је нагласио, испунили су не само дужност према отаџбини, већ и највећу јеванђељску дужност која говори о томе да нема веће љубави и жртве од оне која се положи за ближње своје и за народ свој.

– Живећемо са сећањем на ове храбре ратнике који су нам дали највећи пример како треба волети своју отаџбину и како треба волети слободу, тај највећи божији дар. Сви су они пали на границама своје отаџбине бранећи је а не у туђој освајајући је – поручио је патријарх Иринеј.

Спомен-костурница саграђена је 1931. године по пројекту руског архитекте Романа Верховскоја на најузвишенијем делу Новог гробља, где се у претходном раздобљу налазило српско војно гробље. На том месту почивају посмртни остаци 3.529 идентификованих и 1.074 неидентификована храбра браниоца Београда.

На врху постамента налази се фигурална представа српског војника, док су уз њен постамент приказани аустроугарски и немачки двоглави орлови, као симбол победе српске војске у Првом светском рату. Спомен-костурница је рестаурирана 2005. године у оквиру програма ревитализације више десетина непокретних културних добара из ратних периода од великог или изузетног значаја.

Церемонија је завршена уметничким програмом посвећеном мајору Драгутину Гавриловићу који је 1915. херојски предводио одбрану Београда. ■

Биљана МИЉИЋ
Снимио Горан СТАНКОВИЋ

Снимио Р. ПОПОВИЋ

Мудро газдовање војним иметком

Располагање имовином одувек је била одговорност сваког домаћина. Што је имање веће, већа је и брига. Шта је оно што у овом тренутку плени пажњу људи који у систему одбране имају одговорност да управљају имовином чија се вредност мери милијардама динара?

Последњих година у јавности се често говорило о располагању „војном имовином“, односно објектима и земљиштем које користи Министарство одбране и Војска Србије. Незаобилазна тема, нарочито унутар система одбране, већ годинама јесте и изградња станова за војна лица. Реформа и трансформација наметнуле су и питање да ли касарне и полигони одговарају новоустројеној Војсци, која ће, извесно, од наредне године бити потпуно професионализована. Ових дана једна од ударних вести је отварање „највећег градилишта у Србији на простору некадашње вождовачке касарне „Степа Степановић““.

Наведена питања, од којих свако понаособ има велики значај и тежину, налазе се на листи надлежности Управе за инфраструктуру Сектора за материјалне ресурсе Министарства одбране. Представљају понекад вруће кромпире, а понекад само терет с којим се треба борити непрекидно и без предаха.

Одговоре, или бар делове слагалице који су нам потребни да употпунимо слику о свему томе, потражили смо од начелника Управе за инфраструктуру пуковника Горана Димића.

□ *Господине Пуковниче, прошло је неколико месеци од успостављања нове организацијско-формацијске структуре Министарства одбране. Има ли промена у функционисању Ваше управе?*

– Главна предност новоуспостављене организације јесте то што су управне функције раздвојене од извршних и што постоје нове организационе целине које прате актуелне захтеве система. Примера ради, просторно и урбанистичко планирање сада су у надлежности Војнограђевинског центра, а не одељења које је било у саставу Управе и које није могло да остварује извршну функцију. Одељење за реализацију Мастер плана и Група за затварање пројеката преузели су дужности које су у старој организацији делили готово сви запослени Управе. Када сте у ситуацији да, поред редовног посла, добијете још неку дужност, јасно је шта ту трпи. Могло би се рећи да смо реорганизацијом ствари поставили на место. Не може се прећутати ни веома успешна реформа Војнограђевинске установе, која је, као што знамо, доходовна. До пре само неколико година она није успевала да састави крај с крајем, а данас остварује довољно профита чак и да исплаћује отпремнине људима који су, услед рефомисања, морали да је напусте. Има још низ добрих резултата...

□ *А када је реч о надлежностима Управе...?*

– Суштински, оне се нису мењале. Управа за инфраструктуру је унутрашња организациона јединица Сектора за материјалне ресурсе и надлежна је за планирање, прибављање и одржавање, техничку контролу и надзор, управљање и располагање, те вођење евиденције о војној инфраструктури. Поред просторног и урбанистичког планирања за потребе система одбране, Управа суделује, на основу Закона о одбрани, у изради планова за цивилне потребе када је реч о питањима у области одбране. Сваког дана пристигне нам двадесетак захтева за усаглашавање пројеката и планова са потребама одбране, што од локалних самоуправа, што од пројектантских предузећа за мишљење и став Управе за инфраструктуру. Посебно значајан сегмент нашег посла за систем одбране је техничка контрола свих пројеката и технички надзор специфичне опреме, постројења и стабилних судова под притиском у војним комплексима.

□ *Поменули сте располагање нејоакрећностима у систему. Продаја војне имовине која није перспективна свакако је једна од тема која занима јавност.*

– Познато је да постоји Мастер план којим је обухваћено 486 објеката које Војска не користи и који су на листи за продају или размену. До сада је отуђен 21 комплекс, за више

од 890 милиона динара и 29 станова. У току је процес размене Клуба Војске Србије у Лесковцу са локалном самоуправом за 20 станова и две комунално опремљене парцеле у граду. Такође, за Клуб војске у Чачку приходовали смо 127 милиона динара. Постигнути су и споразуми о размени непокретности са општинама Вршац и Ужице. У току је закључивање уговора са локалном самоуправом у Нишу којим решавамо проблем аеродрома у том граду и касарне „Бубањски хероји“, за коју ћемо добити 21 одсто изграђених станова на тој локацији. Веома добар договор о размени непокретности остварен је и са Суботицом, где смо за три војна комплекса добили пет станова и близу 180 милиона динара. У Нишу, Новом Саду и Београду са Грађевинском дирекцијом Србије постигнут је договор о уступању грађевинског земљишта за станове који ће се градити на том простору.

□ *Управо такав договор постигнут је са Грађевинском дирекцијом за касарну „Стејна Стејановић“ на Вождовцу, зар не?*

– За земљиште које је тамо уступљено Дирекцији, Министарство одбране ће добити 21 одсто површине објеката који ће се изградити. Дакле, и станова и пословног простора. Свега сем, објеката социјалног карактера, вртића и сличних објеката, где систем одбране нема интерес. Треба рећи да је договорено и да Министарство одбране, на име суинвестиције у касарни на Вождовцу, одмах преузме 189 станова широм Србије чији је власник Грађевинска дирекција Србије.

Поред 27 станова у Врању, за које је припремљен нацрт анекса уговора, на списку се налази 162 стана у Ваљевоу, Лесковцу, Младеновцу, Параћину, Чачку, Горњем Милановцу, Нишу, Пријепољу и Куршумлији.

□ *Квадрат стана у Београду далеко је скупији у односу на Чачак или Куршумлију. Да ли је тиме систем на губицику?*

– Уместо дела станова које би Војска добила на Вождовцу, преузеће се станови у осталим градовима, али не у паритету „квадрат за квадрат“, већ на основу вредности коју процени Пореска управа. Тако ће систем одбране, уместо нешто више од хиљаду станова само на Вождовцу, добити далеко више станова на Вождовцу и широм Србије. Слични договори о суинвестирању могу се очекивати у још неким градовима.

□ *Поменули сте Ниш и Нови Сад?*

– На делу касарне „Стеван Синђелић“ у Нишу гради Грађевинска дирекција Србије и ми добијамо нешто мање од осам процената станова. На простору касарне „Југовићево“ у Новом Саду Војсци ће се предати 12,9 одсто стамбеног простора.

□ *Проценти се разликују. Шта утиче на њогабу?*

– Проценти у Нишу и Новом Саду утврђени су још 2005. године. На удео суинвеститора утичу, пре свега, трошкови

комуналног опремања. Неке локације су без икакве комуналне инфраструктуре, без улица, трафо-станица, топловода, водовода... То им „спушта цену“. Наравно, у калкулацију улази и тржишна цена квадрата на одређеној локацији.

□ *Зашто систем сам не гради станове за своје људе?*

– Из више разлога. Основна функција Управе за инфраструктуру је планирање и изградња војних објеката. Ми смо, дакле, специјализовани и профилисани за изградњу инфраструктурних објеката за потребе војске, док је станоградња препуштена цивилном сектору. У том смислу не поседујемо довољно кадра да се упустимо у тако велики подухват. Ми сада завршавамо станове на Бежанијској коси чија је изградња одавно започета. У будућности ћемо прибављати станове разменом и суфинансирањем на нашим локацијама. Приоритет ове Управе је задовољење потреба војске за инфраструктурним објектима, базама, полигонима за обуку, складиштима као и вишим нивоом инвестиционог издржавања.

□ *Да ли систем одбране има довољно нејерсијективне имовине да њеном конверзијом стамбено збрине све припаднике који немају решено стамбено питање?*

– Мислим да има. Примера ради, систем одбране на подручју Спортског рекреативног центра „Сурчин“ има 265 хектара земљишта. Ако за четрдесетак хектара на Вождовцу можемо да добијемо око хиљаду станова, онда у Сурчину можемо добити најмање шест хиљада без већих проблема. У Београду постоји још неколико локација мањег капацитета и бројне локације широм Србије, на пример полигон „Ардија“ у Нишу и слично... У Новом Саду ће се, вероватно, градња наставити на „Југовићеву“, док би се Војска могла преместити на локацију која је урбанистички планирана за посебне намене. У питању је Мајурска ада. Ако се такав договор направи, могли бисмо решити све стамбене проблеме припадника Војске и у Новом Саду и у целој Војводини.

□ *Господине Ђуковиче, срушене зграде Генералштаба у Немањиној улици и даље су нешакнуће. Какви су планови?*

– Став Министарства одбране је да те зграде треба отуђити у „виђеном стању“, а добијена средства утрошити на из-

Неке локације су без икакве комуналне инфраструктуре, без улица, трафо-станица, топловода, водовода... То им „спушта цену“.

✱

Ако за четрдесетак хектара на Вождовцу можемо да добијемо око хиљаду станова, онда у Сурчину можемо добити најмање шест хиљада без већих проблема.

градњу нове зграде Министарства и Генералштаба. Продају ће диктирати тржиште.

□ *Питање 800 станова које Влада Србије „дугује“ Војсци за зграду у Немањиној 9 и даље није решено. Чули смо шврдне да уговор није правно важећи. Има ли шта прича еџиллог?*

– Нисам експерт правне струке да дам такав одговор, али знам да је Војска свој део уговора испунила предавши Влади Србије зграду у Немањиној улици. Дакле, остаје да Влада Војсци преда 800 станова. Да ли ће се то и када десити, заиста не знам.

□ *Војска ће за који месец завршити професионализацију. Да ли касарне и полигони које имамо одговарају потребама професионалаца?*

– Генералштаб Војске Србије интегрише захтеве непосредних корисника објеката инфраструктуре и поставља захтеве за изградњом или доградњом. Перспективне касарне

већином одговарају потребама. Неке објекте смо недавно и реновирали, на пример у касарни „Растко Немањић“ у Панчеву, као и касарни у Ваљевоу. База „Југ“ већ увелико функционише. Аутоматизовано тенковско стрелиште „Орешац“ такође је реновирано. Започела је изградња објеката за складиштење убојних средстава и 8.600 квадрата складишта ће ове године бити предато Војсци на коришћење. У току је и уређивање Интервидовског полигона „Пасуљанске ливаде“. Када је реч о изградњи и капиталном одржавању објеката, Управа за инфраструктуру добила је укупно око 800 задатака, чија је процењена вредност 18,4 милијарде динара. Међутим на годишњем нивоу било је могуће планирати максимално око 1,5 милијарди динара. Ето, то може да илуструје однос између потреба и могућности, као и обим посла који реализујемо.

□ *Текуће одржавање, сложићеће се, велики је проблем у већини војних објеката.*

– Основни проблем је наслеђено стање. Са једне стране имамо велике потребе корисника, а са друге недовољно средстава. Међутим, некада недостатак новца заиста није основни проблем. Недомаћинско понашање, немар и непажња доводе до бржег пропадања објеката. Само један неочишћен олука може да направи много проблема, да не говоримо о осталим стварима. Треба рећи да је Управа завршила два нова правилника: *Правилник о планирању, изградњи и инвестиционом одржавању и Правилник о приобаљању, располагању, коришћењу, управљању, одржавању и евиденцији неопрећених ствари за посебне намене*. У једном од тих докумената биће тачно дефинисане обавезе и одговорности јединица и лица која користе одређене објекте инфраструктуре. Управа ће имати право контроле и надзора.

□ *Тема за разговор је много... Завршимо причу плановима Ваше управе у ближој будућности.*

– Доношење правилника и упутстава који су, важно је рећи, усаглашени са законима који регулишу области планирања и изградње, као и располагање имовином. Предстоји нам завршетак објеката за складиштење убојних средстава и изградња пет објеката с 394 стана на Бежанијској коси. Рад по *Мастер плану*... Послова који проистичу из надлежности Управе за инфраструктуру има пуно. Неки су последица нових захтева, а поједини наслеђе прошлости. На нама је да их савладамо. ■

Александар ПЕТРОВИЋ

Пише
Душан ГЛИШИЋ

Отворених очију

Пети октобар 2000. године и Војска

ПОГЛЕД У НАРОД

На београдским улицама шестог октобра тенкови нису осванули зато јер је Војска, јер су њени припадници посматрали народ и с њима делили њихова очекивања и наде. Зато јер је Војска, како често можемо чути, неодојиви део друштва, без којег нема стабилности ни у Србији, ни у региону.

Пети октобар јесте несумњиво још један угаони камен на путу Србије и њених грађана ка демократији. На тој раскрсници, коју је српски народ (из)градио на размеђи деценија и векова, опредељивало се између тираније и демократије, између, како се на крају показало, ничим контролисаног диктаторског режима, с једне, и слободоумног, законом омеђеног система, с друге стране.

Дакле, пети октобар 2000. године, био је и прошао. Од тада до данас прошло је још десет петих октобара. На многа питања добили смо одговоре, на нека још нисмо, бар не на задовољавајући начин. У томе и јесте чар демократије, одговори никада нису коначни, увек се трага за бољим и праведнијим решењима. Једно од оних питања на која смо у протеклој деценији добили јасан и, по свему судећи, ипак, задовољавајући, одговор јесте зашто Војска тада није реаговала, односно зашто је реаговала онако како је реаговала. (Јер и пасивност је некаква активност, рећи ће психолози, социолози, теоретичари комуникација и социјалних односа).

За оцену тадашњег односа Војске према „петоктобарским“ збивањима, није нам потребна „историјска дистанца“, нису нам потребни водећи сведоци тадашњих збивања и њихови мемоари, нису нам потребне, више или мање режиране анкете грађана о понашању Војске, првенствено стога што је током протекле деценије постало више него јасно да су војници и тог петог октобра били спремни за реформе које су их чекале и које су свих ових година непрекидно и реализоване.

На београдским улицама шестог октобра тенкови нису осванули зато јер је Војска, јер су њени припадници посматрали народ и с њима делили њихова очекивања и наде. Зато јер је Војска, како често можемо чути, неодојиви део друштва, без којег нема стабилности ни у Србији, ни у региону.

Да то није само фраза, мада тако можда звучи, сведочи све што је у Војсци учињено током протекле деценије. Између осталог, усвојене су *Национална стратегија безбедности* и *Стратегија одбране*, војно правосудје прешло је у надлежност цивилних судова, реформисане су службе безбедности, обезбеђење државне границе прешло у надлежност МУП-а Србије, формиран је Центар за мировне операције, реформисани су Министарство одбране и Генералштаб, смањен је број јединица и побољшане њихова опремљеност и обученост, Србија је у *Партнерству за мир*, њени војници у мировним мисијама Уједињених нација... На крају, али не на последњем месту, укинута је обавеза служења војног рока, а Војска Србије постала је незаобилазни чинилац међународног система безбедности.

Није ли то све одговор на питање о односу Војске према петоктобарским променама? Није ли то, заправо, одговор на питање зашто Војска није спречила грађане на њиховом путу ка демократији, ка новим односима са суседима и новој улози у овом делу Европе? Гледајући у народ коме припада, Војска није ни могла другачије. ■

Снимио Г. СТАНКОВИЋ

ИСТОРИЈА ЗАЛОГ ПРИЈАТЕЉСТВА

Министар одбране Драган Шутановац и амбасадорка Сједињених Америчких Држава у Србији Мери Ворлик обишли су 6. октобра Основну школу „Иво Андрић” у Прањанима код Горњег Милановца. Повод посете био је наставак пројекта „Хуманитарна асистенција”, у оквиру кога ће Влада САД донирати 700.000 долара за изградњу библиотеке и завршетак изградње фискултурне сале у школи у Прањанима.

Донација представља знак захвалности мештанима тог шумадијског села из кога је 1944. године изведена операција „Халијард”, у оквиру које је евакуисано више од 500 америчких pilota. У претходним посетама, делегације америчке амбасаде, у сарадњи са представницима општине Горњи Милановац, договориле су детаље пројекта и динамику извођења радова.

Министар Шутановац је изразио задовољство јер је у прилици да присуствује уручивању хуманитарне асистенције Владе САД. Он је подсетио да ово није прва донација, а протекле године било их је у Прокупљу и Сокобањи.

– Ова донација је јединствена, јер нас подсећа на велики подвиг, спасавање pilota иза непријатељских линија – нагласио је министар Шутановац додајући да је током операције „Халијард” народ из овог места, ризикујући сопствени живот, спасио више од 500 pilota авијације САД.

– Колика је храброст тих pilota била да чине акције у Европи, још већа је била храброст мештана Прањана и околних села који су спасавајући те људе изградили веома

добар однос тадашње америчке војске према Србији, захваљујући чему је и генерал Михајловић одликован након Другог светског рата – рекао је министар.

Министар одбране изразио је захвалност на донацији, јер је изузетно важно да школа добије спортску салу, а подједнако је важно да никада не заборавимо операцију „Хали-јард“ и да тај догађај промовишемо као један део историје америчко-српских односа.

– Овде смо данас не само да бисмо се сетили дела мештана Прањана, већ и да на основама старог пријатељства изградимо још чвршће, ново пријатељство – рекла је амбасадорка Мери Ворлик. Она је додала да „то укључује будућност места Прањани, али исто тако и будућност богате европске Србије“, и нагласила да ће током следећих месеци Влада САД обезбедити око 700. 000 долара за реконструкцију школе и изградњу физкултурне сале.

Ворлик је истакла да та донација представља завршетак и круну вишегодишњег пројекта сарадње и помоћи која укључује и реконструкцију Дома здравља у Прањанима, највећег у сеоским срединама у Србији.

Према речима директорке школе Горице Станојевић, планирано је да објекат површине 1.600 квадратних метара буде завршен крајем следеће године. Објекат ће, како је додала, поред одвијања наставе физичког васпитања имати и више намена. ■

Биљана МИЉИЋ

Послови наменске индустрије

Одговарајући на новинарска питања у Прањанима, министар Шутановац најавио је да ће се радити на проширењу и модернизацији капацитета фабрика групације одбрамбене индустрије Србије.

– Практично сваког дана чекамо потврду уговора чијом ће се реализацијом остварити сума од милијарду долара од извозних послова наменске индустрије у мом мандату – рекао је министар Шутановац. Он је прецизирао да се то не односи само на сектор наменске индустрије, већ и на шири спектар предузећа у Србији.

– Сматрам да ћемо са нашим буџетом у овој години успети да омогућимо проширење и модернизацију капацитета наменске индустрије, како би производња била сигурнија и бржа – рекао је министар одбране. Он је подсетио да је српска наменска индустрија сада највећи извозник наоружања и војне опреме на простору југоисточне Европе.

Министар је најавио да ће ускоро бити отворен погон „Ковачица“ у Ваљеву. Постоје планови и за проширење капацитета фабрика које нису у саставу наменске индустрије, али су делимично повезане са војним програмима крушевачког ИМК „14. октобар“ и трстеничке „Прве петолетке“. Шутановац је нагласио да више десетина хиљада грађана, чији чланови породица раде у наменској индустрији, не морају да брину за егзистенцију, јер ће идуће године имати посла.

„Прва ирачка недеља културе“

Слике Хусеина Ал-Јамана у Дому Војске

У Великој галерији Дома Војске Србије, у оквиру обележавања „Прве ирачке недеље културе“, од 2. до 7. октобра у Београду, представљена је изложба слика ирачког уметника Хусеина Ал-Јамана. Изложбу је отворио министар одбране Драган Шутановац, истакавши да је култура најбољи начин представљања једне државе.

– Није никаква тајна да је бивша Југославија имала изузетно добре односе са Ираком и да смо их након кратког прекида обновили, посебно у области одбране. Министарство одбране на најбољи начин репрезентује Војску и Србију ван граница, а жеља нам је да организовањем ова-

ких културних дешавања у Дому Војске промовишемо и културу осталих земаља. Најбоља промоција државе јесте њена култура, било да је реч о музици или сликарству. У претходне две године, три пута сам посетио Багдад и том приликом сам се уверио да се у том граду осећа атмосфера из „Хиљаду и једне ноћи“. Надам се да ће изложба Београђанима пружити прилику да се увере у исто – нагласио је министар Шутановац.

Отварању изложбе присуствовао је и амбасадор Републике Ирака у Београду др Фалах Абдулхасан Абдулсада, који је, у знак захвалности Министарству одбране на указаној подршци у организовању „Прве ирачке недеље културе“, министру одбране поклонио уметничку слику. Истакао је да је изложба у Дому Војске прилика да се представи права слика Ирака и да се покаже да Ирак и даље живи.

„Прва ирачка недеља културе у Београду“, која је одржана од 2. до 7. октобра, организована је поводом 52. годишњице потписивања првог споразума о сарадњи између Републике Ирака и бивше Југославије. Током манифестације београдској публици представили су се бројни ирачки уметници. ■

Никола ДРАЖОВИЋ

Страни војни изасланици у Речној флотили

Речну флотилу Војске Србије у Новом Саду обишли су, 1. октобра, страни војни изасланици акредитовани у Србији. Предводили су их председник Асоцијације војних изасланика пуковник Бјорн Торстенсон, изасланик одбране Краљевине Шведске, и доајен војног кора у Београду потпуковник Габор Макач, изасланик одбране Републике Мађарске.

Капетан бојног брода Небојша Јоксимовић, командант Речне флотиле, говорио је гостима о намени и задацима јединице којом командује. Потом су војни аташеи

обишли спомен-субу Флотиле и сагледали традиције тог састава наше војске.

У књигу утисака потпуковник Макач забележио је – „У име наше асоцијације захваљујем на гостопримству, уз жељу да и даље пловите пловним путевима“.

За госте је у касарни „Александар Берић“ организован приказ наоружања и опреме којима јединица располаже. Са палубе брода „Шабац“, војни изасланици су, на 63. узводном пловном километру Дунава, посматрали приказ оспособљености припадника Речне флотиле у извршавању задатака из све три мисије Војске. Том приликом ангажовани су речни рониоци, десантно-јуришни чамци, речни миноловци и понтонирске јединице. ■

Б. М. П.

Представници оружаних снага САД у Србији

Делегација Оружаних снага САД, коју је предводио заменик команданта 5. корпуса бригадни генерал Мајк Рајан, боравила је крајем месеца у Команди и јединицама наше Копнене војске.

Бригадни генерал Видоје Живковић, заменик команданта, информисао је госте о структури, мисијама и задацима тог састава Војске Србије.

Представници оружаних снага САД боравили су током посете у 63. падобранском батаљону у Нишу и бази „Југ“ код Бујановца. Том приликом, обишли су и културно-историјске споменике Ниша „Теле кулу“, „Чегар“ и нишку тврђаву. ■

3. М.

Делегација Министарства одбране у Румунији

Делегацију Министарства одбране, која је од 27. до 29. септембра боравила у посети Министарству народне одбране Румуније, предводио је помоћник министра одбране за материјалне ресурсе Илија Пилиповић. Српски систем одбране представљали су и директор Војнотехничког института пуковник Зоран Рајић и продекан за наставу Војне академије пуковник Бобан Ђоровић.

Наши званичници разговарали су са државним секретаром за планирање и политику одбране Румуније Виорелом Оанћом, заступником начелника Сектора за наоружање бригадним генералом Каталином Мораруом, ректором Националног универзитета Каролом Првим, генерал-потпуковником Теодором Фрунзетијем и представницима румунске одбрамбене индустрије. Током посете, било је речи о сарадњи у области образовања и размени експерата између наше две земље. ■

Сарадња Србије и Белгије у области саобраћаја

У Центру за мировне операције Генералштаба Војске Србије одржан је петодневни курс на коме су били предавачи чланови радне групе Оружаних снага Краљевине Белгије. Курс је отворио начелник одељења за саобраћај и транспорт у Управи за логистику ГШ ВС пуковник Милош Баковић, а полазницима курса обратио се и вођа белгијске делегације мајор Валтер Хејнс, начелник копненог транспорта у Контролном центру за транспорт Оружаних снага Краљевине Белгије.

Циљ курса био је да припадници саобраћајне службе Војске Србије, оперативног и тактичког нивоа, више сазнају о обавезама приликом планирања и извршења стратегијског кретања и о припреми наоружања и војне опреме за транспорт. Током курса представљен је и начин обуке возача за превоз опасних материја у оружаним снагама Белгије.

Предавања су имала за циљ сагледавање могућности примене таквог система обуке у Војсци Србије. ■

П. В.

Сарадња војнообавештајних служби земаља Југоисточне Европе

Заједно против претњи

Девет шефова војнообавештајних служби из региона потписало је, 30. септембра у Београду, изјаву о сарадњи између војнообавештајних служби земаља чланица Савета за регионалну сарадњу (RCC) из Југоисточне Европе

THE SECOND SEEMIC CONFERENCE

"Joint assessments of security threats as a starting point for a coordinated action"

Belgrade, 29/09 – 01/10/2010

Потписници прве изјаве о сарадњи војнообавештајних служби земаља Југоисточне Европе, који су се састали крајем септембра у нашој земљи, сагласили су се да се успостави и развија сарадња у области безбедносних претњи и да се удруже напори како би се побољшала размена обавештајних података на регионалном нивоу.

Изјава је потписана на Другој конференцији шефова војнообавештајних служби (SEEMIC), чији је домаћин Војнообавештајна агенција Министарства одбране Републике Србије, у сарадњи са Секретаријатом Савета за регионалну сарадњу и под покровитељством Директора Војнообавештајног штаба Европске уније.

Конференцију је у Дому Гарде у Топчидеру отворио министар одбране Србије Драган Шутановац. Присутне су на почетку рада поздравили генерални секретар Савета за регионалну сарадњу Хидо Бишчевић и заступник директора Војнообавештајне агенције Србије бригадни генерал Драган Владисављевић.

Министар Шутановац истакао је тренд јачања међудржавних односа у региону у свим областима, нагласивши значај мултилатералне и билатералне безбедносне сарадње.

– Србија је одлучна да очува мир и регионалну стабилност и да све проблеме решава на миран и демократски начин, сарадњом са партнерским земљама и организацијама. Министарство одбране активно доприноси таквим иницијативама, што додатно стабилизује Југоисточну Европу.

Такође је нагласио позитиван допринос конференције унапређењу међудржавних односа међу земљама Југоисточне Европе. Успостављање сарадње између војнообавештајних агенција, навео је министар Шутановац, јесте резултат повишене свести о значају регионалне безбедносне интеграције и промена у природи безбедносних претњи.

Генерални секретар Бишчевић захвалио је Министарству одбране и министру Шутановцу за подршку у организовању конференције и истакао да тај догађај представља велики корак у напорима да се даље изграђује међусобно поверење у Југоисточној Европи.

– Сарадња између војнообавештајних служби знак је зрелости и преданости земаља Југоисточне Европе у супротстављању регионалним безбедносним претњама. Нова Стратегија и Програм рада Савета за регионалну са-

Форум за јачање поверења

Процес сарадње шефова војнообавештајних служби Југоисточне Европе, која је почела у 2009. години састанком шефова војнообавештајних служби у Букурешту, реализује се на иницијативу Савета за регионалну сарадњу и под покровитељством Директора Војнообавештајног штаба Европске уније.

Конференција шефова војнообавештајних агенција (SEEMIC) јесте форум високог нивоа за војнообавештајне официре из региона, која омогућава повезивање, изградњу односа и јачање поверења, као основе за унапређење сарадње у обавештајној делатности.

Домаћин трећег SEEMIC састанка 2011. године биће Босна и Херцеговина.

радњу, за период од 2011. до 2013, које су усвојили шефови држава и влада Процеса сарадње у југоисточној Европи (SEECP) у јуну ове године, истичу Конференцију шефова војнообавештајних агенција као кључну иницијативу у безбедносној сарадњи Југоисточне Европе.

Заступник директора ВОА бригадни генерал Владисављевић истакао је да су заједнички изазови, ризици и претње наметнули потребу за интензивнијом регионалном сарадњом. Он је истакао улогу војнообавештајне службе у идентификовању кључних претњи као првог корака у изградњи безбеднијег регионалног окружења.

Конференција у Београду окупила је шефове и представнике војнообавештајних служби из 12 земаља Југоисточне Европе, Савета за регионалну сарадњу и Војнообавештајног штаба Европске уније. Учесници су навели да конференција представља значајан допринос Министарства одбране Србије у јачању стабилности и поверења у Југоисточној Европи, истовремено унапређујући процес европских интеграција у региону.

Изјаву о сарадњи потписали су шефови војнообавештајних служби Босне и Херцеговине, Бугарске, Хрватске, Молдавије, Црне Горе, Румуније, Србије, Словеније и Македоније. Она остаје отворена за потписивање свим шефовима војнообавештајних служби држава чланица Савета за регионалну сарадњу из Југоисточне Европе. ■

Р. МУТАВЦИЋ

Војска прави и шампионе

Створиле су се претпоставке
за успостављање пирамидалног
система војног спорта, на чијем
би врху били изузетни спортисти
и спортски радници, а у бази сви
сегменти од важности за
формирање врхунских резултата

Прво услови – онда резултати. Да би спорт у војсци (п)остао врхунски потребно је развити капацитете који ће омогућити њеним припадницима да лакше савладају пут од талената, који се физичком активношћу баве из потребе, до професионалаца, способних да са великих такмичења донесу медаље.

Ако је судити на основу праваца постављених у последње две године, онда у историјском подухвату Војска Србије има обилату помоћ државе. Сарадња са Министарством омладине и спорта, спортским савезима и организацијама је све успешнија, што омогућава спровођење постављених планова и наставак блиставог низа освојених одличја са регионалих, континенталних (ил)и планетарних надметања.

– После школства и здравства, дошло је време да се озбиљније посветимо физичкој обуци и спорту као круни физичке активности у Војсци. Да бисмо достигли светске стандарде неопходно је да створимо услове који ће поспешити развој спорта, појачати интензитет физичке обуке, изградимо полигоне и објекте на којима би се старешински кадар и војска озбиљно припремали за учешћа на домаћим

и међународним такмичењима – објашњава државни секретар Министарства одбране др Зоран Јефтић.

Према његовим речима, физичка обука требало би да буде базични предмет обуке, њен интегративни део, мора се спроводити плански, систематски, као трајни процес обучавања и увежбавања припадника Министарства одбране и Војске Србије. Спорт и спортска такмичења морају бити круна те активности, па је планирано да Војска Србије обучава спортисте на највишем нивоу.

– У Војној гимназији и Војној академији имамо око 1.000 ученика и кадета, што нам даје за право да размишљамо о прављењу шампиона у оквиру Војске. Ако младић или девојка улазе у Војну гимназију у петнаестој години, значи да их имамо на располагању за два олимпијска циклуса. План је да их оспособимо до те мере да неко постане олимпијски шампион или макар оствари норму за најзначајније такмичење – додаје државни секретар.

Организација стратегијског семинара Међународног савета војних спортова (CISM) у Београду, на коме су недавно размењена искуства на планетарном нивоу, послужила је као одлична прилика да и Србија представи план и програм развоја. И у њему је неизоставна улога сарадње на државном нивоу.

Према речима Зорана Јефтића, неки спортисти постижу успехе сами.

– Идеја јесте да њихов капацитет плански развијемо и усмеримо. Хоћемо да врхунске спортисте примимо

у спортски вод, а онима без посла понудимо радно место инструктора, како би на великим такмичењима, у униформи српске војске, радили на нашој промоцији – истиче он.

Како спорт ни у једном сегменту нема негативан аспект, његову улогу препознала је и држава.

– Професионализацијом Војске досадашња изузетна сарадња са Министарством омладине и спорта, Олимпијским комитетом и струковним савезима биће подигнута на виши ниво, што значи стварање оптималних услова у којима би се спортисти припремали – додаје државни секретар Јефтић.

Жеља Министарства одбране да у спортовима попут бијатлона, оријентиринга и борилачких вештина Војска има улогу националног носиоца, потврђује се и речима пуковника Зорана Шћекића, начелника Реферата за физичку обуку у Управи за обуку и доктрину Генералштаба.

– Војска Србије је препозната као значајан фактор развоја националног спорта, па је Стратегијом развоја спорта у Републици Србији од 2009. до 2013. године интеграција војног спорта у национални систем спорта дефинисана као стратешки циљ – предочио је пуковник Шћекић.

Нормативна регулатива

Уједињено о спорџским џакмичењима, које је ступило на снагу 1. јануара 2010. године и *Уједињено о физичкој обуци у војсци* (које ће ступити на снагу почетком наредне године), основни су нормативни прописи којима ће се системски уредити област физичке обуке и спорта у систему одбране.

– Новоизрађено *Уједињено о спорџским џакмичењима у Војсци*, усаглашено је са системским документима којима је регулисана област националног спорта у Републици Србији и одредбама правила и пропозиција Међународног савета за војни спорт – каже пуковник Шћекић. – То значи да на првенства у нашој организацији без проблема могу да се укључују екипе и појединци ван састава Војске Србије. Исто тако, не постоје сметње да се наши припадници, по завршетку последњег нивоа

ХАЛА НА ВОЈНОЈ АКАДЕМИЈИ

Повезаност војних и државних структура требало би да резултира грандиозним подухватом – на иницијативу Атлетског савеза Србије, а посредством Министарства омладине и спорта, покренут је пројекат изградње хале на простору Војне академије, која би требало да буде завршена до краја следеће године.

ЗАСТАВА СРБИЈЕ У БРАЗИЛУ

Србија је релативно млада чланица Међународног савета војних спортова (CISM), али је као једна од активнијих међу 137 држава препозната као кључни фактор у региону.

– У фебруару следеће године учествоваћемо на Светским зимским олимпијским играма у Сарајеву, док су Војне олимпијске игре у Бразилу централни догађај 2011. године. Сигурно ће у Рио де Жанеиру бити наша застава, размишљамо само коју врсту спортиста да упутимо у Латинску Америку – истиче др Зоран Јефтић.

такмичења у Војсци, активно и квалитетно укључе у систем домаћих и међународних такмичења у земљи и иностранству.

Израдом новог *Уџуџ-сџива о физичкој обуци*, на снагу ће ступити нови, захтевнији стандарди за вредновање – оцењивање физичке спремности професионалних војних лица.

– Они су усклађени са стандардима савремених армија света и представљају здравствени минимум којим се обезбеђују предуслови за обављање функционалних – формацијских дужности у Министарству одбране и Војсци Србије – додаје пуковник Шћекић.

Хоће ли бити промена у систему одбране кад буде завршен процес професионализације, питање је на које пуковник Шћекић одговара:

– Професионални војник има обавезу да у оквиру осматрачког радног времена један час посвети реализацији садржаја физичке обуке, уз надзор стручног кадра.

Мада се светска економска криза одражава и на Војску (војни спорт), годишњим планом припрема успевају да се обезбеде финансијска средства (која се углавном свде на исплату дела накнаде и дневница) за боравак на терену где се реализују припреме.

– У свему осталом користимо постојеће материјалне и људске ресурсе, попут Катедре физичке културе и Спортског центра на Војној академији, спортских терена у Војној гимназији, стрелишта и полигона у касарнама Војске, те 51. скијашки полигон на Копаонику. Због наведене материјалне ситуације, поменуте објекте нисмо у прилици потпуно да реновирамо. Међутим, ангажовањем Министарства одбране и Војске Србије, за време организације Универзијаде 2009, успели смо да обновимо део спортске инфраструктуре на Војној академији, тако да су услови за припреме и такмичења знатно повољнији – додаје Шћекић.

Модел из комшилука

Заменик начелника Војне академије пуковник мр Бранко Бошковић објашњава да се војни спорт у свету развио до те мере да неизоставно има и део врхунског у себи.

– Већина развијених војски у својим редовима има одређени проценат врхунских спортиста, а ми смо се одлучили да пратимо моделе примењене у Словенији и Хрватској. У тим државама постоји обавеза да се, док су активни, успешни спортисти такмиче за војску, а касније преузимају обавезу да раде као инструктори, асистенти у настави, тренери... – набраја пуковник Бошковић.

Очекује се да ће се тај тренд рефлектовати на унапређење програма и система физичке обуке у систему одбране

ТУРНИРИ ДА, ЛИГЕ НЕ

Правно-нормативна регулатива Министарства одбране (још) не пружа могућност формирања клубова, али то не значи да наша војска не може да се укључи у систем такмичења у земљи.

– Шаљемо екипе на турнире, али није предвиђено учешће у лигама. Уз сагласност старешина учествујемо на међународним такмичењима, тако да је репрезентација Србије у оријентирингу састављена искључиво од припадника Министарства одбране и Војске Србије, при чему немамо клуб – објашњава пуковник Шћекић.

ВОЈНИ СПОРТ И СПОРТ У ВОЈСЦИ

О разлици између војног спорта и спорта у војсци, пуковник Бранко Бошковић каже:

– Војни спорт је војни пентатлон (петобој), који подразумева трчање, савлађивање препрека, пливање, бацање бомбе и гађање, док модерни пентатлон одступа од изворног за дисциплину коју практикују цивили – јахање. Не сужавамо војни спорт на војни пентатлон, него га проширујемо падобранством, стрељаштвом, оријентирингом, мачевањем, борилачким вештинама, базним индивидуалним спортовима попут атлетике и скијања, који су основа бијатлона. У породици зимских спортова су зимски оријентиринг, патролно трчање и бијатлон. За разлику од војног спорта, спорт у војсци подразумева све врсте појединачних и колективних спортова.

и у Србији.

– Први корак направили смо 2006, увођењем спортског вода. Бројао је 20 места, а у њему су били војници спортисти који служе редовни војни рок шест месеци. Вод је тренутно у кризи, јер наредне године следи укидање војне обавезе, али професионализацијом Војске очекујемо да се пре-

АКАДЕМАЦ

Међу најуспешнијим војним спортским колективима у Србији јесте стрељачки клуб „Академац“. Основан је 1957, у његовим витринама је мноштво трофеја са првенстава бивше и садашње државе, а од 2004. као чланови CISM стрелци се такмиче и на међународним првенствима.

Током 2010, члан „Академца“ Димитрије Гргић поставио је нови државни рекорд у ваздушном пиштољу, а приоритет стрелца тог клуба за следећу годину је одлазак на Светске војне игре у Бразилу.

категорише у пословну формацију, где би се спортисти запошљавали, као што је случај у Словенији и Хрватској – јасан је Бошковић.

Осим изузетних спортиста, реч је и о професионалцима у специјалним јединицама наше војске, где се убрајају падобранци, рониоци, диверзанти... И све то у сарадњи са највишим институцијама, попут министарстава, спортских савеза, Војномедицинске академије...

– Створиле су се претпоставке за успостављање пирамидалног система војног спорта. На врху би били најбољи спортисти и спортски радници, а у бази остали укључени у рад система, где су наука, школство и остали сегменти од изузетне важности за формирање врхунских спортиста у Војсци Србије – закључак је пуковника Бранка Бошковића.

Циљ је зацртан, корачање ка њему се наставља... ■

Александар ЈОКСИЋ

Ништа лично...

Александар
ПЕТРОВИЋ

Надесно равнај с'

Постоји стотину добрих разлога зашто Војска Србије треба да буде професионална. Али, има барем један зашто обавезно служење војног рока не би требало укидати, него га, напротив, продужити на барем две године! Многе су умне главе објашњавале зашто је важно да професионализацију окончамо што пре. Но, овај један разлог против, дало нам је шест хиљада момака који су једног лепог недељног дана организовано полупали Београд.

Док је група грађана под заставом дугиних боја парадирала престоницом у име, наводно, ускраћених прва, европских вредности и сексуалних слобода, друга група је под националним обележјима каменицама покушала да убеди полицију да им омогући „дијалог“ са првом. Дакле, друга група је, по свему судећи, желела да „објасни“ полицији и овој првој групи како то што раде и у име чега парадире није у складу са моралом, Божјом промисли и српским националним идентитетом. Пошто се полиција са том иницијативом није сложила, шест хиљада „родољуба“ истресло је „аргументе“ на зграде, излоге, аутомобиле и опет – полицију.

Али, покушајмо да на тренутак не мислимо на све очигледне и скривене разлоге и мотиве ужасног насиља коју је добрано велика група српске омладине 10. октобра послала у свет. Обратимо пажњу на ту силну енергију у младићима који гурајући тролејбус низ Мекензијеву покушавају да пробију кордон и који са лакоћом коју носи само крајња мржња бацају камење тешко по два килограма! Да су ту огромну снагу и калорије те исте недеље употребили за какав користан рад, могли су изградити неколико километара пута или очистити какав резерват природе.

Можда би те ратоборне момке било паметно подвргнути старом добром војничком дрилу. Усијана се глава под шлемом, кажу, најбоље хлади. Савремене демократије, као америчка на пример, негују праксу да се изгредници или преступници уместо у затвор, шаљу у војску на преваспитавање. Са овим нашим вандал-тинеџерима то би још лакше ишло. Па, има ли организације која би више пријала њиховом „патриотском“ духу и енергији?!

Уместо да веома организовано нападају полицију и уништавају српску престоницу, требало би им организовано објаснити шта је дисциплина, шта је храброст, а шта патриотизам. Они су и десетог били у неком строју. И у њему су се равнали надесно. Само што први деснокрилни није био прави узор.

Ништа лично... ■

Предстоји осавреме

Израђен је концепт развоја система ПВО, којим је дефинисан развој овог рода, ловачке авијације и службе ВОЈ. Овим концептом предвиђена је модернизација и опремање са савременим борбеним и ПВО системима и авионима.

Министар одбране Драган Шутановац и начелник Генералштаба Војске Србије генерал-потпуковник Милоје Милетић присуствовали су 30. септембра свечаности поводом обележавања Дана артиљеријско-ракетних јединица за противваздухопловна дејства у касарни „Мија Станимировић“ у Нишу.

Свечаности су присуствовали – државни секретари у Министарству одбране др Зоран Јефтић и Игор Јовичић, командант Копнене војске генерал-потпуковник Љубиша Диковић, командант ВиПВО ВС бригадни генерал Ранко Живак, представници државних институција и установа града Ниша, чланови породица погинулих припадника АРЈ ПВО и други гости.

Министар одбране изразио је задовољство што је са ракеташима и што је у прилици да им честита Дан рода. Том приликом, посебне честитке упутио је припадницима легендарне 250. ракетне бригаде ПВО и свим старешинама и вој-

Провера после 20 година

Војници 250. ракетне бригаде имају врхунску обуку али су ретке прилике за комплетну проверу у пракси. После 20 година, на бојном гађању на полигону Шабла у Бугарској, припадници бригаде су прецизним погоцима циљева изнад Црног мора потврдили квалитет обуке.

– У артиљеријско ракетним јединицама постоје веома прецизни механизми којима се врше провере способности појединца и јединице. Међутим, без бојног гађања нема нити ракеташа нити реалне провере. Последње бојно гађање било је 1989. године. После тога десет година нисмо имали такву проверу. Онда је дошла 1999. и ратна дејства, а после тога опет нисмо имали прилику за бојна гађања. Разлог је недостатак полигона. Овој генерацији старешина припала је част и шанса да уместо да ратујемо, заједно будемо у послугама, у извршавању овако значајног задатка и, у ствари, у изградњи међународне безбедности и мира – истакао је бригадни генерал др Миодраг Гордић, командант 250. ракетне бригаде, наглашавајући значај тимског рада и добру сарадњу са колегама из бугарске војске.

ницима ВС који су на на вежби на полигону „Шабла“ у Бугарској показали високу обученост и велике резултате. Министар одбране је свим припадницима АРЈ ПВД који су изгубили животе извршавајући задатке одао дужну пошту и њиховим породицама исказао посебно поштовање.

Реформа система одбране, рекао је министар Шутановац, дала је изузетне резултате. – Завршили смо нормативно правну регулативу, организацијско-мобилизацијске промене МО и ВС које смо структурирали према најбољим светским стандардима и у складу са мисијама и задацима дефинисаним законима.

– Недостатак финансијских средстава и економска криза успорила је реализацију планова опремања наоружањем и војном опремом, али очекујемо да у наредном периоду обезбедимо потребна средства – рекао је министар и додао да је већ набављена одређена количина наоружања и војне опреме.

– До краја ове године, након 17 година, уводимо први контингент нове униформе са дигиталним шарамма које имају најмодерније војске света – најавио је министар Шутановац.

– Ремонт делова авиона и хеликоптера одржали смо стабилност ваздухопловства за извршавање задатака. Међутим, искуства из ратова који су вођени протеклих година и нови облици претњи у виду терористичких аката из ваздушног простора, наметнули су потребу да посебан значај дамо развоју снага и средстава за противваздушна дејства. У Генералштабу је израђен концепт развоја система ПВО, којим је дефинисан развој овог рода, ловачке авијације и слу-

ЊИВАЊЕ СРЕДСТАВА

жбе ВОЈ. Овим концептом предвиђена је модернизација и опремање савременим борбеним и ПВО системима и авионима. За реализацију овог концепта потребна су велика средства, али верујем да ћемо их добити, како бисмо задатке успешно реализовали – рекао је министар Шутановац. Он је подвукао да војска није само потрошач буџета, већ да својим активностима помаже да десетине хиљада радника у Србији имају посао и зараду.

На крају говора, министар одбране рекао је да резултати остварени у систему одбране снажно доприносе остваривању циљева наше спољне политике.

Министар Шутановац, са сарадницима, присуствовао је приказу обучености

припадника јединице и разговарао са учесницима вежбе ракетних јединица која је одржана у Бугарској.

Министар одбране је за висок професионализам и успешно извршавање бојних гађања, на вежби која је одржана на полигону „Шабла“ у Бугарској, наградио бригадног генерала Јовицу Драганића, мајора Тиосава Јанковића, капетана Милана Стојановића и старијег водника прве класе Далибора Стошића. Начелник ГШ ВС одао је признање бригадном генералу Миодрагу Гордићу, мајорима Игору Голубовићу и Микију

Успех који се не заборавља

Ракетна јединица ПВО, херојска 250. бригада, остала је запамћена и по обарању „невидљивог“ Ф117.

О томе потпуковник Сенад Муминовић, начелник Одсека за оперативне послове команде 250. ракетне бригаде каже: Теорија је говорила да је немогуће – открити, а не уништити. Међутим, тог момента када смо остварили тај циљ, нисмо знали шта смо погодили. Знали смо да смо извршили дејство и да је, по свим показатељима и параметрима на станици за вођење ракета, циљ уништен. Информацију о томе шта је уништено, добили смо после два сата и тада смо још увек тешко могли поверовати да смо оборили најсавременији авион.

Делови срушеног авиона, изложени у витринама бригаде, подсећају на успех који се не заборавља.

Миленковићу, те старијем воднику Владимиру Живковићу.

У изјави средствима јавног информисања, министар Шутановац осврнуо се на размену неперспективне војне имовине са локалним самоуправама.

– Министарство одбране и Војска Србије биће део развојних капацитета на подручју града Ниша и надам се да ће се планови локалне самоуправе, везани за аеродром у Нишу, остварити и да ће се направити Карго-центар. Направили смо добре договоре у Лесковцу и Суботици, али морам да напоменем да војну имовину третирамо као породично благо и да не желимо да се она размењује будзашто, већ само на основу процене пореске управе – рекао је министар Шутановац. ■

Зоран МИЛАДИНОВИЋ
Снимио Саша ЂОРЂЕВИЋ

Министар Шутановац са директорима фабрика одбрамбене индустрије

Министар одбране Драган Шутановац разговарао је 4. Октобра са директорима фабрика одбрамбене индустрије Србије о проналажењу могућности за проширење постојећих капацитета фабрика, како би се задовољила све већа тражња на тржишту за производима наше одбрамбене индустрије.

Након састанка Шутановац је изјавио да је протекле две године српска одбрамбена индустрија направила рекордне резултате и постала веома важан сегмент наше опште индустрије и извоза.

– Подсећам да је Србија осамдесетих и почетком деведесетих била веома важан извозник војне опреме у це-

лом региону, а да је данас највећи извозник на простору од Анкаре до Беча – рекао је министар одбране.

Он је нагласио да постоји расположење међу фабрикама с једне стране, и владе, с друге, да се произвођачима средстава НВО омогући да, уз одређене повољне кредите и аранжмане, купе неопходну опрему и на тај начин прошире капацитете. Поред тога, на састанку је било речи и о усавршавању кадра у тој области тако што ће се организовати специјалистичко-академске студије.

Министар је у разговору са директорима нагласио да је потребно отпочети са поступком примене кодификационог система НАТО-а, што би нашој одбрамбеној индустрији, у перспективи, отворило нова тржишта.

Састанку су присуствовали директори „Југоимпорта – СДПР“, „Крушика“ „Слободе“, „Првог партизана“, „Застава-оружја“, „Милан Благојевић-наменска“ и „Прве искре-наменска“. ■

Начелник Генералштаба у Напуљу

Начелник Генералштаба Војске Србије генерал-потпуковник Милоје Милетић присуствовао је 7. октобра свечаној церемонији примопредаје дужности команданта Здружених снага НАТО-а у Напуљу. Вицеадмирал Семјуел Локир преузео је дужност од досадашњег команданта адмирала Марка Фиццералда.

Међу бројним званицама, свечаности су присуствовали министар одбране БиХ, заменик министра одбране Македоније, начелници Генералштабова Чешке, Црне Горе, Албаније, Босне и Херцеговине, Хрватске и командант КФОР-а. ■

Бојна гађања артиљераца

Припадници Мешовите артиљеријске бригаде, којом командује пуковник Саша Недељковић, извели су на Интервидовском полигону „Пасуљанске ливаде“ бојна гађања и показали потпуну оспособљеност за ефикасну артиљеријску подршку јединица Копнене војске. Врло добри и одлични резултати гађања говоре да се у јединици добро радило током обуке и да је на терену остварен квалитетан тимски рад свих састава артиљеријске јединице, почев од рачуначког одељења до нишанције.

Гађајући из популарних „нора“, старешине и војници Друге батерије Првог топовског хаубичког артиљеријског дивизиона покрили су сасређеном ватром простор од 300 метара квадратних или избацили у рејон циља пола тоне челика за пет минута. „Резултати гађања нису само мерило обуке у дивизиону, већ и комплетних активности јединице“ – истакао је командант дивизиона мајор Владан Петронијевић. ■

З. М.

„Отворени дан” у Гарди

Крајем септембра, у касарни „Дедиње” организован је, четврти пут заредом, „Отворени дан” Гарде Војске Србије. Посетиоци манифестације, углавном ученици основних и средњих школа, могли су да сагледају свакодневни живот, рад и обуку припадника те јединице, али и да чују више о њеном историјату.

Гости су обишли спомен-собу, разгледали изложена возила којима се превозе неке од најважнијих државних и јавних личности Србије, те репрезентативне лимузине из периода СФРЈ.

Припадници Батаљона војне полиције Гарде приказали су пешадијско наоружање и наоружање за посебне намене и извели део обуке за мултинационалне операције. Најмађима су најзанимљивије биле активности почасног батаљона Гарде, по којем је та јединица позната. На крају програма гардисти су извели и егзерцир, атрактивну вежбу којом су демонстрирали вештине у руковању оружјем. ■

Н. Д.

Нови СПОМЕН-КОМПЛЕКС у Нишу

Командант Специјалне бригаде Војске Србије бригадни генерал Илија Тодоров, командант 63. падобранског батаљона потпуковник Ненад Булатовић и остале старешине и војници тог састава примили су на нишком војном аеродрому породице погинулих припадника 63. падобранског батаљона.

Чланови породица погинулих падобранаца положили су венце и цвеће на спомен-плочу страдалих сродника, односно на нови, модерно дизајниран и савремено опремљен спомен-комплекс Батаљона. ■

З. М.

Дан Треће бригаде

У касарни „Књаз Михаило“ у Нишу свечано је обележен 7. октобар – дан Треће бригаде Копнене војске. Поред команданта генерал-потпуковника Љубише Диковића, свечаности је присуствовао и велики број званица, међу којима су били начелник Топличког округа Срђан Јордачијевић, председник градске општине Пантелеј Славиша Динић, протојереј Влајко Грабеж, пензионисани припадници јединице, те представници удружења бораца и борачких организација.

За дан бригаде одређен је 7. октобар јер је тог датума у Првом балканском рату 2. пешадијски пук „Књаз Михаило“, познат и као „Гвоздени пук“, кренуо у ослободилачке ратове. ■

З. М.

Обележен Дан Специјалне бригаде

Војном свечаношћу и дефилеом у касарни „Растко Немањић“ у Панчеву, 29. септембра, обележен је Дан Специјалне бригаде. Свечаности су присуствовали заменик команданта Копнене војске бригадни генерал Видоје Живковић, представници Министарства одбране и Генералштаба ВС, Министарства унутрашњих послова, локалне самоуправе, породице погинулих припадника јединице, грађани и малишани из Предшколске установе Панчево.

Бригадни генерал Живковић истакао је да је специјална бригада у последње време учинила знатне напоре у изградњи оперативних способности, те да је постигнут напредак у попуни кадром и најсавременијим стрељачким наоружањем и средствима за телекомуникације. Он је подвукао да својим радом припадници Специјалне бригаде стварају препознатљив имиџ своје јединице. ■

А. П.

Дан Седмог центра за обуку

У лесковачкој касарни „Војвода Петар Бојовић“, 7. октобра, обележен је дан Седмог центра за обуку. Свечаном скупу присуствовали су пуковник Маринко Павловић из Команде за обуку, мајор Драган Милић, представници МУП-а и Безбедносно-информативне агенције, локалне самоуправе, организација и установа, те средстава јавног информисања.

Центар је основан 8. маја 2007. префორмирањем 549. моторизоване бригаде. За дан јединице одређен је 7. октобар, у знак сећања на дан уласка српске војске и ослобођење Лесковца 1918. године.

У Седмом центру за обуку реализује се основна обука војника на одслужењу војног рока у првој фази првог периода индивидуалне обуке, према јединственом плану и програму основне обуке војника. За потребе реализације задатака прве мисије Војске Србије, на територијалном принципу Центар формира Јабланичку бригаду.

Ове године први пут су у јединици стажирали и кадети 135. класе Војне академије и Друге класе Војномедицинске академије. ■

Век од првог лета изнад Београда

Аероклуб „Галеб“, под покровитељством Министарства одбране, Туристичке организације Београда и Олимпијског комитета Србије, обележио је 1. октобра, на спортском аеродрому Лисичји јарак, сто година од првог јавног лета изнад Београда. Том приликом приређена је изложба фотографија и докумената посвећена домаћој ваздухопловној историји и првим летовима изнад Србије и Београда под називом „100 лета лета“. Централно место хангар-радионице АК „Галеб“, посебно отворене и адаптиране за ову прилику, било је резервисано за соко галеб Г-2А „001“, први примерак овог типа авиона који је полетео и члана Ескадриле старих ваздухоплова.

У име Министарства одбране и Команде Ваздухопловства и противваздухопловне одбране Војске Србије, отва-

Снимио Д. АТЛАГИЋ

рању изложбе присуствовали су заменик команданта ВиП-ВО бригадни генерал Срето Малиновић и командант 204. авијацијске базе бригадни генерал Мирко Вранић.

Генерал Малиновић исказао је том приликом снажну подршку наших ваздухопловних снага неговању богате историје домаћег ваздухопловства:

– Српско ваздухопловство спада међу најстарије у светским оквирима, стога је обележавање његове стогодишњице наш понос. Обележавање тог јубилеја започето је великим прошлогодишњим аеромитингом на аеродрому у Батајници и наставиће се подршком ваздухопловним ентузијастима који планирају да кроз Ескадрилу старих ваздухоплова сачувају сећање на храбре пионире нашег неба.

Изложбу је отворио ваздухопловни историчар Чеда Јањић посебно се осврнувши на први јавни лет изнад Београда:

– Тог 19. септембра 1910. године, *Полишика* је писала о наступајућем чуду, летећој машини аустроугарског авијатичара Рудолфа Симона, који је на позив тадашњег Српског олимпијског клуба Београђанима изнад Бањице први пут демонстрирао лет авионом, који се након неколико дана успешних показних летова срушио. Конструкционо је био солидно израђен али је имао мотор веома мале снаге.

Посетиоци су имали прилику да разгледају неколико изложених авиона Ескадриле старих ваздухоплова коју формира Аероклуб „Галеб“ у сарадњи са Министарством одбране и Музејом југословенског ратног ваздухопловства. Циљ пројекта је освежење музејске поставке са 12 верних реплика летелица што у летном што у изложбеном стању. За почетак је планирано да следећи авиони чине поставку која ће илустровати историју нашег ваздухопловства у неколико периода: први прототип галеба Г-2А, соко Ј-20 крагуј, ушва-66, берио XI-2 из 1912. године, соко 522 и извиђачки Ј-21 јасиреб. Планирано је да на крају циклуса буде израђена и верна реплика авиона рогожарски ИК-3 из 1938. године. ■

П. ВОЈИНОВИЋ

Заједничка обука специјалаца Србије и

Мисија —

На домак јужнобанатског села Орешац, на Аутоматизованом тенковском стрелишту Томашево, 9. октобра успешно је реализована заједничка вежба српских и турских специјалних снага за противтерористичка дејства „Double impact”. Мисија – симулација наметања мира на територији Алфаленд.

Оборена је терористичка власт која је годинама сејала страх међу становништвом Алфаленда. Највећи део земље је ослобођен. Постоји још неколико активних терористичких упоришта – једно од њих јесте побуњенички камп у Орешцу... Два батаљона специјалних снага за противтерористичка дејства, српски и турски, имају заједнички циљ – уништење побуњеника!

Акцију су започели снајперисти. Прецизном паљбом уклонили су стражаре... Из оклопних возила потрчали су специјалци... Чишћење територије! Минираће зидове кампа, уз снажну ватрену подршку из оклопних транспортера, али и два хеликоптера „газела” из ваздуха.

Тимови маскираних војника заузимају улицу по улицу, објекат за објектом... Одлучни су у намери да брзо преузму камп. Дим им је накратко заклонио поглед, али рафали не престају. Нема милости за терористе.

Неколико побуњеника је неочекивано избегло жестоку ватру и покушава возилима да напусти поприште. Специјалци су довољно обучени и брзи, лако су их спречили у таквој намери...

Пуцњи су све ређи. Две беспилотне летелице из ваздуха осматрају базу, трагајући за преживелим терористима. Отпор је сломљен, задатак извршен. Борбени тимови специјалаца евакуишу се хеликоптерима Ми-8. Иза њих остаје мир... Побуњенички камп је демилитаризован. У Алфаленду су створени услови за успостављање слободарске и демократске власти.

Вежба на Орешцу резултат је вишедневне заједничке обуке Противтерористичког батаљона Специјалне бригаде Војске Србије и састава Специјалне бригаде турске војске. Увежбавање специјалаца реализовано је током неколико дана на полигонима „Пескови” и „Томашево”. Учесници су разменили искуства о примени нових противтерористичких тактичких процедура, испробали наоружање, борбену опрему и средства која користе. Сарадња специјалних јединица Србије и Турске траје три године, а први пут заједничка обука организована је на војном полигону „Међа” крај Ниша. ■

Никола ДРАЖОВИЋ
Снимио Душан АТЛАГИЋ

Турске

НАМЕТАЊЕ МИРА

Још једна трансплантација јетре на ВМА

Трансплантациони тим ВМА извео је у ноћи 1. на 2. октобар четрнаесту трансплантацију јетре. Јетра је пресађена пацијенту П. М. (33) из Мркоњић Града, Република Српска, који се успешно опоравља у Центру за трансплантацију наше највеће војноздравствене установе.

Претходно су чланови хируршког тима Војномедицинске академије, уз помоћ колега из нишког Клиничког центра, извршили експлантацију органа два донора. Потом је једна трансплантација јетре успешно обављена на ВМА, друга у Клиничком центру Србије, док је трансплантација бубрега обављена у Нишу. ■

Потом је једна трансплантација јетре успешно обављена на ВМА, друга у Клиничком центру Србије, док је трансплантација бубрега обављена у Нишу. ■

Први час кадета војне медицине

Друга класа кадета Високе школе интегрисаних студија медицине Војномедицинске академије започела је студије. Добродошлицу су им пожелели заменик начелника ВМА пуковник проф. др Никола Филипковић и заступник декана Високе школе академик пуковник проф. др Миодраг Чолић. Кадети су упознали менторе који ће о њима бринути током школовања. Наставу је започело и 20 кадета на другој години војних студија медицине. ■

Десети конгрес токсиколога Србије

На недавном одржаном Десетом конгресу токсиколога Србије учествовало је више стручњака са ВМА, који су успешним излагањима и дискусијама афирмисали резултате наших токсиколога и Центра за контролу тровања. Скупу су присуствовали и представници Европског удружења токсиколога, Министарства пољопривреде и надлежних агенција.

Посебну пажњу учесника привукла су предавања војних службеника проф. др Славице Вучинић, начелника Центра за контролу тровања, која је је говорила о збрињавању хемијског акцидента и улози наше установе и доц. др Елизабете Ристановић, начелника Одељења за морал и односе са јавношћу, која је говорила о информисању јавности у условима биолошког и хемијског акцидента као сегменту кризне комуникације. ■

Међународни симпозијум из медицине спорта

Другом међународном симпозијуму из медицине спорта „Палић 2010“ из Војномедицинске академије присуствовали су војни службеник проф. др Соња Радаковић, начелник Института за хигијену и капетан др Никола Чикирић, специјалиста медицине спорта. Они су представили могућности ВМА у тој области, резултате и планове рада у области истраживања физиологичке адаптације на екстерне природне и физиолошке услове, те искуства установе у здравственом и превентивномедицинском збрињавању спортских догађаја. ■

Војномедицинска сарадња Србије, Италије, Украјине и Албаније

На ВМА су 8. октобра боравиле делегације војноздравствене службе Републике Италије, министарстава одбране Украјине и Албаније. Госте из Италије предводио је пуковник др Вићенцо ла Ђоја, украјинску делегацију пуковник проф. др Анатолиј Судрак, заменик начелника Главне војне болнице, док је анестезиологе из Војне болнице у Тирани представљао потпуковник др Зурда Тефик.

Стране делегације сагледале су могућности и резултате рада ВМА у домену лечења, превентивномедицинске заштите, фармацеутске, научноистраживачке и образовне делатности, као и у области хируршке службе, анестезиологије и интензивне терапије. Такође, обишли су њене клинике и организационе целине, те прецизирали облике војномедицинске сарадње у будућности. ■

Научни скуп грудних хирурга

У организацији Клинике за грудну хирургију на Војномедицинској академији 8. октобра одржан је Међународни симпозијум грудних хирурга – „Видеоасистирана торакаоскопска хирургија и цервикална медијастиноскопија“. Учествовало је више од стотину грудних хирурга, кардиохирурга, анестезиолога, пулмолога, кардиолога и стручњака осталих специјалности из наше земље и региона.

Гости су сагледали основне принципе, место и улогу видеоасистираних торакаоскопске хирургије и цервикалне медијастиноскопије у склопу дијагностике, начине одређивања стадијума болести и оптималних модалитета лечења бронхогеног карцинома плућа. Технике извођења интервенција демонстриране су преносом операција уживо, које су учесници посматрали у амфитеатру ВМА, уз директну комуникацију са лекарима у операционој сали. ■

Припремила Елизабета РИСТАНОВИЋ

Нова класа слушалаца генералштабног усавршавања

Поводом почетка школовања слушаоца 54. класе генералштабног усавршавања, начелник Војне академије бригадни генерал Младен Вуруна одржао је 4. октобра предавање о теми „Реформа војног образовања у Републици Србији – тачке ослонаца у будућности“.

Према наредби министра одбране Републике Србије на школовање је примљено 30 официра из Војске Србије и Министарства одбране, два из Босне и Херцеговине, и по један официр из Црне Горе, Аустрије и Турске.

Генерал Вуруна је у свом предавању истакао три основна типа војног образовања, основне циљеве реформе војног образовања у Републици Србији и говорио о визији развоја војног образовања у будућности. Он је истакао да се ускоро може очекивати формирање Универзитета одбране, што је један од најважнијих циљева досадашњих активности на пољу реформе војног образовања. Нагласио је потребу да официри, по завршеном командно-штабном усавршавању, треба да испуне услове за стицање звања „мастер“.

Један од тежишних задатака у будућности биће, према речима начелника Војне академије, усклађивање нашег војног образовања са светским стандардима, и у том смислу развој Курса високих студија безбедности и одбране.

– Захтеви који се пред војску, као систем, намећу, могући разноврсни облици ангажовања и упућеност на сарадњу у оквиру региона и шире, захтевају развој нових програма, савремених официра и нових институција сарадње – рекао је на крају генерал Вуруна.

Предавању су присуствовали пуковник Миле Јелић, начелник Школе националне одбране, и начелници катедри које ће реализовати наставни план и програм. ■ С. В.

Успешно реализован Камп број један

Кадети 135. класе Војне академије и 2. класе Високе школе Војномедицинске академије успешно су завршили Камп број 1, који је реализован током септембра у Петом и Седмом центру за обуку. Обуку је завршило 199 кадета и 74 кадеткиње, према Плану војног оспособљавања.

Продекан у Војној академији пуковник др Бобан Ђоровић објаснио је новину у школовању будућих официра:

– План војног оспособљавања кадета уведен је ове године с циљем да се кадети током школовања војностручно и психофизички припреме и оспособе за реализацију задатака унутар рода – службе и за обављање почетних официрских дужности нивоа командира вода, а у складу са мисијама и задацима Војске Србије. План ће бити реализован током четворогодишњег шко-

ловања, и то садржајима кампова од 1 до 6 на Војној академији, у центрима за обуку, полигонима и јединицама Војске Србије – додао је пуковник Ђоровић.

Током реализације дела садржаја Кампа број 1 кадети су оспособљавани за извршавање основних тактичких радњи и поступака стрелца у борби у различитим борбеним условима, дању и ноћу. За време теоретске и практичне наставе успешно су савладали руковање аутоматском пушком 7,62 мм, заузимање ставова за гађање, гађање различитих циљева и научили више о савременим оптоелектронским уређајима за осматрање и нишањење ноћу и у условима ограничене видљивости. Наставак основне обуке по садржајима Кампа број 1 биће реализовани у Војној академији током зимског семестра.

Непосредни извођачи обуке са кадетима били су командири водова 135. класе Првог кадетског пука, а увежбавали су их инструктори обуке (подофицири на дужностима командира одељења) из центара за обуку.

Оствареним резултатима био је задовољан и командант 135. класе потпуковник Зоран Францишковић, који је рекао да су кадети и кадеткиње успешно савладали прву препреку свог школовања. ■ С. ВАСИЛЕСКИ

Састанак Тренинг групе НАТО-а за индивидуалну обуку и образовање

Начелник Центра за симулације и учење на даљину Војне академије потпуковник др Горан Шимић учествовао је на 76. састанку Тренинг групе НАТО-а – Радна група за индивидуалну обуку и образовање, одржаном од 19. до 24. септембра у Монтреу, у Швајцарској.

Тема састанка била је успостављање сарадње Министарства одбране Републике Србије и Тренинг групе НАТО-а у области обуке и образовања.

– Размена искустава и знања у области учења на даљину показује нашу спремност за учешће у међународно значајним војним образовним процесима – наводи потпуковник Шимић и додаје да су били изузетно конструктивни и веома значајни разговори који су вођени са учесницима састанка током званичних сесија и у слободно време, са становишта организације рада и методологије у изради електронских едукативних садржаја.

У свом излагању потпуковник др Горан Шимић презентовао је Болоњски процес у војном образовању. ■

Ј. КРИВОКАПИЋ

Пише: Миладин ПЕТРОВИЋ

НАПАД ЈЕ БИО ПЛАНИРАН

После бројних, показало се узалудних, преговора у Команди Армије, постало је јасно да од почетка нису били искрени. Напад на колону био је брижљиво испланиран, а председник Босне и Херцеговине Алија Изетбеговић и његови први сарадници знали су за то. Из транскрипта пресретнутих разговора међу актерима напада на колону ЈНА, објављеног у више домаћих и страних медија, недвосмислено произлази да је акција била планирана, с тим што су поједини детаљи мењани, у складу са потребама и проценама нападача.

Напади на Команду Армије одвијали су се из свих праваца и наоружања. Окружени са све четири стране, с лицицом високом тридесетак метара изнад објеката, припадници ЈНА и новинари, пристигли да обавештавају о драми пред њиховим очима, налазили су се у клопци. У току вечери питао сам генерала Кукањаца да ли постоје икакве шансе да нам неко помогне, а он ми је одговорио: „Петровићу, не паничи! Већ су нам кренули у помоћ!“ Споменуо је пет хиљада добровољаца из Србије и једну оклопну јединицу из Зворника!? Требало је да нам помогне и авијација. Али, никада нисам сазнао зашто је та помоћ изостала. Реагујући на текст у Нину од 2. децембра 1999, генерал је, барем делимично, одговорио на то питање:

„Другог и трећег маја 1992. године нико нам није пружио помоћ. А постојали су изванредни услови. Ни авијација, ни јуначки Карацићеви борци са Требевића, ни Срби у Сарајеву, ни школски центар ЈНА. Нико...“

У једном тренутку генерал Кукањац је изашао у ходник и саопштио нам да се Алија Изетбеговић налази у Лукавици. „Мислим да ће нам сада бити лакше“, рекао је. А Радио Сарајево објавио је драматичну вест – да је председник Председништва БиХ, приликом повратка из Лисабона, ухапшен на аеродрому и спроведен у велику касарну у Лукавици. Поступак се осуђује као чин вандализма и незапамћен при-

мер у историји да се шеф једне суверене државе на такав начин заробљава.

Информативна служба Команде је такву вест демантовала. Званичан став био је да председник Изетбеговић није ухапшен, да се не налази у заточеништву и да су он, његова кћерка и пратиоци, само због безбедносних разлога, смештени у касарни у Лукавици. Речено је да армија није могла да за њих гарантује слободан пролаз од Лукавице до Председништва пошто се пуца на све стране.

Генерал Кукањац је у Војсци од 28. маја 1992. описао како се тадашњи председник муслиманско-хрватског дела Председништва БиХ нашао у Лукавици.

„Негде око 18 часова 2. маја, командант Сарајевског корпуса генерал-мајор Војислав Ђурђевац известио ме је да је на путу из Лисабона на сарајевски аеродром приспео г. Алија Изетбеговић са још три особе. Веома ме је изненадило и зачуђило што је пристао на слетање, када је (вероватно) знао шта се догађа у Сарајеву. Град је наведеног дана горео. Не само да су били нападнути сви војни објекти, већ су вођене оштре борбе на многим просторима, па и око аеродрома, између Зелених беретки и хосоваца, са једне стране, и припадника ЈНА и српских снага – територијалаца, са друге стране. Напомињем да се у то време (18 часова) и даље водила жестока борба око Команде области.”

Изетбеговић влада ситуацијом

Имајући у виду да је Изетбеговић у великој опасности, генерал га је замолио да седне у авион и привремено оде у Београд, Рим, Беч или неки други град, док се ситуација у Сарајеву не смири. Пошто је Изетбеговић тај предлог одбио, за генерала Кукањаца, како је написао у поменутом тексту, једино могуће или најприхватљивије решење у том тренутку било је да Алију доведу у зграду Команде Сарајевског корпуса у Лукавици. „Први разлог за то”, пише Кукањац, „био је да му спасимо живот, а други да захтевамо од њега да нареди прекид напада на војне објекте. Безбедним возилом и заобилазним путем доведен је у Команду корпуса, где му је саопштено да није ухапшен, да смо му спасили живот и да ће имати посебан третман”.

Генерал Кукањац у поменутом тексту истиче да су неке снаге у Босни желеле да убију Изетбеговића, и да су о свему били обавештени генерали Аџић и Панић, а преко њих, вероватно, и Председништво СФРЈ. Каже да је његов поступак у целини одобрен, што би могло да значи да је генерал донео такву одлуку, а Генералштаб одобрио.

Не сећам се колико је било сати кад су престали напади на зграду Команде. Генерал Кукањац је написао да је то било око 20 часова, када је Алија Изетбеговић из касарне

у Лукавици наредио прекид напада на војне објекте. На основу тога закључили смо да је председник муслиманско-хрватског дела Председништва БиХ држао све konce у рукама и да је војска била под његовом контролом.

Та дуга ноћ (2/3. мај) била је релативно мирна. Мало ко је спавао. Желели смо само једно: да се извучемо из тог уклетог аустроугарског здања! И јутро је било мирно до једанаест сати. Тада су поново почели да пуцају на Команду. И опет су се у њу уселили страх, неизвесност, гласине...

Чули смо да почињу преговори. У Команду су пристигли делегација Унпрофора, ЕЗ и генерал Аксентијевић. После доласка делегације, према сведочењу фоторепортера Танјуга Недељка Деретића о тим драматичним догађајима, који су претходили масакру над припадницима ЈНА у Добровољачкој улици, прво су разговарали Аксентијевић и Кукањац.

„Ти разговори”, како је генерал Кукањац касније писао у листу Војска, „трајали су од 7 до 15 часова. Суштина расправе била је да ме

убеде да дођем у Команду Унпрофора на разговоре са Алијом Изетбеговићем. Представник ЕЗ је упорно инсистирао на томе. Пошто ми ова варијанта није ништа гарантовала, такав покрет и сусрет сам одбио. Уследила су бројна убеђивања представника ЕЗ да се прихвате неки други предлози, који, такође, нису гарантовали безбедну евакуацију Команде, па су и они одбијени...”

Кад су ти преговори пропали, уследио је нови план, који је, према Кукањчевим речима, прецизно договорен још у Лукавици. Предвиђено је да преговарачи, Алија Изетбеговић и његова пратња, са 20 камиона дођу из Лукавице у Команду

Свејћ ће мало да галами, а ми ћемо своје прогурајти:
Алија Изетбеговић и Еју Ганић

Алија Изетбеговић са ћерком нејосредно по изласку из Команде

Друге војне области. Та додатна возила предвиђена су за превоз људства и опреме, јер их у Команди није било довољно. План је, такође, предвиђао да се после укрцавања људства и опреме, за око 60 до 90 минута, крене правцем: Команда, Добровољачка улица, Скендерија, мост Врбања, Грбавица, Враце, Лукавица. Према том плану генерал Мекензи био је овлашћен да води колону, тј. да буде на њеном челу, у возилу Унпрофора. Договорено је и то да Изетбеговић и Кукањац буду у другом возилу, да, по пристизању на Скендерију, Кукањац пређе у Мекензијево возило, а да Алија изађе из колоне и крене према згради Председништва. После тога колона би наставила пут ка Лукавици. Једно возило Унпрофора требало је да буде иза Изетбеговића и Кукањаца, а остала возила УН на зачељу колоне.

Док су трајале последње припреме пред полазак колоне, требало је да сместим сестру Славку у једно од возила и да (на молбу колеге Јевтовића) преко војне линије јавим у Београд, *Танјугу*, да је колона кренула. Сестра је с двојицом младих војника, у задњем делу колоне, ушла у један од путничких аутомобила са војним таблицама, а ја сам гледао у који камион да уђем. У руци сам држао транзистор и слушао Радио Сарајево. Тада сам чуо забрињавајућу вест: неко је јавно позивао грађане да не дозволе пролаз колони! Још нисмо ни кренули, а неко позива грађане да нас нападну! Пришао сам генералу Кукањцу и рекао му: „Чујете ли ово, позивају људе да нам не дозволе пролаз“! Генерал је само одмахнуо руком. Можда није ни чуо шта сам рекао. А и да је чуо, шта је могао да уради? И он је сумњао у договор, али сви су га притискали да попусти и крене: од Аџића и Аксентијевића до представника УН, ЕЗ и генерала Мекензија. На њему је била одговорност, а други су одлучивали.

Позив грађанима да спрече извлачење колоне

Да је неко стварно хушкао грађане да не дозволе пролаз колони, види се из снимка ванредне седнице Председништва БиХ од 3. маја 1992, који је сада доступан јавности. На крају транскрипта је упозорење Хајрудина Сомуна, саветника у Председништву: „Ја сам упозорио на велику опасност која може настати тамо ако ЈНА буде захтијевала да уз Кукањаца изађу и опрема, људи, сви. А чуо сам сада на радио-станици да неко издаје наређење да се нипошто не дозвољава нико да иде из Команде. Никакав покрет из Команде.“

Пред сам полазак колоне срео сам пуковника Бошка Михајловића, кога сам познавао још из времена кад сам радио као потпоручник у Пули. Нешто раније рекао ми је да су у Лукавици снимили неки разговор припадника МУП-а БиХ о припремама да се нападне колона која ће кренути из Команде Друге војне области. Зато се уопште није зачудио када је чуо за јавне позиве грађанима да не дозволе пролаз колони. Био је скоро сигуран да ће колона бити нападнута.

Слаба заштитиша: Унпрофор на челу колоне

Нажалост, његове процене биле су тачне, а он је, после заустављања колоне, међу првима убијен.

Фоторепортер *Танјуга* Недељко Деретић у поменутом тексту сведочи о томе да је напад на војну колону био планиран. „У касарни у Лукавици“, пише Деретић, „сазнали смо следеће: пред сам излазак из Команде, везе са касарном су прекинуте. Преко прислушних уређаја у касарни сазнало се за договор МУП-а БиХ радиовезом, да колона буде пресечена, али је било касно да нам јаве. Тешко је такве пропусте повезати са појмом савремене армије.“

Деретић пише да снимак није прослеђен до Команде области због прекида веза, али ја сам пред полазак колоне, војном линијом, слао информацију *Танјугу*, што значи да је постојала веза са Београдом, а по свему судећи и са Лукавицом. Али, пуковник Ратко Каталина је потврдио да је Команда области, пре поласка, добила поменути депешу – да ће колона бити нападнута.

„... Ја сам одмах по добијању те депеше отишао код Кукањаца. Тамо је био и Алија и били су представници Унпрофора. Био је и Аксентијевић, и ја сам хтео да депешу дам Кукањцу лично, међутим он је рекао: Прочитај Каталина пред свима, нека чује и Алија. Ја прочитам: Добили смо, рекох, депешу односно ухватили су њихово наређење свим јединицама – да нападну колону, да заробе, да не дозволе да стигну у Лукавицу. Кукањац онда каже да они нама стално прете, да је ту сад и Алија, и нека он каже. Алија се сав збунио, онако као дете каже: Па ја сам ту да се то не смије десити.“

Ту депешу сам проследио у Београд и нико није давао ни пет пара. То је, ваљда, осоколило Кукањца, који је стално кукао како га Бранко Костић и остали у Београду лажу, али им је опет поверовао. Предложио сам да се пошаљу извиђачи и да се Алија не пушта, али као да ме нико није чуо”, сведочио је Каталина.

Касније се показало да је та депеша заиста постојала и да је напад на колону био планиран. Из транскрипта пресретнутих разговора међу актерима напада на колону ЈНА, објављеног у више домаћих и страних медија, а који се налазе и у Тужилаштву БиХ, недвосмислено произлази да је напад брижљиво планиран, с тим што су поједини детаљи мењани у складу са потребама и проценама нападача. Неколико кодних имена којима се користе учесници у разговору идентификовао је, наводно, тадашњи министар унутрашњих послова Републике БиХ Алија Делимустафић током разговора са војним истражним органима у Београду 2002. године.

Добровољачка улица: име избрисано, али злочин није

И УН у замци Алијиних бојовника

Петар Салапура, пензионисани пуковник ЈНА, и сам сведок масакра, за бањалучки *Прес*, 7. децембра 2007, причао је да су његови људи прислушкивали разговоре Ганића са припадницима муслиманске паравојске и да су имали поуздане информације да ће колона ЈНА бити нападнута док се буде повлачила.

„Ганића треба да стигне рука правде! Одговоран је за стравични злочин почињен над припадницима ЈНА у Добровољачкој. Био сам непосредно укључен у рад јединице за електронско обавештавање. Одмах пошто је постигнут договор о повлачењу официра и војника ЈНА из Команде, имали смо поуздане информације да ћемо бити нападнути! Приметили смо распоређивање Зелених беретки по околним улицама и о томе обавестили генерала Кукањца. Међутим, Изетбеговић, Мекензи, па чак и сам Ганић, гарантовали су да до напада неће доћи”, рекао је Салапура.

Ратни злочин

Према његовим речима, заседа у Добровољачкој улици је „класичан пример планираног ратног злочина”. Тврди да припадници ЈНА ниједним потезом нису испровоцирали напад.

„Био сам у средини колоне. Када је започела пуцњава изашао сам из возила да видим о чему се ради. На неколико метара од мене тешко су рањени пуковник Енес Тасо у стомак, и један потпуковник, а два млада војника сурово су убијена чим су изашли из возила. Нико од припадника ЈНА није испалио ниједан метак. Видео сам како Зелене беретке до голе коже скидају заробљене војнике и официре, како их тучу и малтретирају! Срећом, ја сам успео да се извучем и у једном цивилном возилу пребацим до војне болнице. Један сам од ретких који том приликом није убијен, рањен или заробљен”, сведочио је Салапура.

Ушао сам у један од последњих камиона на зачељу, иза возила у коме је била моја сестра са војницима. Камион је био претрпан разним канцеларијским стварима. Унутра су се једва углавили неки војници и официри. С муком сам се угурао и успео да седнем. Навукли смо цераду, јер нас је било срамота да нас неко види заглављене између ствари. А ту су биле и наше транспортне вреће, и ко зна шта је све било натрпано унутра. У једном тренутку колона је стала. Открили смо цераду, али нисмо приметили ништа необично. Камион је кренуо, а кад се поново зауставио чули су се пуцњи. У исто време откривена је церада, а ми смо се нашли пред упереним цевима! Наређивали су нам да искачемо из камиона, а били смо скоро заглављени унутра. Како смо излазили тако су нас ударили и наређивали да легнемо и спустимо главу до земље. Видео сам мноштво војника Армије БиХ и цивила. Чули су се пуцњи, експлозије... Ударао нас је ко је стигао. Нису дозвољавали да подижемо главу. На десетак корака испред видео сам своју сестру Славку како лежи поред двојице војника. Два дана раније дошла је са Пала у Команду, заједно са новинарима *Танјуга* и *Вечерњих новостии*. У једном тренутку, кад сам подигао главу да видим да ли је још на видику, неко ме је снажно ударио кундаком у леђа, опсовао и наредио да спустим главу. А кад сам следећи пут погледао испред себе, моје сестре више није било међу војницима. ■

(Насиљавак у следећем броју)

ВЕРСКИ ПРАЗНИЦИ

15-31. октобар

Православни

- 17. октобар – Свети Стефан и Јелена (Штиљановић)
- 19. октобар – Свети апостол Тома – Томиндан
- 20. октобар – Свети мученици Сергије и Вакхо – Срђевдан
- 22. октобар – Свети Стефан Српски (Слепи)
- 26. октобар – Света новомученица Злата Мегленска
- 27. октобар – **Преподобна мати Параскева – Света Петка**
- 31. октобар – **Свети Петар Цетињски**

СВЕТА ПЕТКА

Преподобна Петка је светитељка српског порекла рођена у Епивату, између Силинаврије и Цариграда. Родитељи свете Петке били су имућни и побожни хришћани. Поред кћери, имали су и сина Јевтимија, који се, још за живота

родитеља, замонашио. Касније је постао знаменити епископ мадитски. По смрти родитеља Петка је напустила родитељски дом и започела, Христа ради, подвижнички живот, какав је одувек желела. Отишла је прво у Цариград, а потом до своје старости, живела у Јорданској пустињи у посту и молитви прошавши небројена искушења и патње. У старости је послушала глас с неба који је тражио да се врати у родни крај, у Епиват, где се и упокојила у 11. веку.

Чудотворне мошти свете Петке мењале су током векова своје боравиште. Из Цариграда су однете у Трново, па враћане у Цариград, пренешене у Београд, да би данас поживале у миру у Јашу у Румунији.

У београдској тврђави налази се црква свете Петке где се точи вода (агаизма) која чудотворно лечи све оне који је узимају с вером у Бога и љубављу према светитељки која ужива посебан углед међу Србима. ■

ДОГОДИЛО СЕ...

19. октобар 1918.

Дан ослобођења Зајечара. У Војсци Србије овај датум прославља се као Дан Петог центра за обуку.

19. октобар 1918.

Дан ослобођења Крушевца у Првом светском рату. У Војсци Србије овај датум обележава се као Дан Шестог центра за обуку.

20. октобар 1944.

Ослобођење Београда. Заједничка битка јединица НОВЈ, под командом генерала Пека Дапчевића, и Црвене армије, под командом генерала Владимира Жданова, за Београд отпочела је 14. и трајала до 20. октобра. У октобру су ослобођени и многи други градови у Србији. У борбама за ослобођење погинуло је 2.953 бораца Народноослободилачке војске и 776 бораца Црвене армије.

21. октобар 1941.

Немци су у Шумарицама у Крагујевцу стрељали око седам хиљада грађана, ђака и професора гимназије. На спомен-простору Шумарице изграђено је више споменика који чине меморијалну целину. Доминира споменик погинулим ђацима и професорима подигнут 1963. године од бетона у облику римског броја V који симболизује разред ђака.

24. октобар 1912.

Завршена Кумановска битка у којој је српска војска поразила војску отоманске империје. За успехе постигнуте у овој бици генерал Радомир Путник добио је чин војводе, а пуковници Живојин Мишић и Петар Бојовић чинове генерала.

28. октобар 1922.

Око 40.000 црнокошуљаша Бенита Мусолинија кренуло је из Напуља у Марш на Рим. Два дана

касније краљ Виторио Емануеле поверио је Мусолинију мандат за састав владе. Фашистички режим трајао је до јула 1943. године.

30. октобар 1918.

Капитулацијом Турске, која је у Први светски рат ушла 1914. године на страни Централних сила, престала је да постоји Отоманска империја.

31. октобар 1839.

Донет први војни закон („Закон воени“) у српској војсци.

31. октобар

Дан оклопних и механизованих јединица Војске Србије. Обележава се у знак сећања на дан када су у току борби за ослобођење Краљева 1941. устаничке јединице први пут дејствовале са два тенка заплењена од Немаца.

31. октобар 1915.

Постигнута сагласност о помоћи српској војсци. Главномандујући француске војске генерал Жофр обавестио је војводу Путника да је тога дана постигнута сагласност са британском владом о комплетирању експедиционог корпуса од 150.000 војника за помоћ Србији. За српску војску, која је још од 5. октобра одолевала нападима бројчано јаче аустроугарске, немачке и бугарске војске, ова одлука је стигла касно. Након тога, српска Врховна команда одлучила се за продор у Македонију, у сусрет савезничким јединицама.

31. октобар 2000.

Савет безбедности Уједињених нација усвојио Резолуцију 1325 „Жене, мир, безбедност“. У Резолуцији су наглашене последице крвавих конфликта на жене и девојке и важност улоге жена у изградњи мира и постконфликтном опоравку земље. Представља једну од најважнијих резолуција Уједињених нација у области мира и безбедносне политике. ■

Припремио мр Миљан МИЛКИЋ

Министарство одбране Републике Србије
Сектор за људске ресурсе
Управа за кадрове

Расписује

КОНКУРС

за попуњу радних места пријемом лица
из грађанства у својству војних службеника,
у радни однос на неодређено време,
у Медија центру „ОДБРАНА“:

1. технички уредник – један (1) извршилац,
2. новинар, уједно уредник – један (1) извршилац,
3. новинар – два (2) извршиоца,
4. веб дизајнер, уједно уредник – један (1) извршилац,
5. уредник фотографије, уједно фоторепортер – један (1) извршилац,
6. архивиста, уједно фоторепортер – један (1) извршилац,
7. референт за правне и персоналне послове – један (1) извршилац,
8. начелник одсека – један (1) извршилац,
9. референт за организацију догађаја – један (1) извршилац,
10. референт – један (1) извршилац и
11. руковалац климатизације, уједно домар – један (1) извршилац.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- да је кандидат пунолетан,
- да је кандидат држављанин Републике Србије,
- да кандидату раније није престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа,
- да се против кандидата не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да није осуђиван за таква дела казном затвора у трајању од најмање шест (6) месеци,
- да је кандидат регулисао војни рок под оружјем (за кандидате мушког пола),
- да је кандидат здравствено способан за службу у Војсци Србије.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА ПРИЈЕМ У СЛУЖБУ НА ОДРЕЂЕНО РАДНО МЕСТО:

- за радно место на редном броју 1): завршена Виша графичка школа, знање рада на рачунару и знање енглеског језика,
- за радно место на редном броју 2) и 3): завршен Факултет политичких наука одговарајућег смера или сродни факултет, смер новинарство. За радно место под редним бројем 2) потребно је уредничко искуство од најмање три године, знање рада на рачунару, знање енглеског језика, способност комуникације, систематичност у раду, иницијативност и ефикасност,
- за радно место на редном броју 4): завршен Факултет примењене уметности или сродан факултет, смер дизајн, искуство у области веб дизајна, познавање алата из пакета „ADOBE CS 3“ (флеш, фотошоп, илустратор и премијер), знање енглеског језика,
- за радно место на редном броју 5): завршен Факултет примењених уметности, смер фотографија или сродан факултет и најмање три године радног искуства на уредничким пословима,
- за радно место на редном броју 6): завршен факултет и искуство у пословима руковања фотографском архивом, знање рада на рачунару и знање енглеског језика,

- за радно место на редном броју 7): завршен Правни факултет, знање рада на рачунару и знање енглеског језика,
- за радно место на редном броју 8): завршен Факултет драмских уметности – група за организацију, Факултет политичких наука или неки други факултет друштвеног усмерења, смер маркетинг или односи с јавношћу и најмање 5 (пет) година искуства на пословима у вези са организацијом догађаја и промоцијом, знање рада на рачунару и знање енглеског језика,
- за радно место на редном броју 9) и 10): завршен Факултет драмских уметности – група за организацију, Факултет политичких наука, или неки други факултет друштвеног усмерења, смер маркетинг или односи с јавношћу, знање рада на рачунару и знање енглеског језика и
- за радно место на редном броју 11): завршена електротехничка школа (ВКВ) за климатизера и искуство на таквим пословима у трајању од најмање 5 (пет) година.

Пре пријема у радни однос, за кандидате који испуњавају услове конкурса и уђу у најужи избор, уз њихову писану сагласност биће извршена безбедносна провера.

УЗ ПРИЈАВУ НА КОНКУРС КАНДИДАТИ ОБАВЕЗНО ПРИЛАЖУ:

- CV или кратка биографија,
- извод из матичне књиге рођених,
- уверење о држављанству,
- оверена фотокопија дипломе о стеченој школској спреми,
- уверење општинског суда да се против кандидата не води кривични поступак,
- уверење надлежног органа МУП-а да кандидат није кривично осуђиван,
- оверена фотокопија радне књижице и
- потврда војног одсека да је одслужио војни рок са оружјем (за кандидате мушког пола).

Кандидати који уђу у најужи избор, пре пријема у радни однос, доставиће лекарско уверење о здравственој способности.

Сви докази о испуњености услова за пријем достављају се као оригинали или оверене фотокопије.

ИЗБОРНИ ПОСТУПАК:

Изборни поступак ће се спровести само међу кандидатима који испуњавају све услове конкурса за пријем на радно место на које су конкурисали. Са свим кандидатима међу којима се спроводи изборни поступак, конкурсна комисија разговарати, а потом ће их и рангирати према дефинисаним критеријумима.

Позив за разговор и сва писмена достављају се кандидату на адресу коју кандидат наведе у пријави на јавни конкурс.

Одлуку о избору кандидата донеће надлежни старешина и о њеном садржају биће обавештени сви кандидати који учествују у изборном поступку.

НАЧИН ПОДНОШЕЊА ПРИЈАВЕ НА КОНКУРС:

Пријаву на конкурс, са приложеним доказима о испуњености услова, доставити на адресу: Медија центар „Одбрана“, Браће Југовића 19, Београд, са назнаком „За конкурс“, поштом препоручено.

У пријави на конкурс обавезно се наводи име и презиме кандидата, име једног родитеља, ЈМБГ, адреса пребивалишта, адреса на коју се кандидату достављају обавештења, број телефона, радно место на које се кандидат пријављује, досадашње радно и стручно искуство кандидата и подаци о посебним знањима и вештинама.

Крајњи рок за подношење пријава је 30 дана од дана објављивања конкурса.

Неблаговремене, недопуштене, неразумљиве или непотпуне пријаве и пријаве уз које нису приложени сви потребни докази на тражени начин, биће одбачене без права на жалбу. ■

Министарство одбране Републике Србије
Сектор за људске ресурсе
Управа за кадрове

Расписује

КОНКУРС

за попуну радног места у Управи за снабдевање Сектора за материјалне ресурсе, пријемом лица из грађанства у својству војног службеника, у радни однос на неодређено време:

Место рада Београд:

1. један (1) референт, ВСС, са завршеним правним факултетом.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- да су кандидати држављани Републике Србије,
- да се против њих не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да нису осуђивани за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци,
- да су здравствено способни за рад,
- да им раније није престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА

– редни број 1: завршен правни факултет, познавање рада на рачунару.

Сагласно одредбама члана 125. Закона о Војсци Србије, између кандидата који испуњавају опште и посебне услове конкурса, предност имају супружник, односно члан породице погинулог професионалног припадника Војске Србије, (погинулог или умрлог од последица повреда задобијених у вршењу службе), а затим супружник професионалног припадника Војске Србије премештеног из једног у друго место службовања.

Пре пријема у радни однос за кандидате који испуњавају услове конкурса и уђу у најужи избор, уз њихову писану сагласност, биће извршена безбедносна провера.

Примљена лица, у својству војних службеника, на свим радним местима, подлежу пробном раду у трајању од 6 (шест) месеци.

Пробни рад војних службеника прати њихов непосредно претпостављени, који даје писмено мишљење надлежном руководиоцу о томе да ли је војни службеник задовољио на пробном раду.

Војном службенику који не задовољи на пробном раду отказује се радни однос без права на новчану накнаду због отказа.

Начин конкурисања:

Кандидати подносе молбу Управи за снабдевање Сектора за материјалне ресурсе Министарства одбране.

Уз молбе кандидати прилажу:

- CV или кратку аутобиографију,
- уверење о држављанству Републике Србије,
- извод из матичне књиге рођених,
- оверену фотокопију дипломе о стеченом образовању,
- оверену фотокопију радне књижице,
- лекарско уверење о здравственој способности за рад,
- уверење надлежног органа МУП-а да кандидат није кривично осуђиван,
- уверење надлежног суда да се против кандидата не води кривични поступак,
- оверену фотокопију сертификата или потврда факултета на којем је лице завршило студије, или други доказ о познавању рада на рачунару према стандарду ECDL који обухвата ниво знања од 4 (четири) модула и то: модул обрада текста – MS Word, модул табеларне калкулације – MS Excel, модул презентације – MS PowerPoint и модул Интернет и комуникације.

Изводи, уверења, потврде и оверене фотокопије, која се прилажу уз молбе, не могу бити старија од 6 (шест) месеци.

Неблаговремене, неразумљиве и непотпуне молбе конкурсна комисија ће одбацити закључком против кога није допуштена посебна жалба.

Оглас остаје отворен 60 (шездесет) дана од дана објављивања.

Одлуку о избору кандидата донеће надлежни старшина и о њеном садржају сви кандидати биће обавештени у законском року.

Молбу са траженим прилозима доставити на адресу: Управа за снабдевање, Ул. Немањина број 15, 11000 Београд, са знаком „за конкурс“.

Информације о конкурсима могу се добити позивом на телефон 011/2059-168. ■

Обавештење

У просторијама Војне академије у Београду, 23. октобра 2010. у 12 часова, одржаће се прослава 60 година од почетка школовања 5. класе Школе за активне пешадијске официре.

Годишњица 33. класе Војне академије

Припадници 33. и 33А класе Војне академије КоВ обележиће 6. новембра 2010. године 30. годишњицу завршетка школовања.

Окупљање на Војној академији у 11.00 часова.

Информације на телефон: пуковник Бранко Бошковић (064/6397275).

Министарство одбране Републике Србије
Сектор за људске ресурсе
Управа за кадрове

Расписује

КОНКУРС

за попуњу радних места у Управи за
инфраструктуру Сектора за материјалне ресурсе,
пријемом лица из грађанства у својству војних
службеника, у радни однос
на неодређено време:

А) место рада Београд:

1. један (1) референт, ВСС, са завршеним машинским факултетом,
2. један (1) референт, ВСС, са завршеним електротехничким факултетом,
3. један (1) референт, ВСС, са завршеним геодетским факултетом,
4. један (1) референт, ВСС, са завршеним грађевинским факултетом,
5. један (1) референт, ССС, са завршеном средњом геодетском школом.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- да су кандидати држављани Републике Србије,
- да се против њих не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да нису осуђивани за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци,
- да су здравствено способни за рад,
- да им раније није престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА

А) место рада Београд:

- редни број 1: завршен машински факултет – смер термоенергетски, познавање рада на рачунару,
- редни број 2: завршен електротехнички факултет – смер јаке струје, познавање рада на рачунару,
- редни број 3: завршен геодетски факултет, познавање рада на рачунару,
- редни број 4: завршен грађевински факултет, положен стручни испит за обављање послова за безбедност и здравље на раду, познавање рада на рачунару,
- редни број 5: завршена средња геодетска школа, познавање рада на рачунару.

Сагласно одредбама члана 125. Закона о Војсци Србије, између кандидата који испуњавају опште и посебне услове конкурса, предност имају супружник, односно члан породице погинулог професионалног припадника Војске Србије, (погинулог или умрлог од последица повреда задобијених у вршењу службе), а затим супружник професио-

налног припадника Војске Србије премештеног из једног у друго место службовања.

Пре пријема у радни однос за кандидате који испуњавају услове конкурса и уђу у најужи избор, уз њихову писану сагласност, биће извршена безбедносна провера.

Примљена лица, у својству војних службеника, на свим радним местима, подлежу пробном раду у трајању од 6 (шест) месеци.

Пробни рад војних службеника прати њихов непосредно претпостављени, који даје писмено мишљење надлежном руководиоцу о томе да ли је војни службеник задовољио на пробном раду.

Војном службенику који не задовољи на пробном раду отказује се радни однос без права на новчану накнаду због отказа.

Начин конкурисања:

Кандидати подносе молбу Управи за инфраструктуру.

Уз молбе кандидати прилажу:

- CV или кратку аутобиографију,
- уверење о држављанству Републике Србије,
- извод из матичне књиге рођених,
- оверену фотокопију дипломе о стеченом образовању,
- оверену фотокопију радне књижице,
- лекарско уверење о здравственој способности за рад,
- уверење надлежног органа МУП-а да кандидат није кривично осуђиван,
- уверење надлежног суда да се против кандидата не води кривични поступак,
- оверену фотокопију сертификата или потврду факултета на којем је лице завршило студије или други доказ о познавању рада на рачунару према стандарду ECDL који обухвата ниво знања од 4 (четири) модула и то: модул обрада текста – MS Word, модул табеларне калкулације – MS Excel, модул презентације – MS Powerpoint и модул Интернет и комуникације,
- доказ о положеном стручном испиту за радно место под редним бројем 4.

Изводи, уверења, потврде и оверене фотокопије, која се прилажу уз молбе, не могу бити старија од 6 (шест) месеци.

Неблаговремене, неразумљиве и непотпуне молбе конкурсна комисија ће одбацити закључком против кога није допуштена посебна жалба.

Оглас остаје отворен 60 (шездесет) дана од дана објављивања.

Одлуку о избору кандидата донеће надлежни старешина и о њеном садржају сви кандидати биће обавештени у законском року.

Молбу са траженим прилозима доставити на адресу: Управа за инфраструктуру, Немањина 15, 11000 Београд, са назнаком „за конкурс“.

Информације о конкурсима могу се добити позивом на телефон 011/ 7620-714. ■

Министарство одбране Републике Србије
Сектор за људске ресурсе
Управа за кадрове

Расписује

КОНКУРС

за попуну радног места у Одељењу
за припрему непокретности по *Масџер ѿлану*,
Управе за инфраструктуру Сектора
за материјалне ресурсе, пријемом лица
из грађанства у својству војног службеника,
у радни однос на неодређено време:

Место рада Београд:

1. један (1) референт, ССС, са завршеном средњом геодетском школом.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

– да су кандидати држављанин Републике Србије,
– да се против њих не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да нису осуђивани за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци,
– да су здравствено способни за рад,
– да им раније није престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА

– **редни број 1:** завршена средња геодетска школа, познавање рада на рачунару.

Сагласно одредбама члана 125. *Закона о Војсци Србије*, између кандидата који испуњавају опште и посебне услове конкурса, предност имају супружник, односно члан породице погинулог професионалног припадника Војске Србије, (погинулог или умрлог од последица повреда задобијених у вршењу службе), а затим супружник професионалног припадника Војске Србије премештеног из једног у друго место службовања.

Пре пријема у радни однос за кандидате који испуњавају услове конкурса и уђу у најужи избор, уз њихову писану сагласност, биће извршена безбедносна провера.

Примљена лица, у својству војних службеника, на свим радним местима, подлежу пробном раду у трајању од 6 (шест) месеци.

Пробни рад војних службеника прати њихов непосредно претпостављени, који даје писмено мишљење надлежном руководиоцу о томе да ли је војни службеник задовољно на пробном раду.

Војном службенику који не задовољи на пробном раду отказује се радни однос без права на новчану накнаду због отказа.

Начин конкурисања:

Кандидати подносе молбу Одељењу за припрему непокретности по *Масџер ѿлану*.

Уз молбе кандидати прилажу:

– CV или кратку аутобиографију,
– уверење о држављанству Републике Србије,
– извод из матичне књиге рођених,
– оверену фотокопију дипломе о стеченом образовању,
– оверену фотокопију радне књижице,
– лекарско уверење о здравственој способности за рад,
– уверење надлежног органа МУП-а да кандидат није кривично осуђиван,
– уверење надлежног суда да се против кандидата не води кривични поступак,
– оверену фотокопију сертификата или другог доказа о познавању рада на рачунару према стандарду ECDL који обухвата ниво знања од 4 (четири) модула и то: модул обрада текста – MS Word, модул табеларне калкулације – MS Excel, модул презентације – MS Powerpoint и модул Интернет и комуникације.

Изводи, уверења, потврде и оверене фотокопије, која се прилажу уз молбе, не могу бити старија од 6 (шест) месеци.

Неблаговремене, неразумљиве и непотпуне молбе конкурсна комисија ће одбацити закључком против кога није допуштена посебна жалба.

Оглас остаје отворен 60 (шездесет) дана од дана објављивања.

Одлуку о избору кандидата донеће надлежни старешина и о њеном садржају сви кандидати биће обавештени у законском року.

Молбу са траженим прилозима доставити на адресу: Одељењу за припрему непокретности по *Масџер ѿлану*, Немањина 15, 11000 Београд, са назнаком „за конкурс“.

Информације о конкурсима могу се добити позивом на телефон 011/ 7620-714. ■

Министарство одбране Републике Србије
Сектор за људске ресурсе
Управа за кадрове

Расписује

КОНКУРС

за попуну радних места
у Војној контроли квалитета
Сектора за материјалне ресурсе,
пријемом лица из грађанства
у својству војних службеника,
у радни однос на неодређено време:

А) место рада Београд:

1. један (1) референт, ВСС, са завршеним економским факултетом,
2. шест (6) проверача квалитета, ВСС, са завршеним машинским факултетом,

3. два (2) проверача квалитета, ВСС, са завршеним електротехничким факултетом,

4. један (1) проверач квалитета, ВСС, са завршеним технолошким или пољопривредним факултетом,

5. један (1) проверач квалитета, ВСС, са завршеним технолошким факултетом.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- да су кандидати држављани Републике Србије,
- да се против њих не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да нису осуђивани за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци,
- да су здравствено способни за рад,
- да им раније није престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа,
- да имају најмање три (3) године радног искуства у струци.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

редни број 1: завршен економски факултет, познавање рада на рачунару,

редни број 2: завршен машински факултет, три (3) кандидата са завршеним смером – системи наоружања; два (2) кандидата са завршеним смером – моторна возила и један (1) кандидат са завршеним смером – материјали, познавање рада на рачунару, да су кандидати мушког пола одслужили војни рок са оружјем,

редни број 3: завршен електротехнички факултет, један (1) кандидат са завршеним смером електроенергетика и један (1) кандидат са завршеним смером електроника, познавање рада на рачунару, да су кандидати мушког пола одслужили војни рок са оружјем,

редни број 4: завршен технолошки факултет, смер – прехранбена технологија или пољопривредни факултет, смер – технологија анималних производа или управљање безбедношћу и квалитетом у производњи хране, познавање рада на рачунару, да су кандидати мушког пола одслужили војни рок са оружјем,

редни број 5: завршен технолошки факултет, смер – текстилно инжењерство, познавање рада на рачунару, да су кандидати мушког пола одслужили војни рок са оружјем.

Сагласно одредбама члана 125. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС, бр. 116/2007 и 88/2009), између кандидата који испуњавају опште и посебне услове конкурса, предност имају супружник, односно члан породице погинулог професионалног припадника Војске Србије, (погинулог или умрлог од последица повреда задобијених у вршењу службе), а затим супружник професионалног припадника Војске Србије премештеног из једног у друго место службовања.

Пре пријема у радни однос за кандидате који испуњавају услове конкурса и уђу у најужи избор, уз њихову писану сагласност, биће извршена безбедносна провера.

Примљена лица, у својству војних службеника, на свим радним местима, подлежу пробном раду у трајању од 6 (шест) месеци.

Пробни рад војних службеника прати њихов непосредно претпостављени, који даје писмено мишљење надлежном руководиоцу о томе да ли је војни службеник задовољан на пробном раду.

Војном службенику који не задовољи на пробном раду отказује се радни однос без права на новчану накнаду због отказа.

Начин конкурисања:

Кандидати подносе молбу Војној контроли квалитета Сектора за материјалне ресурсе Министарства одбране Републике Србије.

Уз молбе кандидати прилажу:

- CV или кратку аутобиографију,
- уверење о држављанству Републике Србије,
- извод из матичне књиге рођених,
- оверену фотокопију дипломе о стеченом образовању,
- оверену фотокопију радне књижице,
- лекарско уверење о здравственој способности за рад,
- уверење надлежног органа МУП-а да кандидат није кривично осуђиван,
- уверење надлежног суда да се против кандидата не води кривични поступак,
- потврду о регулисаној војној обавези под оружјем, (за кандидате мушког пола), или оверену фотокопију војне књижице за радна места на редном броју 2, 3, 4. и 5,
- оверену фотокопију сертификата или потврду факултета на којем је лице завршило студије, или други доказ о познавању рада на рачунару према стандарду ECDL који обухвата ниво знања од 4 (четири) модула и то: модул обрада текста – MS Word, модул табеларне калкулације – MS Excel, модул презентације – MS Powerpoint и модул Интернет и комуникације.

Изводи, уверења, потврде и оверене фотокопије, које се прилажу уз молбе, не могу бити старије од 6 (шест) месеци.

Неблаговремене, неразумљиве и непотпуне молбе конкурсна комисија ће одбацити закључком против кога није допуштена посебна жалба.

Оглас остаје отворен 60 (шездесет) дана од дана објављивања.

Одлуку о избору кандидата донеће надлежни старшина и о њеном садржајем сви кандидати биће обавештени у законском року.

Молбу са траженим прилозима доставити на адресу: Војна контрола квалитета, Ул. Ратка Ресановића број 1, 11147 Београд, са назнаком „за конкурс“.

Информације о конкурсима могу се добити позивом на телефон 011/ 2051-021 и 011/ 2051-022. ■

Министарство одбране Републике Србије
Сектор за људске ресурсе
Управа за кадрове

Расписује

КОНКУРС

за попуњу радних места у Дирекцији за набавку
и продају Управе за снабдевање
Сектора за материјалне ресурсе,
пријемом лица из грађанства у својству
војних службеника, у радни однос
на неодређено време:

Место рада Београд:

1. један (1) референт, ВСС, са завршеним економским факултетом,
2. један (1) референт, ВСС, са завршеним правним факултетом,
3. један (1) референт, ВСС, са завршеним фармацеутским факултетом,
4. два (2) референта, ВСС, са завршеним машинским факултетом,
5. један (1) референт, ВСС, са завршеним електротехничким факултетом.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- да су кандидати држављани Републике Србије,
- да се против њих не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да нису осуђивани за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци,
 - да су здравствено способни за рад,
 - да им раније није престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- **редни број 1:** завршен економски факултет, познавање рада на рачунару, познавање енглеског језика на нивоу другог степена по критеријуму Војне академије,
- **редни број 2:** завршен правни факултет, познавање рада на рачунару,
- **редни број 3:** завршен фармацеутски факултет, завршене последипломске студије у области испитивања и контроле лекова, познавање рада на рачунару,
- **редни број 4:** завршен машински факултет, познавање рада на рачунару и
- **редни број 5:** завршен електротехнички факултет.

Провера познавања енглеског језика извршиће се на Војној академији Сектора за људске ресурсе Министарства одбране Републике Србије.

Сагласно одредбама члана 125. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС, бр. 116/2007 и 88/2009), између кандидата који испуњавају опште и посебне услове конкурса, предност имају супружник, односно члан породице по-

гинулог професионалног припадника Војске Србије, (погинулог или умрлог од последица повреда задобијених у вршењу службе), а затим супружник професионалног припадника Војске Србије премештеног из једног у друго место службовања.

Пре пријема у радни однос за кандидате који испуњавају услове конкурса и уђу у најужи избор, уз њихову писану сагласност, биће извршена безбедносна провера.

Примљена лица, у својству војних службеника, на свим радним местима, подлежу пробном раду у трајању од 6 (шест) месеци.

Пробни рад војних службеника прати њихов непосредно претпостављени, који даје писмено мишљење надлежном руководиоцу о томе да ли је војни службеник задовољио на пробном раду.

Војном службенику који не задовољи на пробном раду отказује се радни однос без права на новчану накнаду због отказа.

Начин конкурисања:

Кандидати подносе молбу Дирекцији за набавку и продају Управе за снабдевање Сектора за материјалне ресурсе Министарства одбране Републике Србије.

Уз молбе кандидати прилажу:

- CV или кратку аутобиографију,
- уверење о држављанству Републике Србије,
- извод из матичне књиге рођених,
- оверену фотокопију дипломе о стеченом образовању, а за радно место под редним бројем 4, и доказ о завршеним последипломским студијама,
 - оверену фотокопију радне књижице,
 - лекарско уверење о здравственој способности за рад;
 - уверење надлежног органа МУП-а да кандидат није кривично осуђиван,
 - уверење надлежног суда да се против кандидата не води кривични поступак,
 - оверену фотокопију сертификата или потврду факултета на којем је лице завршило студије, или други доказ о познавању рада на рачунару према стандарду ECDL који обухвата ниво знања од 4 (четири) модула и то: модул обрада текста – MS Word, модул табеларне калкулације – MS Excel, модул презентације – MS Powerpoint и модул Интернет и комуникације.

Изводи, уверења, потврде и оверене фотокопије, које се прилажу уз молбе, не могу бити старије од 6 (шест) месеци.

Неблаговремене, неразумљиве и непотпуне молбе конкурсне комисија ће одбацити закључком против кога није допуштена посебна жалба.

Оглас остаје отворен 60 (шездесет) дана од дана објављивања.

Одлуку о избору кандидата донеће надлежни старешина и о њеном садржајем сви кандидати биће обавештени у законском року.

Молбу са траженим прилозима доставити на адресу: Дирекција за набавку и продају, Ул. Немањина број 15, 11000 Београд, са назнаком „за конкурс“.

Информације о конкурсима могу се добити позивом на телефон 011/2059-026. ■

Министарство одбране Републике Србије
Сектор за људске ресурсе
Управа за кадрове

Расписује

КОНКУРС

за попуњу радних места у Дирекцији за стандардизацију, кодификацију и метрологију Управе за одбрамбене технологије Сектора за материјалне ресурсе, пријемом лица из грађанства у својству војних службеника, у радни однос на неодређено време:

Место рада Београд:

1. један (1) референт за кодификацију, ВСС, са завршеним електротехничким факултетом,
2. један (1) референт за рачунарске мреже, ССС, са завршеном средњом школом електро или рачунарског смера.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- да су кандидати држављани Републике Србије,
- да се против њих не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да нису осуђивани за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци,
- да су здравствено способни за рад,
- да су кандидати (мушког пола) одслужили војни рок са оружјем,
- да им раније није престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

редни број 1: завршен електротехнички факултет, познавање рада на рачунару, познавање енглеског језика.

редни број 2: завршена средња школа електро или рачунарског смера, познавање рада на рачунару.

Сагласно одредбама члана 125. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС, бр. 116/2007 и 88/2009), између кандидата који испуњавају опште и посебне услове конкурса, предност имају супружник, односно члан породице погинулог професионалног припадника Војске Србије, (погинулог или умрлог од последица повреда задобијених у вршењу службе), а затим супружник професионалног припадника Војске Србије премештеног из једног у друго место службовања.

Пре пријема у радни однос за кандидате који испуњавају услове конкурса и уђу у најужи избор, уз њихову писану сагласност, биће извршена безбедносна провера.

Примљена лица, у својству војних службеника, на свим радним местима, подлежу пробном раду у трајању од 6 (шест) месеци.

Пробни рад војних службеника прати њихов непосредно претпостављени, који даје писмено мишљење надлежном руководиоцу о томе да ли је војни службеник задовољио на пробном раду.

Војном службенику који не задовољи на пробном раду отказује се радни однос без права на новчану накнаду због отказа.

Начин конкурисања:

Кандидати подносе молбу Дирекцији за стандардизацију, кодификацију и метрологију Управе за одбрамбене технологије Сектора за материјалне ресурсе Министарства одбране Републике Србије.

УЗ МОЛБЕ КАНДИДАТИ ПРИЛАЖУ:

- CV или кратку аутобиографију,
- уверење о држављанству Републике Србије,
- извод из матичне књиге рођених,
- оверену фотокопију дипломе о стеченом образовању,
- оверену фотокопију радне књижице,
- лекарско уверење о здравственој способности за рад,
- уверење надлежног органа МУП-а да кандидат није кривично осуђиван,
- уверење надлежног суда да се против кандидата не води кривични поступак,
- потврда о регулисаној војној обавези под оружјем, (за кандидате мушког пола), или оверену фотокопију војне књижице,
- оверену фотокопију сертификата или потврду факултета на којем је лице завршило студије, или други доказ о познавању рада на рачунару према стандарду ECDL који обухвата ниво знања од 4 (четири) модула и то: модул обрада текста – MS Word, модул табеларне калкулације – MS Excel, модул презентације – MS PowerPoint и модул Интернет и комуникације,
- оверену фотокопију сертификата о завршеном нивоу знања енглеског језика – за радно место под редним бројем 1.

Изводи, уверења, потврде и оверене фотокопије, које се прилажу уз молбе, не могу бити старије од 6 (шест) месеци.

Неблаговремене, неразумљиве и непотпуне молбе конкурсна комисија ће одбацити закључком против кога није допуштена посебна жалба.

Оглас остаје отворен 60 (шездесет) дана од дана објављивања.

Одлуку о избору кандидата донеће надлежни старшина и о њеном садржајем сви кандидати биће обавештени у законском року.

Молбу са траженим прилозима доставити на адресу: Дирекција за стандардизацију, кодификацију и метрологију, Ул. Ратка Ресановића број 1, 11147 Београд, са назнаком „за конкурс“.

Информације о конкурсима могу се добити позивом на телефон 011/2501-489. ■

Министарство одбране Републике Србије
Сектор за људске ресурсе
Управа за кадрове

Расписује

КОНКУРС

за попуну радних места у Војнограђевинском центру „Београд“ Управе за инфраструктуру Сектора за материјалне ресурсе, пријемом лица из грађанства у својству војних службеника, у радни однос на одређено време:

А) место рада Београд:

1. четири (4) референта, ВСС, са завршеним архитектонским факултетом,
2. два (2) референта, ВСС, са завршеним грађевинским факултетом,
3. један (1) референт, ВСС, са завршеним електротехничким факултетом,
4. један (1) референт, ВСС, са завршеним грађевинским факултетом,
5. два (2) референта, ВСС, са завршеним Машинским факултетом,
6. два (2) начелника, ВСС, са завршеним правним факултетом и положеним правосудним испитом,
7. три (3) начелника, ВСС, са завршеним правним факултетом,
8. један (1) референт, ВСС, са завршеним економским факултетом,
9. два (2) референта, ВСС, са завршеним географским факултетом.
10. један (1) референт, ВШС, са завршеном вишом грађевинском школом и положен стручни испит,
11. један (1) референт, ВШС, са завршеном вишом грађевинском школом,
12. један (1) референт, ССС, са завршеном средњом грађевинском школом,
13. један (1) референт, ССС, са завршеном архитектонском школом,
14. један (1) референт, ССС, са завршеном средњом електротехничком школом,
15. два (2) референта, ССС, са завршеном средњом геодетском школом.

Б) место рада Ниш:

1. један (1) референт, ССС, са завршеном средњом грађевинском школом.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- да су кандидати држављани Републике Србије,
- да се против њих не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да нису осуђивани за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци,
- да су здравствено способни за рад,
- да им раније није престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА

- А) место рада Београд:
- редни број 1: завршен архитектонски факултет – смер архитектонски, познавање рада на рачунару,
 - редни број 2: завршен грађевински факултет – смер конструктивни, познавање рада на рачунару,
 - редни број 3: завршен електротехнички факултет – смер јаке струје, познавање рада на рачунару,
 - редни број 4: завршен грађевински факултет – смер хидротехнички, познавање рада на рачунару,
 - редни број 5: завршен машински факултет – смер термоенергетски, познавање рада на рачунару,
 - редни број 6: завршен правни факултет, положен правосудни испит, познавање рада на рачунару,
 - редни број 7: завршен правни факултет, познавање рада на рачунару,
 - редни број 8: завршен економски факултет, познавање рада на рачунару,
 - редни број 9: завршен географски факултет – смер просторно планирање, познавање рада на рачунару,
 - редни број 10: завршена виша грађевинска школа, положен стручни испит за обављање послова за безбедност и здравље на раду, познавање рада на рачунару,
 - редни број 11: завршена виша грађевинска школа, познавање рада на рачунару,
 - редни број 12: завршена средња грађевинска школа, познавање рада на рачунару,
 - редни број 13: завршена средња архитектонска школа, познавање рада на рачунару,
 - редни број 14: завршена средња електротехничка школа, познавање рада на рачунару,
 - редни број 15: завршена средња геодетска школа, познавање рада на рачунару.

Б) место рада Ниш:

- редни број 1: завршена средња грађевинском школа, познавање рада на рачунару,
Сагласно одредбама члана 125. Закона о Војсци Србије, између кандидата који испуњавају опште и посебне услове конкурса, предност имају супружник, односно члан породице погинулог професионалног припадника Војске Србије, (погинулог или умрлог од последица повреда задобијених у вршењу службе), а затим супружник професионалног припадника Војске Србије премештеног из једног у друго место службовања.

Пре пријема у радни однос за кандидате који испуњавају услове конкурса и уђу у најужи избор, уз њихову писану сагласност, биће извршена безбедносна провера.

Примљена лица, у својству војних службеника, на свим радним местима, подлежу пробном раду у трајању од 6 (шест) месеци.

Пробни рад војних службеника прати њихов непосредно претпостављени, који даје писмено мишљење надлежном руководиоцу о томе да ли је војни службеник задовољно на пробном раду.

Војном службенику који не задовољи на пробном раду отказује се радни однос без права на новчану накнаду због отказа.

Начин конкурисања:

Кандидати подносе молбу Војнограђевинском центру „Београд“ Управе за инфраструктуру Сектора за материјалне ресурсе Министарства одбране.

Уз молбе кандидати прилажу:

- CV или кратку аутобиографију,
- уверење о држављанству Републике Србије,
- извод из матичне књиге рођених,

- оверену фотокопију дипломе о стеченом образовању,
- оверену фотокопију радне књижице,
- лекарско уверење о здравственој способности за рад,
- уверење надлежног органа МУП-а да кандидат није кривично осуђиван,
- уверење надлежног суда да се против кандидата не води кривични поступак,
- оверену фотокопију сертификата или потврду факултета на којем је лице завршило студије, или други доказ о познавању рада на рачунару према стандарду ECDL који обухвата ниво знања од 4 (четири) модула и то: модул обрада текста – MS Word, модул табеларне калкулације – MS Excel, модул презентације – MS Powerpoint и модул Интернет и комуникације,
- доказ о положеном правосудном стручном испиту – за радно место под редним бројем 6,
- доказ о положеном стручном испиту – а радно место под редним бројем 10.

Изводи, уверења, потврде и оверене фотокопије, која се прилажу уз молбе, не могу бити старија од 6 (шест) месеци.

Неблаговремене, неразумљиве и непотпуне молбе конкурсна комисија ће одбацити закључком против кога није допуштена посебна жалба.

Оглас остаје отворен 60 (шездесет) дана од дана објављивања.

Одлуку о избору кандидата донеће надлежни старешина и о њеном садржају сви кандидати биће обавештени у законском року.

Молбу са траженим прилозима доставити на адресу: Војнограђевински центар „Београд“ Немањина 15, 11000 Београд, са назнаком „за конкурс“.

Информације о конкурсима могу се добити позивом на телефон 011/ 7620-714. ■

Министарство одбране Републике Србије Сектор за људске ресурсе Управа за кадрове

Расписује

КОНКУРС

за попуњу радних места у Војнотехничком институту Управе за одбрамбене технологије Сектора за материјалне ресурсе, пријемом лица из грађанства у својству војних службеника, у радни однос на неодређено време:

Место рада Београд:

1. један (1) самостални референт за контролу и анализу МФП, ВСС, са завршеним економским факултетом,
2. један (1) истраживач – сарадник, ВСС, са завршеним машинским факултетом,
3. један (1) самостални истраживач, ВСС, са завршеним електротехничким факултетом,
4. један (1) самостални истраживач, ВСС, са завршеним машинским факултетом,
5. два (2) истраживача – сарадника, ВСС, са завршеним електротехничким факултетом,
6. један (1) истраживач – сарадник, ВСС, са завршеним машинским факултетом,
7. један (1) водећи истраживач, ВСС, са завршеним технолошко-металуршким факултетом,

8. један (1) самостални истраживач – технолог за храну, ВСС, са завршеним технолошким или пољопривредним факултетом,

9. један (1) технолог за кожу, са завршеном вишом школом,

10. два (2) истраживача – сарадника, ВСС, са завршеним електротехничким факултетом,

11. три (3) истраживача – сарадника, ВСС, са завршеним електротехничким факултетом,

12. један (1) самостални истраживач, ВСС, са завршеним електротехничким факултетом,

13. два (2) самостална истраживача, ВСС, са завршеним електротехничким факултетом,

14. један (1) истраживач – сарадник, ВСС, са завршеним електротехничким факултетом,

15. један (1) самостални истраживач, ВСС, са завршеним електротехничким факултетом,

16. три (3) истраживача – сарадника, ВСС, са завршеним електротехничким факултетом,

17. један (1) истраживач – сарадник, ВСС, са завршеним електротехничким факултетом,

18. два (2) истраживача – сарадника, ВСС, са завршеним машинским факултетом,

19. пет (5) истраживача – сарадника, ВСС, са завршеним машинским факултетом,

20. један (1) радник на прототипским пословима, ВКВ, са завршеним V степеном стручне спреме,

21. два (2) радника за спремање просторија, са завршеном осмогодишњом школом,

22. два (2) вртлара, са завршеном средњом пољопривредном школом,

23. један (1) електромеханичар за возила точкаше, ВКВ, са завршеним V степеном стручне спреме,

24. један (1) електроинсталатер – аутоматичар, ВКВ, са завршеним V степеном стручне спреме,

25. два (2) руковођа парних котлова са АТК, КВ, са завршеним III степеном стручне спреме,

26. један (1) чувар, ССС, са завршеном средњом школом,

27. један (1) чувар, КВ, са завршеним III степеном стручне спреме,

28. један (1) референт за здравствену и психосоцијалну заштиту, ВСС, са завршеним медицинским факултетом.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- да су кандидати држављани Републике Србије,
- да се против њих не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да нису осуђивани за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци,
- да су здравствено способни за рад,
- да им раније није престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- **редни број 1:** завршен економски факултет, да кандидат има звање дипломирани економиста, радно искуство од најмање три (3) године на планско аналитичким пословима, познавање рада на рачунару,
- **редни број 2:** завршен машински факултет, смер ракетна техника, просечна оцена у току студија 8,00 и више, познавање рада на рачунару, да су кандидати мушког пола одслужили војни рок са оружјем,
- **редни број 3:** завршен електротехнички факултет, смер аутоматика, просечна оцена у току студија 8,00 и више, радно искуство од најмање три (3) године у струци, познавање рада на рачунару, да су кандидати мушког пола од-

служили војни рок са оружјем,

– **редни број 4:** завршен машински факултет, смер војно машинство, просечна оцена у току студија 8,00 и више, радно искуство од најмање три (3) године у струци, познавање рада на рачунару, да су кандидати мушког пола одслужили војни рок са оружјем,

– **редни број 5:** завршен електротехнички факултет, смер аутоматика, просечна оцена у току студија 8,00 и више, познавање рада на рачунару, да су кандидати мушког пола одслужили војни рок са оружјем,

– **редни број 6:** завршен машински факултет, смер војно машинство, просечна оцена у току студија 8,00 и више, познавање рада на рачунару, да су кандидати мушког пола одслужили војни рок са оружјем,

– **редни број 7:** завршен технолошко-металуршки факултет, да кандидат има звање дипломирани инжењер технологије, просечна оцена у току студија 8,00 и више, радно искуство од најмање пет (5) година у струци, познавање рада на рачунару, да су кандидати мушког пола одслужили војни рок са оружјем,

– **редни број 8:** завршен технолошки или пољопривредни факултет, да кандидат има звање дипломирани инжењер прехранбене технологије, потребно радно искуство од пет (5) година на пословима производње хране, познавање рада на рачунару, да су кандидати мушког пола одслужили војни рок са оружјем,

– **редни број 9:** завршена виша школа, смер кожарски или обућарски, познавање рада на рачунару, да су кандидати мушког пола одслужили војни рок са оружјем,

– **редни број 10:** завршен електротехнички факултет, смер радиокомуникације или микроталасне технике, просечна оцена у току студија 8,00 и више, познавање рада на рачунару, да су кандидати мушког пола одслужили војни рок са оружјем,

– **редни број 11:** завршен електротехнички факултет, одсек за рачунарску технику и информатику, просечна оцена у току студија 8,00 и више, познавање рада на рачунару, да су кандидати мушког пола одслужили војни рок са оружјем,

– **редни број 12:** завршен електротехнички факултет, смер радиокомуникације или микроталасне технике, просечна оцена у току студија 8,00 и више, радно искуство од најмање три (3) године у струци, познавање рада на рачунару, да су кандидати мушког пола одслужили војни рок са оружјем,

– **редни број 13:** завршен електротехнички факултет, одсек за телекомуникације и информационе технологије, просечна оцена у току студија 8,00 и више, радно искуство од најмање три (3) године у струци, познавање рада на рачунару, да су кандидати мушког пола одслужили војни рок са оружјем,

– **редни број 14:** завршен електротехнички факултет, одсек за телекомуникације и информационе технологије, просечна оцена у току студија 8,00 и више, познавање рада на рачунару, да су кандидати мушког пола одслужили војни рок са оружјем,

– **редни број 15:** завршен електротехнички факултет, одсек за електронику, просечна оцена у току студија 8,00 и више, радно искуство од најмање три (3) године у струци, познавање рада на рачунару, да су кандидати мушког пола одслужили војни рок са оружјем,

– **редни број 16:** завршен електротехнички факултет, одсек за електронику, просечна оцена у току студија 8,00 и више, познавање рада на рачунару, да су кандидати мушког пола одслужили војни рок са оружјем,

– **редни број 17:** завршен електротехнички факултет, одсек за физичку електронику, просечна оцена у току студија 8,00 и више, познавање рада на рачунару, да су канди-

дати мушког пола одслужили војни рок са оружјем,

– **редни број 18:** завршен машински факултет, смер производња, просечна оцена у току студија 8,00 и више, познавање рада на рачунару, да су кандидати мушког пола одслужили војни рок са оружјем,

– **редни број 19:** завршен машински факултет, смер ваздухопловни, просечна оцена у току студија 8,00 и више, познавање рада на рачунару, да су кандидати мушког пола одслужили војни рок са оружјем,

– **редни број 20:** завршен V степен стручне спреме, занимање металостругар, потребно радно искуство од три (3) године у раду са компресорима велике снаге, да су кандидати мушког пола одслужили војни рок са оружјем,

– **редни број 21:** завршена осмогодишња школа,

– **редни број 22:** завршена средња пољопривредна школа, возачка дозвола „Б“ категорије,

– **редни број 23:** завршен V степен стручне спреме, занимање аутоелектричар, радно искуство од најмање три (3) године у струци, да су кандидати мушког пола одслужили војни рок са оружјем,

– **редни број 24:** завршен V степен стручне спреме, електро струке, потребно радно искуство од најмање три (3) године на пословима одржавања термоенергетских постројења,

– **редни број 25:** завршен III степен стручне спреме, смер електро или машински, положен стручни испит за руковаоца парних котлова са АТК,

– **редни број 26:** завршена средња школа, потребно радно искуство на пословима обезбеђења, да је кандидат одслужио војни рок под оружјем,

– **редни број 27:** завршен III степен стручне спреме, потребно радно искуство на пословима обезбеђења, да је кандидат одслужио војни рок под оружјем,

– **редни број 28:** завршен медицински факултет, да кандидат има положен стручни испит, познавање рада на рачунару, да су кандидати мушког пола одслужили војни рок са оружјем.

Сагласно одредбама члана 125. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС, бр. 116/2007 и 88/2009), између кандидата који испуњавају опште и посебне услове конкурса, предност имају супружник, односно члан породице погинулог професионалног припадника Војске Србије, (погинулог или умрлог од последица повреда задобијених у вршењу службе), а затим супружник професионалног припадника Војске Србије премештеног из једног у друго место службовања.

Пре пријема у радни однос за кандидате који испуњавају услове конкурса и уђу у најужи избор, уз њихову писану сагласност, биће извршена безбедносна провера.

Примљена лица, у својству војних службеника, на свим радним местима, подлежу пробном раду у трајању од 6 (шест) месеци.

Пробни рад војних службеника прати њихов непосредно претпостављени, који даје писмено мишљење надлежном руководиоцу о томе да ли је војни службеник задовољно на пробном раду.

Војном службенику који не задовољи на пробном раду откажује се радни однос без права на новчану накнаду због отказа.

Начин конкурисања:

Кандидати подносе молбу Војнотехничком институту Управе за одбрамбене технологије Сектора за материјалне ресурсе Министарства одбране Републике Србије.

Уз молбе кандидати прилажу:

– CV или кратку аутобиографију,

– уверење о држављанству Републике Србије,

– извод из матичне књиге рођених,

– оверену фотокопију дипломе о стеченом образовању,

– оверену фотокопију радне књижице,

– лекарско уверење о здравственој способности за рад,
– уверење надлежног органа МУП-а да кандидат није кривично осуђиван,
– уверење надлежног суда да се против кандидата не води кривични поступак,

– оверену фотокопију сертификата или потврду факултета на којем је лице завршило студије, или други доказ о познавању рада на рачунару према стандарду ECDL који обухвата ниво знања од 4 (четири) модула и то: модул обрада текста – MS Word, модул табеларне калкулације – MS Excel, модул презентације – MS Powerpoint и модул Интернет и комуникације за радна места на редном броју 1. до 19. и 28,

– потврда о регулисаној војној обавези под оружјем, (за кандидате мушког пола), или оверену фотокопију војне књижице за радна места на редном броју од 2. до 20, 23, 26, 27. и 28,

– оверену копију дипломе о положеном стручном испиту за руковоаца парних котлова са АТК за радно место под редним бројем 25., односно о положеном стручном испиту за радно место под редним бројем 28,

– копију возачке дозволе са положеном „Б“ категоријом за радно место под редним бројем 22.

Изводи, уверења, потврде и оверене фотокопије, које се прилажу уз молбе, не могу бити старије од 6 (шест) месеци.

Неблаговремене, неразумљиве и непотпуне молбе конкурсна комисија ће одбацити закључком против кога није допуштена посебна жалба.

Оглас остаје отворен 60 (шездесет) дана од дана објављивања.

Одлуку о избору кандидата донеће надлежни старешина и о њеном садржајем сви кандидати биће обавештени у законском року.

Молбу са траженим прилозима доставити на адресу: Војнотехнички институт, Ул. Ратка Ресановића број 1, 11000 Београд, са назнаком „за конкурс“.

Информације о конкурсима могу се добити позивом на телефон 011/2051-313 и 011/2051-317. ■

Министарство одбране Републике Србије Сектор за људске ресурсе Управа за кадрове

Расписује

КОНКУРС

за попуну радних места пријемом лица из грађанства у својству војних службеника, у радни однос на неодређено време, у Управи за односе са јавношћу:

1. новинар – два (2) извршиоца и
2. аналитичар за Интернет – један (1) извршилац.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

– да је кандидат пунолетан,
– да је кандидат држављанин Републике Србије,
– да кандидату раније није престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа,

– да се против кандидата не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да није осуђиван за таква дела казном затвора у трајању од најмање шест (6) месеци,

– да је кандидат регулисао војни рок под оружјем (за кандидате мушког пола),

– да је кандидат здравствено способан за службу у Војсци Србије.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА ПРИЈЕМ У СЛУЖБУ НА ОДРЕЂЕНО РАДНО МЕСТО:

– за радно место на редном броју 1): завршен Факултет политичких наука одговарајућег смера или сродни факултет и најмање годину дана искуства на пословима public relations, знање рада на рачунару, знање енглеског језика, способност комуникације, систематичност у раду, иницијативност и ефикасност и

– за радно место на редном броју 2): завршена Академија примењених уметности – смер графички дизајн, или други сродни факултет, најмање годину дана радног искуства на пословима веб-дизајнера, познавање алата из пакета „ADOBE CS 3“ (флеш, фотошоп, илустратор и премијер), знање енглеског језика.

Пре пријема у радни однос, за кандидате који испуњавају услове конкурса и уђу у најужи избор, уз њихову писану сагласност биће извршена безбедносна провера.

УЗ ПРИЈАВУ НА КОНКУРС КАНДИДАТИ ОБАВЕЗНО ПРИЛАЖУ:

- CV или кратка биографија,
- извод из матичне књиге рођених,
- уверење о држављанству,
- оверена фотокопија дипломе о стеченој школској спреми;
- уверење општинског суда да се против кандидата не води кривични поступак,
- уверење надлежног органа МУП-а да кандидат није кривично осуђиван,
- оверена фотокопија радне књижице и
- потврда војног одсека да је одслужио војни рок са оружјем (за кандидате мушког пола).

Кандидати који уђу у најужи избор, пре пријема у радни однос, доставиће лекарско уверење о здравственој способности.

Сви докази о испуњености услова за пријем достављају се као оригинали или оверене фотокопије.

ИЗБОРНИ ПОСТУПАК:

Изборни поступак ће се спровести само међу кандидатима који испуњавају све услове конкурса за пријем на радно место на које су конкурисали. Са свим кандидатима међу којима се спроводи изборни поступак, конкурсна комисија ће разговарати, а потом их и рангирати према дефинисаним критеријумима.

Позив за разговор и сва писмена достављају се кандидату на адресу коју кандидат наведе у пријави на јавни конкурс.

Одлуку о избору кандидата донеће надлежни старешина и о њеном садржају биће обавештени сви кандидати који учествују у изборном поступку.

НАЧИН ПОДНОШЕЊА ПРИЈАВЕ НА КОНКУРС:

Пријаву на конкурс, са приложеним доказима о испуњености услова, доставити на адресу: Управа за односе са јавношћу, Бирчанинова 5, Београд, са назнаком „За конкурс“, поштом препоручено.

У пријави на конкурс обавезно се наводи име и презиме кандидата, име једног родитеља, ЈМБГ, адреса пребивалишта, адреса на коју се кандидату достављају обавештења, број телефона, радно место на које се кандидат пријављује, досадашње радно и стручно искуство кандидата и подаци о посебним знањима и вештинама.

Крајњи рок за подношење пријава је 30 дана од дана објављивања конкурса.

Неблаговремене, недопуштене, неразумљиве или непотпуне пријаве и пријаве уз које нису приложени сви потребни докази на тражени начин, биће одбачене без права на жалбу. ■

ИЗАБРАНА ПАРТИЈА И РЕДАК „СКАЛП”

Тодорчевић – Трифуновић
Сутуморе, 1973.

1. е4 е6 2. д4 д5 3. Сд2 ц5 4. ед5 Дд5 5. Сб3 цд4 6. Дд4 Сф6 7. Сф3 Сц6 8. Дд5

Миодраг Мика Тодорчевић је велемајсторски наслов освојио тек у својој педесетој години иако је титулу заслужио и раније. Упоран борац, систематичан играч, наш репрезентативац, наступао је дуго у Француској за тамошњу репрезентацију. Имао је више запажених резултата, као што је деоба првог места на велемајсторском турниру у Трстенику 1978. године. Његов противник

Петар Трифуновић једно је од најславнијих имена југословенског шаха. На државном првенству, где се игра та партија, Трифуновић је већ био зашао у седму деценију, али игра чврсто и мало је оних који су се могли похвалити да су га победили.

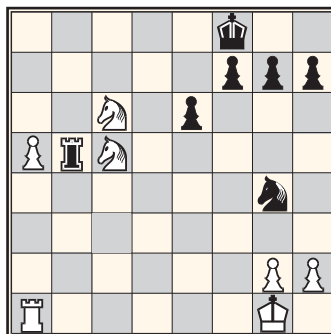
Црни се брани Француском одбраном, а бели игра верованто најбољи Тарасев наставак. У петом потезу велемајстор узима дамом, што значи да би и у овој партији био задовољан ремијем.

8...Сд5 9. Лб5 Лд7 10. 0-0 Ле7 11. ц4! Сф6 12. Ле3 а6 13. Лц6 Лц6 14. Се5 0-0 15. Сц6 бц6 16. Лц5!

Бели стоји боље.

16...Лц5 17. Сц5 Тфд8 18. Тфд1 Кф8 19. Тд8 Тд8 20. Са6

Тд2 21. 64 Сг4 22. 65 цб5 23. цб5 Тб2 24. а4 Сф2 25. Сц5 Сг4 26. а5 Т65

Бели: Кг1, Та1, Сц5, Сц6, а5, г2, х2
Црни: Кф8, Тб5, Сг4, е6, ф7, г7, х7
27. Сд7!

После 27. а6 Тц5 28. а7 Тц8 29. аСД Та8 био би реми.
27... Ке7 28. а6
1:0

РЕКЛИ СУ

Бар 90% шаховске партије чини шаховика.

Тајманов

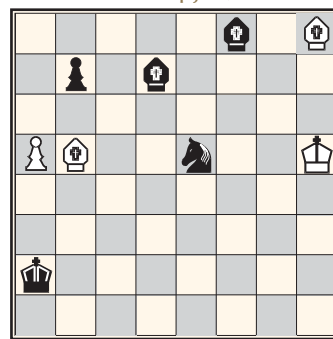
ЗАНИМАЈВОСТИ

ДВА ГЕНИЈА

На списку 100 највећих живих генија 2008. године, који је објавио енглески Телеграф (Telegraph.co.uk), налазила су се и имена двојице шахиста – Роберта Фишера и Гарија Каспарова. Ту су још, на пример, Нелсон Мендела, Хорх Сорос, Далај Лама, Пол Мекартни, Руперт Мардок, Осам Бин Ладен, Бил Гејтс, Стивен Спилберг, Мохамед Али, Михаил Калашњиков, Квентин Тарантано итд.

СТУДИЈА

Г. М. Каспарјан, 1931.

Бели: Кх5, Лб5, Лх8, а5

Црни: Ка2, Лд7, Лф8, Се5, б7

Бели на потезу.

1. а6 ба6

Измена је била обавезна, јер би на 1...Лб5 уследило 2. а7.

2. Ла6 Ле8+ 3. Кг5! Сф7+

4. Кг6 Сх8+ + 5. Кх7 Сг6

Или 5...Сф7 6. Кг8 Л са ф било где 7. Лц4+

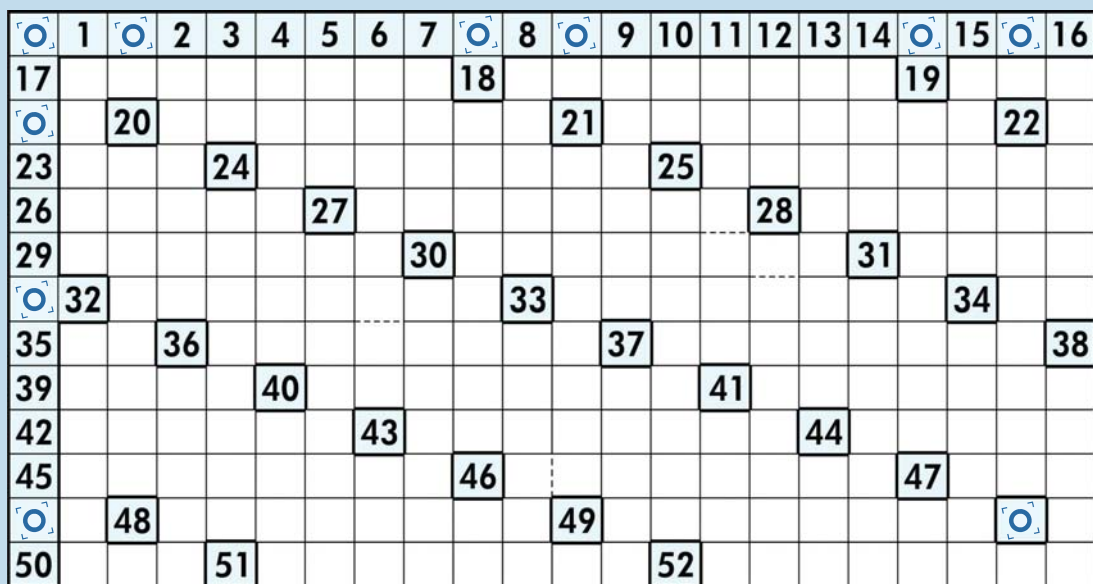
6. Лц4+ Ка3 7. Лф7! Лф7

Пат!

Припремио

Раде Милосављевић, мајстор Фиде

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА ВОДОРАВНО: покусати, хистолог, мио, р, Лаошанка, татамата, д, ИПИ, најарити, идиличар, напад, вратолом, широко, Сметана, киретажа, Арон, Празанка, Оточанин, Ли, Аи, наркотик, Чилвими, боби, кашикара, гнојити, уносно, аталенти, вепар, Кантемир, конкурси, Ита, и, Биланков, тарионик, рти, инвазија, искакање.

Припремио Жарко ЂОКИЋ

ВОДОРАВНО:

17. Становница Кипра, 18. Становница Ливна, 19. Страна ознака за север-североисток (north-northeast), 20. Месо рака, 21. Становница Израела, 23. Лаке поморске снаге (скр.), 24. Ветар који дува уз Вардар, 25. Борац с биковима, 26. Штампарске грешке (лат.), 27. Галоперски коњи, 28. Мала азна, 29. Лабораторијска посуда, 30. Екавски изговор, 31. Ваљкасти инсекти, 32. Име енглеског књижевника Мома, 33. Трљати се четком, 34. Еманација (скр.), 35. Главни (скр.), 36. Помало спадак, 37. Нагли преокрет реченице (грам.), 39. Драге воље, 40. Кројач костима, 41. Лигња (зоол.), 42. Верник унијатске цркве, 43. Роман Патрика Бесона, 44. Име певачице Френклин, 45. Лепо обучена, 46. Безимен, непознат, 47. Мушки потомак, 48. Заједљивац, критикант, 49. Присталица нативизма, 50. Име тенисерке Ивановић, 51. Млада девојка, девојчица, 52. Британски синеаст, Ричард.

УСПРАВНО:

1. Хладњак аутомобила, 2. Које има јака прса, 3. Символ радијума, 4. Слика изражена воденим бојама, 5. НБА кошаркаш, Жоаким, 6. Налик на квргу, 7. Вердијева опера, 8. Место у Белгији код Лијежа (палиндром од КОРАЛ), 9. Шале, досетке, 10. Четрнаесто и 9. слово азбуке, 11. Глумца (стр.), 12. Врста једрешњака, 13. Грчарски производи, 14. Име глумца Болдвина, 15. Тачка на небу насупрот зениту, 16. Име израелског сатиричара Кишона, 18. Летећи наилазити, 19. Шеф државе у Немачкој, 20. Пресољено, превише спано, 21. Луксузан стан, 22. Пустити цветове, 24. Лик из дела Марка Твена, 25. Такса за продају рибе, 27. Научни списи (лат.), 28. Минерал пронађен у пустињи Атакама, 30. Занос, усхићење, 31. Алкалоид из кромпира, 32. Лоптица снега, 33. Израђивачи сита, решетари, 34. Место неког, наместо, 36. Име словеначке певачице Хаберл, 37. Античко име града Нина, 38. Ранкин имењак, 40. Врста четинара, 41. Букети цвећа, 43. Новинско издавачко предузеће (скр.), 44. Староримски поздрав, 46. Символ ербијума, 47. Символ антимоана.

**kredit za
refinansiranje**

Manja mesečna rata

Imaš više kredita? Probaj Multipraktik! To je mašina za refinansiranje koja melje sva tvoja dugovanja odjednom. Ubaci sva zaduženja koja imaš, najviše do 12.000 evra i odaberi željeni program. Rezultat je jedan kredit sa sitnijom kamatom.

- Melje kamate i smanjuje mesečnu ratu
- Refinansira keš i potrošačke kredite, zaduženja po kreditnim karticama i dozvoljeni minus
- Dinarski ili indeksirani u evrima
- Mogućnost dobijanja dodatnog keša

Primer dinarskog kredita za refinansiranje sa varijabilnom kamatom

Iznos kredita	Rok otplate	Mesečna rata	EKS
200.000 dinara	60 meseci	4.728 dinara	16,27%

Bez žiranata i depozita. Ukupno mesečno zaduženje do 40% od mesečnih primanja*

Da ne zajmiš od svakoga.

Ekspozitura Dedinje
011/ 30 19 865
Neznanog junaka 5, Beograd
www.keskrediti.rs

Iskreno,

**SOCIETE GENERALE
SRBIJA**

*U zavisnosti od procene banke. Krediti za refinansiranje indeksirani u evrima: NKS 13%-16%, EKS 16,18%-18,03%. Dinarski krediti za refinansiranje sa varijabilnom kamatom: NKS 5,5%-8,5%+2W REPO, EKS 16,77%-18,63%. Ostatak duga po kreditima za refinansiranje se uskladjuje jednom mesečno sa kretanjem kursa evra / 2W REPO stope. Rok otplate: do 60 meseci. Datum obračuna EKS 02.08.2010.

AUTOGUME I ДЕЛОВИ ЗА СВА ВОЗИЛА

БЕЗ УЧЕШЋА
ЖИРАНАТА
ЧЕКОВА
КАМАТА

ПРОДАЈА НА РАТЕ
ЗА ПРИПАДНИКЕ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ
И ВОЈНЕ ПЕНЗИОНЕРЕ
ПУТЕМ АДМИНИСТРАТИВНЕ
ЗАБРАНЕ

- КАЦИГЕ, РЕЗЕРВНИ ДЕЛОВИ, ПРАТЕЋА ОПРЕМА
- АУТОМОБИЛСКЕ ГУМЕ, АКУМУЛАТОРИ, МОТОРНА УЉА...
- АУТО-ДЕЛОВИ ЗА СВА ВОЗИЛА
- АУТО-КОЗМЕТИКА И ОПРЕМА, АЛУ-ФЕЛНЕ, КРОВНИ НОСАЧИ...
- КОСИЛИЦЕ, ТРИМЕРИ, МОТОРНЕ ТЕСТЕРЕ
- ЕЛЕКТРИЧНИ РУЧНИ АЛАТ
- ФИТНЕС ОПРЕМА, КУЋНА ТЕРЕТАНА, ТЕГОВИ...

Напомена:

- образце административне забране достављамо поштом
- могућа организована испорука по договору

КОТИК д.о.о.

Панчево, Жарка Зрењанина 14
Телефони : 013/ 344 - 321, 063/ 370 - 138
Телефакс : 013/ 345 - 930

ГЛАС РУСИЈЕ

Можете слушати
сваког дана
у 6.00h, 18.30h и 22.00h
на таласима
РАДИО „НОВОСТИ“

Партнери:

Радио „ДЕЛТА“ - Нови Сад 89,5 FM
Радио „КРУШЕВАЦ“ 93,2 FM
Радио „ПОЖАРЕВАЦ“ 106,2 FM
Радио „ГЛАС“ - Ниш 92,0 FM
Радио „ШУМАДИЈА“ - Аранђеловац 98,9 FM

104,7 FM

LIVE streaming @ www.radionovosti.com

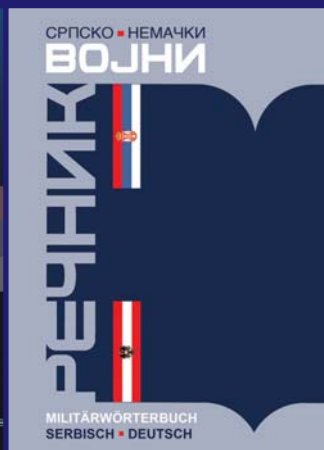
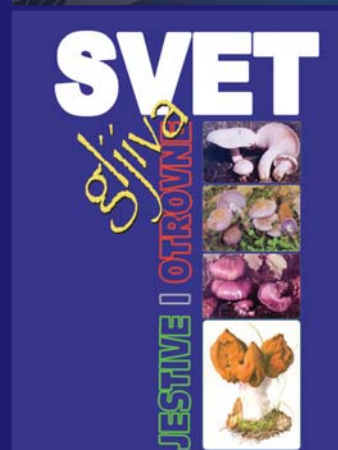
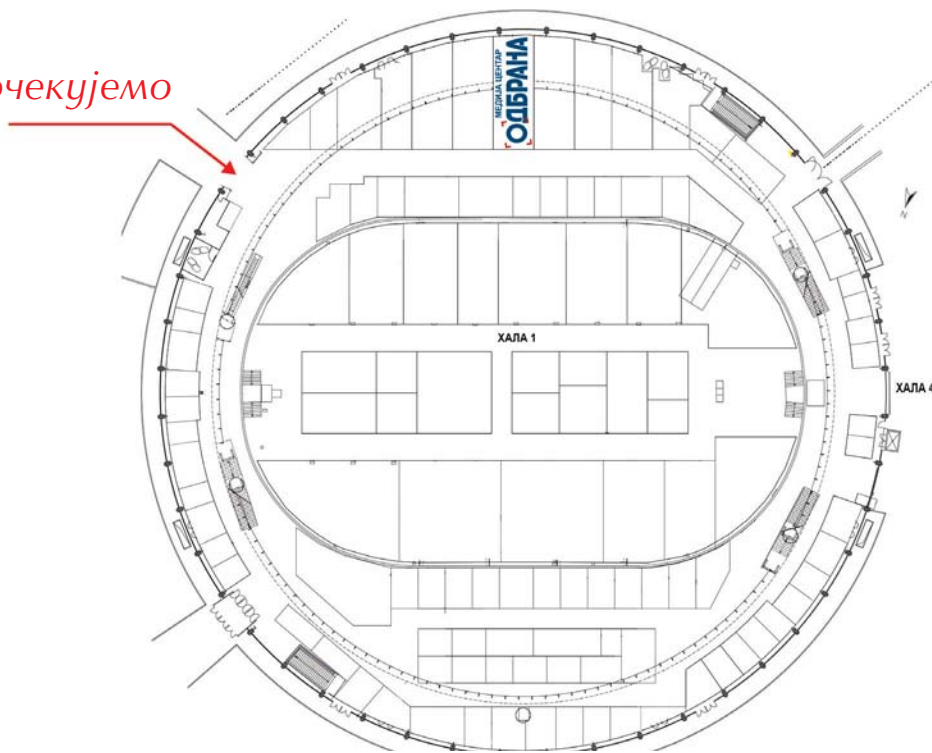
МЕДИЈА ЦЕНТАР „ОДБРАНА“ НА 55. МЕЂУНАРОДНОМ САЈМУ КЊИГА У БЕОГРАДУ • 25–31. октобар 2010.

Ове године у прстену хале 1 Београдског сајма, на штанду војног издавача очекују Вас нови наслови, занимљиве књиге, разговори са ауторима, војни сувенири и – наравно:

- **САЈАМСКИ ПОПУСТ 30–70 %**
- **МОГУЋНОСТ КУПОВИНЕ КЊИГА НА 18 МЕСЕЧНИХ РАТА**
- **СПЕЦИЈАЛНА АКЦИЈСКА ПОНУДА**

Слоган овогодишњег сајма књига – *Памети у главу* – изабран је као добронамеран предлог читаоцу да се измести са попршта свакодневних медијских атака на његова чула, свест и укус, и да узме – књигу у руке.

Ми Вас очекујемо

NBS MANTIS

СИСТЕМ
НОВЕ
ДИМЕНЗИЈЕ

Хеликоптер Ми-17

ПОТРАЖЊА
ПОВЕЋАВА
ЦЕНУ

Кинеске самоходне хаубице

КВАЛИТАТИВНИ
СКОК

Бацачи граната (2)

ВАТРЕНА ПО

САДРЖАЈ

Бацачи граната(2) ВАТРЕНА ПОДРШКА ПЕШАДИЈЕ	2
Кинеске самоходне хаубице КВАЛИТАТИВНИ СКОК	10
Хеликоптер Ми-17 ПОТРАЖЊА ПОВЕЋАВА ЦЕНУ	13
NBC MANTIS СИСТЕМ НОВЕ ДИМЕНЗИЈЕ	14

Уредник прилога
Мира ШВЕДИЋ

У протеклих педесетак година, колико се производе бацачи граната, то оружје прошло је интензиван развојни пут. Захваљујући чињеници да је одмах испитивано у ратовима, брзо је напредовало. Одличне резултате показивао је у џунгли, насељеним местима и у пустињи, па данас ниједна војска не може да замисли ватрену подршку без полуаутоматских или аутоматских бацача граната. Због постигнутих резултата пред тим оружјем је блистава будућност.

Американци још нису ни почели са тестирањем једнометног бацача гранате М79 у Вијетнаму, а мисли су им биле усмерене на повећавање ватрене моћи тог оружја, макар то ишло на уштрб увећања масе и малих промена у конструкцији бацача. На томе су почели да раде 1961. године. Повећање ватрене моћи бацача граната остварено је развојем у три правца: аутоматизације процеса, повећања ефикасности муниције и као треће, повећања почетне брзине пројектила. За први модел требало им је седам година и 1968. појављује се аутоматски бацач граната Мк 19 у првој варијанти – Mod 0. Како је имао велике проблеме са поузданошћу, за неколико година, тачније 1972, замењен је са Mod 1. Међутим, од тог модела направљено је само шест комада, који су се користили на америчким речним патролним чамцима у Вијетнаму. Морнарица је увидела могућност тог оружја па је наставила са усавршавањем, и наредне, 1973, појављује се далеко поузданији и једноставнији за одржавање Mod 2. Наравно, даље усавршавање довело је до Mod 3 који се 1983. уводи у оперативну употребу.

ФАМИЛИЈА МК

Принцип рада тих бацача заснива се на систему слободног трзаја затварача, па је за оружје таквог калибра потре-

Године 1983. уведен је у оперативну употребу Мк19 Mod3

Модел Мк47 са софистицираним нишанским системом

ДРШКА ПЕШАДИЈЕ

бан веома тежак затварач – код тих модела око седам килограма. То се показало као проблем јер се приликом рафалне паљбе мењао баланс оружја. Опаљење из тих бацача врши се из отвореног затварача, исто као и код тешког митраљеца Browning M2. Бацач се пуни редеником од 20 или 50 граната, док је хлађење цеви ваздушно. Брзина гађања износи од 325 до 375 граната у минути. Парчадно-разорна муниција (ознаке М383 и М384) за тај бацач граната је калибра 40 mm, а сама чаура дуга је 53 mm (само је седам милиметара дужа од „старијег брата“ – 40 x 46 SR, али су и њене енергетске карактеристике неупоредиво боље).

Када се упореде тактичко-технички

подаци граната очито је да је највећа разлика у почетној брзини пројектила. Код новог модела она је достигла чак 240 m/s (у односу на 76 m/s). Снажнијом муницијом остварен је и максимални домет од 2.200 m, док је ефикасни домет нешто мањи – 1.600 милиметара. Касније је развијена и HEDP (универзална кумулативно-парчадна) муниција, ознаке М430, код које је знатно повећан убојни радијус и износи 15 m, а пробојност 55 милиметара. Од 1983. године бацачи граната коришћени су у свим локалним ратовима у којима су учествовале САД и Израел. У тим сукобима Мк се показао као веома прецизно и поуздано оружје. Међутим, цех прецизности морао се некако плати-

ти – услед велике масе Мк, бацач граната углавном је монтиран на борбена возила точкаше или гусеничаре.

Поред „породице“ Мк, Американци су произвели два модела који су коришћени још у рату у Вијетнаму, а били су монтирани у борбене хеликоптере. Ознаке су им биле М75 и М129. Међутим, Американци се не заустављају у усавршавању и конструисању нових модела. Данас су доспели до савршених Мк47 и последњег XM307 ACSW – Advanced Crew-Served Weapon.

Поред америчког бацача гранате постоје и друга успешна решења, такође у калибру 40 x 53 mm. Конструкцијска решења идентична су са Мк 19, али се раз-

КАРАКТЕРИСТИКЕ АУТОМАТСКИХ БАЦАЧА ГРАНАТА

Модел	Маса с трonoшцем (kg)	Дужина (mm)	Дужина цеви (mm)	Брзина гађања (гр/мин)	Пуњење	Максимални домет
Мк 19	62,5	1.095	-	325-375	реденик (20 или 50)	2.200
CIS 40 AGL	33	966	35	350	реденик (50)	2.000
HK 40 GMG	48,5	1.100	584	330	реденик (50)	2.200
SB 40	30	980	415	215	реденик (50)	2.000
Vektor 40	29	-	-	400	реденик (50)	2.000
AGC 17	31	840	305	350-400	реденик (29)	1.700
W 87	20	-	-	400	(6-9) добош (12)	1.500

Аутоматски бацач граната АГС-17 „Пламја” био је душло лакши од Мк19

Муниција ВОГ-17А користи се у борбеним хеликоптерима

ликују у маси оружја. Лакши су захваљујући замени челика алуминијумом, композитима и полимерима, како на самом оружју приликом израде сандука, тако и на трonoшцу. Типичан представник таквог бацача граната јесте успешни сингапурски CIS-40AGL, чија маса заједно са трonoшцем, али без муниције, износи упола мање од америчког Мк19 – 33 килограма. Због своје поузданости, и наравно цене, нашли су се у арсеналу многих армија света. Могу, као и Мк19, да дејствују са трonoшца и са возила. Поред сингапурског модела, на тржишту се појављују и немачки 40 GMG фирме Heskler&Koch, затим шпански Santa Barbara SB40 и јужноафрички Vektor 40.

РУСКА ПЛАМЈА

Ни ондашњи Совјетски Савез није заостајао у процесу развоја аутоматских бацача граната. Чак су били и у предности у односу на запад. Совјети су још за време Стаљина, непосредно пред Други светски рат (1937–1939), опитовали аутоматске бацаче граната у калибру 40,6 милиметара. Већ тада користили су фрагментисане пројектиле. Од пројекта се, међутим, одустало због припрема за рат и делимично слабих резултата које је бацач показао на тестирањима.

Совјети су 1975. увели у оперативну употребу аутоматски бацач граната АГС-17 „Пламја” у калибру 30 милиметара. Борбено искуство стекао је у Авганистану, где је због ефикасности привукао пажњу и Американаца. Врло брзо показао се као ефикасно оружје у борби против

муџахедина. Тај бацач ради на истом принципу као и Мк19 – слободног трзаја затварача, са ваздушним хлађењем цеви и пуни се редеником од 29 граната, које стају у добош постављен на сам бацач са десне стране. Брзина гађања му је мало већа и износи од 350 до 400 граната у минути. Ипак, највећа предност у односу на амерички бацач Мк19 јесте тежина – заједно са трonoшцем АГС-17 је тежак 31 килограм. Поред тога, има занимљив трonoжац који омогућава елевациони угао од чак 85 степени.

Међутим, има мањи калибар и почетну брзину, која износи само 185 m/s. За АГС-17 постоји три врсте муниције: ВОГ-17, ВОГ-17М и ВОГ-30.

Често је АГС-17 био секундарно оружје на неким борбеним и неборбеним возилима. У Авганистану је било случајева да су из борбеног возила БМД вадили

топ калибра 73 mm и постављали један до два АГС-17.

Поред основног модела „пламје“, постоје још два специјална система која се користе у авијацији и у морнарици. У авијацији се, у борбеним хеликоптерима, користи АГС-17А. Он се разликује од основног модела по томе што има дужу цев и повећану брзину гађања – на 420 до 500 граната у минути, што је проузроковало и промену у пуњењу па се храни редеником од 300 граната. Морнаричка верзија носи ознаку АГС-17М.

И АГС-17 је постао популаран на светском тржишту, па га има у арсеналу наоружања многих армија. Неке земље их чак производе и по лиценци, уз мање-више промена на њима.

УСПЕШНИ КИНЕЗИ

Међу земљама које производе АГС-17 јесте и Кина. Они су га мало дотерали и уградили нешто дужу цев, а како је истог калибра, аутоматски су добили и већу даљину гађања. Но, Кинезе ипак није прославило то оружје већ њихов нови W87.

Аутоматски бацач граната W87 новог је калибра – 35x62 mm – и у потпуности се разликује од америчког и совјетског „конкурента“. Највећа новина огледа се у томе да има кундак и пиштољски рукохват испред кога се налази „нормално“ механизам за окидање. Досадашњи аутоматски бацачи граната било амерички, совјетски или неки трећи, дејствовали су искључиво са трношца или носача који је монтиран на возило (борбено-неборбено), летелицу (хеликоптер) или брод. То се односи и на W87. И он може дејствовати са трношца, али и без њега. Како? Па са ножица које има, а кундак је ослоњен на раме нишанције. Свако хвали свој производ па и Norinco (произвођач W87), који тврди да се из тог оружја може дејствовати и у ходу. Онда се поставља и питање прецизност.

За разлику од Mk19 и АГС-17, кинески бацач граната ради на принципу одложеног трзаја затварача и блокирања

Нови модел полуаутоматског бацача граната – XM25

помоћу ваљака (као код MP5 аутомата и пушке G3). Међутим, није то најјача страна W87 већ његова тежина која са трношцем не прелази 20, а без трношца феноменалних 12 килограма. Новина постоји и код храњења – може се пушити оквиром од шест или девет граната или добошем од 12 граната. Поред основне верзије постоји и тежа, која има 14 kg, али са продуженом цеви и њена ознака јесте QLZ87. Ти бацачи користе две врсте муниције – парчадно-разорну (садржи 400 кулица пречника око три милиметра и има убојни радијус од 12 m) и кумулативну, која пробија челик дебљине 80 mm, што је нешто веће него код америчке гранате.

Кинези су са своја два модела аутоматских бацача граната сруши до тадашњу супериорност Американаца и Совјета. Тај успех највише могу да захваале чињеници да су успели да спусте тежину средства на разумну меру, која има предности у транспорту – није потребно посебно возило за транспорт целог оружја или деловима због његове тежине.

СКИДАЊЕ КИЛОГРАМА

Перспектива бацача граната је загарантована јер су се у досадашњим ратовима показали као ефикасно оружје. У будућности ће се више обраћати пажња на аутоматске бацаче граната, али ће се наставити усавршавање и индивидуалних потцевних.

Када су Кинези произвели свој W87, тежак свега 20 kg са трношцем, што је много мање од Mk19 Mod 3 и његових 60 kg, односно, 31 колико има АГС-17, Аме-

Тежа верзија W87, са продуженом цеви, има ознаку QLZ87

риканци су максимално озбиљно схватили тај изазов и бацили су се на посао с јединим циљем – „скидањем килограма“ свом Mk 19 Mod 3. Не може се рећи да у томе нису успели, али је производ испао другачији од оног што су очекивали. Тако је настао аутоматски бацач граната Mk47. Успели су да смање тежину бацача чак на 17,5 kg, али је задржао стару карактеристику – да не може да гађа без постоља. Зато је Mk47 са треношцем и са нишанским уређајем (који је највећа новина) тежак 41 килограм. Међутим, тежина је остала у другом плану јер ју је засенио нишански уређај. За тај бацач граната развијен је софистицирани нишански систем који на дисплеју нишанџији пројектује слику, чиме је омогућено лакше и брже уочавање циљева.

Тај систем омогућава у великој мери успешније коришћење најсавременијих парчадно-разорне муниције са програмабилним темпирањем. Временски темпирани, пројектил се активира на оптимал-

ној удаљености од циља. На тај начин знатно се повећава ефикасност ватре.

Скоро идентичан пут одабрали су и Сингапурци са својим SLWAGL (Super Light Automatig Grenade Launcher – супер

Будући „свемирци“ из француског програма PAROP

НОВО КИНЕСКО ЧУДО

Кинеска војна индустрија дуго се ослањала на конструкције „клонирања“ совјетске технике. Међутим, код стрелачког наоружања конструктори су понекад знали да изненаде светско тржиште изbacивањем властитог производа. Међу последњим је и бацач гранате који је запањео цео свет, а има и добрих разлога. Био је то W87, калибра 35 mm, чија је маса вишеструко мања од познатих светских бацача граната, попут „пламје“ или америчког Mk19. Има 12 килограма са двоношцем и више одговара митраљезу него бацачу гранате. Ту је и друга верзија тешка „чак“ 14 kg, која се разликује само по дужој цеви. Њена ознака је QLZ-87. Око 2006. појављује се и побољшана варијанта WLB-06 – кинеско чудо – или, како су га означили у рекламним материјалима за извоз, WLZ-87B.

Сан војних теоретичара, високих војних званичника и конструктора увек је био да развију бацач граната који испуљује муницију велике почетне брзине, а довољно је лаган како би га преносио један војник. Само је Кинезима пошло за руком да постигну домет директном ватром, са прилично великом прецизношћу већом од 400-500 m и да пројектил има озбиљније дејство по циљу. Најновији амерички полуаутоматски бацач граната XM-25 ипак испуљује минијатурну муницију калибра 25 mm, и за остваривање ефикасности на циљу у великој мери

ослања се на софистицирани систем за управљање ватром (СУВ). Поред тога што је тај амерички бацач компактно и лагано оружје, тешко само 5,45 kg без оквира, и има могућност да се из њега гађа „из руку“, многи би радије прихватили пар килограма теже оружје и одрекли се СУВ-а само да испуљује снажнију муницију.

Иако је маса кинеских бацача граната сведена на ниво митраљеза, показало се да и они као Американци више вуку ка полуаутоматској паљби из неколико разлога. Први је потрошња муниције. Аутоматски бацачи за трен ока могу да испразне добош. Претходни кинески аутоматски бацач граната имао је теоретску брзину гађања 400 граната у минути – 12 граната у рафалу могао је да испали за 1,8 секунди. Други фактор је могућност смањења трзаја, који је много мањи него приликом рафалне паљбе. Додатни фактор огледа се у могућности смањења капацитета добоша-оквира, чиме се знатно умањује и тежина оружја. Тако су Кинези код најновијег модела бацача гранате QLB-06 успели да смање масу на ниво чак и испод митраљезске тежине.

Тај бацач се пуни из добоша, капацитета четири-шест граната, који једва да нарушавају контуре оружја. Но, постоји и алтернатива – добош великог капацитета од 15 граната, што оружју даје већи борбени комплет.

Према спољном изгледу, QLB-06 јесте сјајно дизајнирано оружје. Сандук, израђен од легуре алуминијума, представља једну дизајнерску целину са горњом шином и кундаком. Кратка цев, релативно дебела и са масивном двокоморном гасном кочницом, делује моћно, чак и застрашујуће, као и сам бацач. Његова дужина је 1.046 mm, што је на нивоу савремених јуришних пушака са отвореним кундаком или пак снајперске пушке у калибру 7,62 mm. Принцип рада који су одабрали Кинези можда није најбољи – позајмица барутних гасова, где се гасови директно спровode на чело затварача, исто као код америчке јуришне пушке M16. И Кинези су производили пушке M16, идентичне америчким, али не за потребе своје војске већ за извоз, а ознака има је била CQ-311. Највероватније да је та пушка послужила за стицање искуства приликом конструисања бацача граната. Но, тај систем преузели су можда због „мекоће“ рада, односно продуженог трзаја оружја, како би се абсорбовала енергија трзаја тог релативног лаганог оружја. Осим тога, изbacивањем широког цилиндра и клипа само се смањује тежина.

Битна разлика између старијег и новог модела јесте да се код новог употребљава позајмица барутних гасова са ротационим затварачем док је код старијег модела – QBZ-87 коришћен стари, до-

лаки аутоматски бацач граната). Задржан је калибар од 40 mm, али су га мало унапредили и повећали му почетну брзину. Због повећања брзине морало се додатно мислити и на увећан трзјаја. То су решили посебним системом који максималну силу трзјаја смањује чак за 50 одсто. Да би успели у смањењу тежине бацача, користили су, приликом израде појединих делова, компоненте од титанијума, и тако успели да сачувају масу оружја од 14 килограма. Поред тога, посебну па-

жњу обратили су и на муницију. На том задатку сарађивали су са чувеном фирмом Oerlikon-Rheinmetall, која успешно на тржиште пласира противавионску муницију ANED. Реч је о аутоматској програмабилној (темперној) муницији чија се брзина на устима цеви мери посебним уређајима. У односу на измерену брзину гранате и положај циља, балистички рачунар сам прорачунава најоптималнију удаљеност на којој муниција

треба да се активира. За разлику од америчког, убојни ефекат се код те гранате постиже фрагментационим елементима, а она се испалује помоћу малог експлозивног пуњења.

Ни Руси не седе скрштених руку. Они су на основу постојећег модела АГС-17 развили нови АГС-30. Принцип рад је слободно трзање затварача, са предпаљењем. На тај начин успели су видно да смање тежину затварача, чак и целог ба-

Оружје и муниција (горе) предвиђени америчким програмом OICW

бри, проверени принцип – трзање затварача са блокирањем помоћу ваљака, слично немачком пушкомитраљезу MG-42 и фамилији Heckler&Koch – јуришној пушци HK33 и G41 и аутомату MP5.

Код QLB-06 на десној страни сандука смештена је склопива ручица за репетирање. Као и свака пушка, и овај модел бацача гранате има механичке нишане. Они су фиксирани са горње стране сандука. То решење преузето је од француске „трубе“, односно кинеских Туре-95/QBZ-95. Поред механичког нишана на то оружје може се монтирати и оптички. Интересантно је да су кинески конструктори задржали руску традицију монтаже оптичких нишана са леве стране сандука пушке, али су сада на косо постављеном носачу који испуњава западне стандарде. Реч је о Pikatipny шини. Иначе, оптички нишан који су Кинези предвидела за тај бацач увећава 3 пута. Поред класичног оптичког нишана могу се користити и ноћни и други оптоелектронски нишани. Бацач гранате има двоножац, који је постављен на цеви непосредно до самог сандука оружја.

Сви који су видели дејство тог бацача одушевили су се више муницијом но оружјем. Муниција је калибра 35x62 mm и има ознаке DF35. Када се та граната испалује из бацача W-87 има почетну брзину од 170 m/s, а из QBZ87 или QLB-06 почетна брзина на устима

цеви је 190 m/s. Пројектил ила масу од само 250 грама. Ефикасан домет против тачкастих циљева на удаљеностима до 600 m или против површинских циљева постиже се до 1.000 m, што је нешто мање него код америчких и руских бацача калибра 40 и 30 mm. Ипак, дејство са двоношца у оквиру најмање јединице више је него довољно и одлично се уклапа са дометом митраљеза који испалују муницију калибра 7,62 mm – било то западни 7,62x51 mm НАТО или 7,62x54 R, источна верзија.

За сада су кинески конструктори за свој бацач граната припремили арсенал од четири врсте граната. Основни тип је парчадно-разорна (HE), затим разорно-запаљива (HE-I), кумулативно-парчадна (HE-DP) и вежбовна (TP). Парчадно-разорна муниција користи као убојне елементе 400 куглица, пречника три милиметра, које обезбеђују убитачно дејство на циљу у радијусу од 10 до 11 m (слично другим одговарајућим бацачима граната). Код кумулативно-парчадне муниције Кинези су направили видан напредак јер је пробојна моћ пројектила 80 mm челика, док код америчког модела HEDP M433 пробојност износи само 55 mm, а за руски АГС такав пројектил није предвиђен.

Не сме се занемарити ни могућност дејства бацача као снајперског оружја, против важних појединачних циљева или групних као што су послу-

жиоци одређених оружја и оруђа. Ефикасни су и против циљева високог значаја, типа радара, комуникационе опреме, авиона на стајанкама, различитих возила, по којима углавном дејствују снајперске пушке великог калибра 12,7 до 20 милиметара.

У односу на ова оружја, QLB-06 је сте мањих димензија и масе, па је покретљивост војника који га послужује много већа него код снајперских пушката. Међутим, по неким западним изворима то оружје може да створи доста проблема нарочито земљама које су на мети терориста. Познато је да Кинези немају посебних ограничења нити забране извоза наоружања, тако да то оружје може лако да падне у руке разним устаничким, односно терористичким групама или организацијама, што би много забринуло већину западних земаља.

Кинески конструктори успели су да створе веома добро оружје, који има одличан однос између масе оружја, карактеристика муниције и трзјаја. За сада су једини који су успели у решавању толиких контрадикторних карактеристика које и данас задају велике, чак и нерешиве проблеме конструкторима водећих сила. ■

Бацачем граната OCSW Американци планирају да замене Mk19
па и шешки митраљез Browning M2HB

цача. Нови модел је са треношцем тежак свега 16,5 kg, а без њега 10,5. Међутим, кад се напуни са доброшом од 30 пројектила калибра 30x29 mm опет је тежак око 30 kg, јер само пун добош има 13,5 килограма.

Руска компанија „Технопол“ отишла је мало даље па је конструисала бацач граната РАГ-30 који попут кинеског W87 има двоножац и склапајући кундак. Калибар је остао исти као код АГС-17 – 30x29 mm. Новина је да се пуни из оквира који се ставља са горње стране и има капацитет од пет пројектила. Брзина гађања је око 350 пројектила у минути. Његова маса је само 11,7 kg без оквира, док је са пуним оквиром мало тежи – 13,2 килограма. Укупна дужина му је 1.000 mm, али се, када се кундак склопи, добија пристојних 755 милиметара.

ПРАВАЦ РАЗВОЈА

Полуаутоматски бацачи граната, а ни потцевни, не заостају за аутоматским. Жеља је да се војнику пешадинцу повећа ватрена моћ, а по могућности, да му се пружи и успешно средство за остваривање ватрене подршке, чиме се увелико растеређује артиљерија за непосредну подршку. Данас су најпознатија два правца усавршавања, који, додуше, предвиђају да једнога дана војник пешадинац изгледа као „свемирац“. Најпознатији је амерички програм OICW (Objective Individual Combat Weapon), а за њима успешно иду и Французи са

својим програмом PΑPOP (Poluarmed Projectile).

Оба пројекта предвиђају софистицирани систем за управљање ватром, са термалним нишаном и балистичким рачунаром, те пројекцију нишанске слике на дисплеј на шлему војника. То све обезбеђује чак и гађање циља из угла – како се стрелац не би излагао опасности од непријатељске ватре. Код Американаца се пушчани део OICW заснива на скраћеној варијанти немачке G36-G36K пушке, а код Француза на њихову „трубу“ FA MAS пушку. На америчком програму ради неколико чувених, али и мање познатих фирми, а најпознатије су Heckler&Koch, Alliant, Dunait Nobel...

Предвиђено је и коришћење бацача граната, али малог калибра, само 20 mm, и масе гранате од свега осамдесетак грама, где муниција има вишенаменски упалач (контактни и темпирни) и велику почетну брзину од 235 m/s. Темпирна муниција показала се изузетно ефикасна, нарочито ако се дејствује против укопаног противника.

Французи, такође, предвиђају коришћење бацача граната, али нешто јачег калибра. Наиме, они су се определили за 35 mm, где је граната тешка нешто више од 200 грама, са сличним упалачем као и у програму OICW. Међутим, муниција код PΑPOP-а одликује се и могућношћу промене фрагментационог ефекта.

Амерички програм предвиђа пуњење бацача са оквиром капацитета шест

граната док се код Француза користи цестасти-тубуларни са капацитетом од три. Оба пројекта нуде знатно већи домет него код постојећих M203 или GP-25 и GP -30, пре свега захваљујући већој почетној брзини пројектила. Конструктори OICW тврде да њихова граната има скоро идентичну разорну моћ као и муниција 40x46 mm, у што је тешко поверовати јер је калибар двоструко мањи и граната је упола лакша.

Французи са тим немају проблема јер користе калибар од 35 mm, а и граната је довољно тешка. Но, код оба пројекта јавља се још један проблем – маса оружја. Уместо да се војник пешадинац будућности растеређује, он се све више оптерећује. Тежине пушачка су знатна. Када су празне и једна и друга имају „само“ 5,5 kg, док пуна OICW има 6,8 kg а PΑPOP седам.

Поред овог индивидуалног средства Американци предвиђају развој још једног, али колективног бацача граната OCSW (Objective Crew Served Weapon), којим планирају да замене Mk 19, па и тешки митраљез Browning M2HB.

Осим смањене тежине, ново оружје требало би да испалује и муницију која има положену путању. Тражено је да се смањи трзај и повећа ефикасност. Маса оружја је 10,4 kg, трношца 4,1, а нишанског система 2,1 (дневно-ноћни термални нишан и балистички рачунар са батеријом за напајање). Кад се сабере укупна тежина оружја са муницијом добије се 18,6 килограма. Тако малу масу омогућила је и муниција. Калибар јој је 25 mm, а маса пројектила 132 грама. Новина је и коришћење комбинације челичних и фрагмената од легуре волфрама, само ради повећавања ефикасности. Почетна брзина је изузетна велика и износи 420 m/s. Користи три врсте муниције: парчадно-разорну са тренутним упаљачем (HEPD), са програмабилним темпирним упаљачем (HE-AB) и тачношћу активирања од два метра, те кумулативну (HE-AP). Пробојност кумулативне муниције износи 51 mm челика. Брзина гађања са тим оружјем јесте око 260 граната у минути.

У протеклих педесетак година, колико се производе бацачи граната, то оружје прошло је интензиван развојни пут. Захваљујући чињеници да је одмах испитивано у ратовима, брзо је напредовало. Одличне резултате показивао је у џунгли, насељеним местима и у пустињи, па данас ниједна војска не може да замисли ватрену подршку без полуаутоматских или аутоматских бацача граната. Због постигнутих резултата пред тим оружјем је блистава будућност. ■

(Крај)

Иштван ПОЉАНАЦ

Данас најсавременији амерички модел ХМ307

ТИХИ ВИШЕЦЕВНИ БАЦАЧИ

Неколико земаља на свету успешно је у конструкцији и производњи вишеметних бацача граната. Међу њима је јужноафрички МК-1 Striker MGL (Multishot Grenade Launcher). Производи га корпорација Milkor, а 1983. године МК-1 уведен је у наоружање South Africa National Defence Forces. Ти вишецевни бацачи могу се упоредити са револверима јер они то и јесу. Модел МК-1 има добош капацитета шест метака, тежину око 5,3 kg, када је празан, и укупну дужину од 630 mm (са отвореним кундаком 780 mm). Окидање је DAO исто као и код класичних калибара револвера. Изнад самог рукохвата смештене су са обе стране полужице ручне кочнице. Цев има шест жлебова и поља и они су десног корака увијања. На самој цеви монтиран је вертикални предњи рукохват.

Материјали који су кориштени приликом израде овог бацача јесу углавном алуминијум и пластика, ради смањења тежине. Међутим, алуминијум нема довољно чврстоћу и приликом учестале употребе оружја долази до пуцања, односно ломљења, алуминијумских делова. Због тога је одлучено да се маса оружја повећа коришћењем челика у изради делова бацача. Оружје је опремљено рефлексним нишаном OEG (Occluded Eye Gunsight). Бацач се једноставно и релативно брзо пуни, а и пражњење је лако – осовина добоша потискује се уназад, а звездасти екстрактор издиже чауре из коморе за око 20 милиметара. Довољно је добош окренути на доле па да чуре испадну саме или се слободном руком вади једна по једна.

Рукохват је анатомски обликован или пиштољски, што умногоме олакшава руковање. Углавном је израђен од композитног материјала који је веома лаган, а отпоран на механичке и метеоролошке услове на ратиштима. Обојени су у црно, али по наруџбини купаца могу бити и у другим бојама. Сила окидања је прихватљива за оволико оружје, али је ход окидача релативно дуг. Због тога се добош може веома брзо, временски за три до четири секунде, испразнити, а при том (теоретски) дејствовати на површину величине 20x30 метара. Необичан угао склопивог кундака са гуменим потковом има своје оправдање у великим угловима елевације, потребним за веће домете (угао од 45 степени одговара даљини од око 400 m). И без коришћења нишанске справе, уз мало вежбе, просторија од 10x10 m лако се погађа. Када се користи савремени нишан-

ски уређај, OEG граната се на 150 m даљине без икаквих проблема убацује кроз прозор купатила. То ново средство идеално је за борбу у урбаној средини или ако упаднете у заседу.

Војник који је наоружан са МК-1 има велику ватрену моћ, али она искључиво зависи од његове обучености у руковању. Проблем је што се тај бацач јављује као допунско оружје и што војник мора да носи и аутоматску пушку. Не мање потешкоће постоје и приликом смештаја и транспорта резервне муниције. Углавном, војници који су наоружани МК-1 носе преостале резервне муниције. Носи се нанизана у реденик. Понекад се војницима, наоружаним са МК-1 одређују и помоћници само за ношење резервне муниције. Поред велике ватрене моћи најзначајнија одлика тог оружја јесте њена нечујност. Оружје је приликом дејства толико тихо да стрелцу није потребан антифон, а уопште се не чује на растојању од 50 m. Када граната напушта уста цеви оглашава се само тихо „плп“, а после армирања упаљача на жељеној даљини (на коју се нишанило) чује се и виде експлозија и дим.

Бацач користи класичан НАТО пројектил 40x46 mm (тежине од 195 gr, од чега 48 gr отпада на експлозивно пуњење). Почетна брзина гранате изузетно је мала и износи свега 76 m/s, што омогућава праћење лета пројектила до циља, али само код тренутно-распрскавајућих граната. Упаљач је ударни, потпуно осигураног типа. Смртоносни пречник је око 10 m за гранату са предфрагментираним кошуљицом. Користи и тренутно-распрскавајућу гранату са стрелицама, кумулативну, вежбовну муницију, па осветљавајућу и хемијску са CS гасом. Све те врсте граната имају један исти део – чауру од алуминијума. Имају амаликвидатор који се активира у интервалу од 15 до 20 секунди.

Непосредно због свога квалитета и карактеристика многе земље су га купиле и уврстиле у арсенал свога наоружања и користе га углавном у специјалним јединицама, јер има релативно ограничену примену.

На основу МК-1 чак су и наше комшије Хрвати, у предузећу РХ „Алан“, у Ријеци, производили вишеметне бацаче гранате под ознаком РГБ-6 „ручни гранатно бацач“. Многи од њих су у ствари оригинални МК-1 из Јужне Африке јер су Хрвати увозили „стерилне“ (необележене) бацаче. ■

КВАЛИТАТИВНИ СКОК

На прошлогодншњој октобарској паради поводом шездесет година од проглашења Народне Републике Кине, јавности је први пут приказана нова кинеска самоходна хаубица PLZ 05. За непуне две деценије кинеска војна индустрија произвела је самоходна артиљеријска оруђа која по квалитету иду раме уз раме са најбољим светским решењима те врсте.

Развој кинеске артиљерије одвијао се корак по корак – од чистих копија совјетских топова и хаубица, преко првих артиљеријских оруђа сопствене конструкције до најновијих која по квалитету не заостају за најсавременијим решењима у свету.

У време проглашења Народне Републике Кине (1949), кинеска ослободилачка армија била је наоружана запленим јапанским оружјем из Другог светског рата и оружјем добијеним од савезника. Прва артиљеријска оруђа која су произвели после рата били су копија јапанских (хаубица Туре 92 калибра 70 mm) и совјетских (топ Туре 54 калибра 76 mm) артиљеријских оруђа.

Прву самоходну хаубицу Туре 70 Кинези су направили 1967. године. Реч је, заправо, о оклопном транспортеру Туре 63-1, на чијем је задњем делу уграђена кратка хаубица Туре 54-1, калибра 122 mm, копија совјетске М1938 из Другог светског рата. Следила је концептуално слична хаубица Туре 75, која је на нешто мањем оклопном транспортеру имала уграђену хаубицу Д30. Први већи квалитативни скок у производњи самоходних хаубица означен је увођењем у наоружање оруђа калибра 155 mm Туре 83, које је јавности први пут приказано 1984. године.

Оруђе је представљало копију совјетске хаубице 2С4. Домет је износио 17 km (са класичним пројектилом), односно 28 km са пројектилом са додатним ракетним погоном и генератором гасова. На исту шасију уграђен је топ 130 mm, али се није одмакло даље од прототипа.

Помно пратећи тренд у развоју самоходних артиљеријских оруђа – минобацача, топова и хаубица – у последње две деценије, кинеска војна индустрија, користећи шасије гусеничних и точкашких оклопних возила, развила је и произвела више модела тих оруђа, различитих калибра, која по квалитету и поузданости употребе нимамо не заостају за свет-

Самоходна хаубица PLZ05

ским решењима. У њиховом конципирању Кинези су искористили различита светска решења и домаћа знања. За ову прилику приказаћемо само самоходне хаубице калибра 122 и 155 mm у конфигурацији гусеничара и точкаша.

ГУСЕНИЧАРИ

Крајем осамдесетих прошлог века Кинези су развили самоходну хаубицу ознаке PLZ 45, калибра 155 mm, са цеви дужине 45 калибара. Технологија за израду цеви купљена је од Аустрије. Платформа је нова, а целокупни систем наизглед је сличан америчкој самоходној хаубици M109. Шасија система има шест носећих и три точка за затезање. Систем PLZ 45 први пут је приказан јавности 1988. године.

Хаубица PLZ 45 концептуално је класична, са оруђем и посадом у великој куполи постављеној позади и са мотором и мењачем напред. Лево од моторног дела налази се место возача. Он за осматрање има два класична перископа, од којих се један за ноћну возњу може заменити ноћним перископом са појачивачем светлости. Тело је направљено од вареног челика и пружа заштиту посади од лаких стрељачких пројектила, парчади граната и учинка РХБ оружја. Посада је петочлана – возач, командир, нишанџија и два пуниоца. Возило покреће ваздухом хлађен турбодизелски мотор Deutz BF12L413FC од 525 коњских снага. За пренос снаге употребљава се ручни мењач са 6+1 степен преноса. Највећа брзина кретања 33 тона тешког возила износи 53 km/h, а аутономија кретања је 450 километара. Купола се окреће за 360 степени. На возило је уграђена хаубица

калибра 155 mm, опремљена са полуаутоматским блок затварачем. Животни век цеви износи 2.500 опаљења.

За испомоћ у пуњењу оруђа, при било којој елевацији цеви, уграђен је полуаутоматски механизам, који гранату доноси из лежишта задњака до затварача, где се помоћу механичке руке уводи у цев. У борбеном комплекту налази се 30 граната са одговарајућим бројем пуњења. Оруђе је опремљено модерним дигиталним системом за управљање ватром, ГПС и инерционим навигацијским системом. На куполи је постављен мерач почетне брзине гранате, који податке шаље у систем за управљање ватром. Израчунате елементе за посредно гађање оруђе заузима аутоматски, а за непосредно се употребљава нишански телескоп. Брзина гађања достиже четири-пет граната у минути. Уз сваку хаубицу налази се возило за попуњу муниције са 90 граната, док уз дивизион од 18 оруђа иду и различита возила (командно, извиђачко, радарско), произведена на шасији оклопног транспортера YW 534.

На измаку прошлог века Кинези су произвели три модела лаких самоходних хаубица на гусенични погон ознаке Туре 83, Туре 85 и Туре 89, калибра 122 милиметара. Прва два због одређених слабости нису ушла у серијску производњу.

Модел Туре 89 смештен је на шасију оклопног транспортера Туре 77 (модификација совјетског БТР-50). Маса система је 20,5 тона. У конструкцијском смислу наликује совјетском самоходном оруђу 2С1 „гвоздика“. Оруђе је уграђено у куполу. Оклоп је израђен од алуминијума и посади пружа заштиту од дејства стрељачке муниције и парчади граната. Од опреме има рачунарски систем за управљање ватром, појачивач светлости за ноћну возњу, аутоматски противпожарни уређај и систем за РХБ заштиту. Јавности је први пут приказан 1999. године.

На истој шасији произведени су прототипови самоходног противавионског топа, калибра 35 mm и самоходне хаубице ознаке PLZ 07, приказане про-

Модел Туре89

шле године на октобарској паради.

Пажњу војних стручњака привукла је самоходна хаубица, калибра 155 mm, ознаке PLZ 05, која је премијерно приказана на прошлогодишњој октобарској паради. Иако о том оруђу нема пуно доступних података, реч је о систему који се донекле разликује од PLZ 45. Опремљен је новом куполом, обликованом слично совјетској самоходној хаубици 2С19. Цев оруђа је дужине 52 калибара, са гасном кочницом на устима цеви и мерачем почетне брзине пројектила на задњем делу цеви. Има дигитални систем за управљање ватром. На крову возила, за противавионску заштиту, уграђен је митраљез калибра 12,7 милиметра. За задимљавање има два четвороцевна бацача димних граната.

За хаубици је развијен нови пројектил типа ERFB/BB-RA, домета до 53 километара. Из хаубице се могу испаливати и ласерски вођени пројектили NORINCO, копија руских „краснопољ“, домета 20 километара, за уништавање оклопних возила и утврђених објеката. Оруђе се пуни помоћу аутоматског пуњача који омогућава брзину гађања од 8 до 10 пројектила у минути. У саставу кинеске армије налази се од 2007. године.

ТОЧКАШИ

Помно пратећи светске трендове у развоју самоходних артиљеријских оруђа, Кинези су применили концепт развоја самоходних топова и хаубица у конфигурацији 6x6 и 8x8. За шасију су послужила теренска тешка возила. Произведено је више модела претежно намењених извозу.

Један од истакнутијих модела у овој категорији јесте самоходна хаубица калибра 155 mm, ознаке SH1, масе 22 тона, која на први поглед наликује француском оруђу „цезар“. Развој оруђа почео је 2002, а јавности је први пут приказана на изложби наоружања и војне опреме IDEX 2007. године. За шасију је узето теренско возило Wanshan WS5252, конфигурације 6x6. Систем има оклопну кабину са пет чланова посаде. На крову возила уграђен је митраљез QJС 88, калибра 12,7 милиметара.

Возило покреће дизел мотор од 236 КС, који му обезбеђује максимал-

ну брзину од 90 km/h. Точкови су са централном регулацијом притиска у пнеуматичима и обезбеђују добру теренску проходност.

За хаубицу борбени комплет износи 20 граната са припадајућим пуњењима. За пуњење граната у цев употребљава се механичка рука. Прецизност

ИСПОРУКЕ

Године 1999. у конкуренцији западних самоходних артиљеријских оруђа (M109A6, Desert, AS90, G-6) на тестирању у Кувајту, кинеска хаубица PLZ 45 надмоћно је победила. Исте године Кувајт је купио 27 тих оруђа са комплетом логистичких возила, а 2001. уследила је испорука нових 27 хаубица. Саудијској Арабији је 2008. испоручено 54 хаубица. Интерес за те хаубице показали су и Египат, Пакистан и Бангладеш. Прве испоруке очекују се у 2011. години.

Самоходна хаубица SH2 калибра 122 милиметра

погађања циљева осигурава дигитални систем за управљање ватром. Мерач почетне брзине пројектила налази се на задњем делу цеви. Елементе за гађање израчунава рачунар, који их прослеђује на екране командира, нишанције и пуниоца. Овај систем повезан је са С4ISR, чиме су знатно повећани ефикасност и прецизност ватрене подршке.

Цев се покреће по висни од 0 до +70 степени, а хоризонтално кружно. Покретање по елевацији и правцу одвија се помоћу електричног или хидрауличног механизма. Пре опаљења возило се за тло учвршћује са великим хидрауличним дозером. Борбени комплет за хаубицу SH 1 износи 20 граната.

У понуди компаније NORINCO налази се и самоходна хаубица, калибра 122 mm, ознаке SH 2. Оруђе је уграђено на теретно возило конфигурације 6x6 са оклопном кабином. То је кинеска верзија руске вучне хаубице Д30. Са класичним пројектилом домет гађања износи 15.300 m, а са пројектилом HE-ERFB-BB-RA 24.000 метара. Елементи за гађање заузимају се аутоматски, а пре гађања возило се за тло утврђује са две хидрауличне ноге. Послуга је четворочлана.

Веома сличан је и систем SH 5. Оруђе, хаубица калибра 105 mm, уграђена је на теренско возило опремљеном са оклопном кабином. Цев оруђа је дужине 37 калибара, а борбени комплет износи 40 граната.

У конфигурацији 8x8 произведен је прототип самоходне хаубице 122 mm, која је уграђена на модификовану шасију оклопног транспортера ZBD 09. И овај систем премијерно је приказан на прошлогодишњој октобарској паради. Иако недостају бројни подаци о њему, војни стручњаци закључују да је реч о амфибијској варијанти, имајући у виду да је возило задржало елисе на задњем делу. С обзиром на то да је оруђе знатно теже од основне верзије оклопног возила ZBD 09, остаје дилема да ли ће се уопште серијски производити. ■

Станислав АРСИЋ

Дејство хаубице SH1 калибра 155 милиметра

Хеликоптер Ми-17

гућава далеко боље перформансе лета на великим надморским висинама и повишеним температурама ваздуха. Према наводима руских експерата данас је веома тешко наћи те верзије и на тржишту половних хеликоптера.

Примера ради, само две године раније, половни Ми-8МТ могао је да се купи за око четири милиона долара. Цена таквих коришћених примерака данас је порасла на око 6,5 милиона долара. Осим потражње, пораст цена половних хеликоптера условљен је и порастом цена нових летелица која је у последње три године са око 3,5 милиона долара порасла на 9–10!

Током 2009. компанија Russian Helicopters, која иначе обједињава руску хеликоптерску индустрију, испоручила је тржишту 139 летелица типа Ми-17. Директор те компаније наводи да су производне линије Ми-17 заузете до 2012. године.

Даљи пораст цена биће у директној вези са нивоом ангажовања флоте тих хеликоптера у Авганистану, али се, такође, очекује да ће се цена стабилизирати на одређеном нивоу због степена профита оператора, који ће опадати због повећаног иницијалног улагања приликом куповине хеликоптера.

Руски стручњаци, са друге стране, сматрају да ни потенцијално мања потражња хеликоптера за употребу у Авганистану неће бити од утицаја на пласман ових летелица имајући у виду захтеве са руског тржишта, које пре свега испољавају нафтна и индустрија гаса.

ПОТРАЖЊА ПОВЕЋАВА ЦЕНУ

Популарност хеликоптера Ми-17, пре свега због експлоатације у Авганистану, утицала је на пораст тржишних цена и то не само нових већ и половних хеликоптера овог типа

Тренутно се у Авганистану употребљава око 300 хеликоптера типа Ми-8МТ, односно Ми-17 (који је извозна верзија базног хеликоптера Ми-8МТ). Користе их регуларне војне формације и приватне фирме које су ангажовале УН и коалиционе снаге. Једна од највећих је руска компанија UTair Aviation која је, ради обима ангажовања своје хеликоптерске флоте, наручила још 40 нових летелица типа Ми-171.

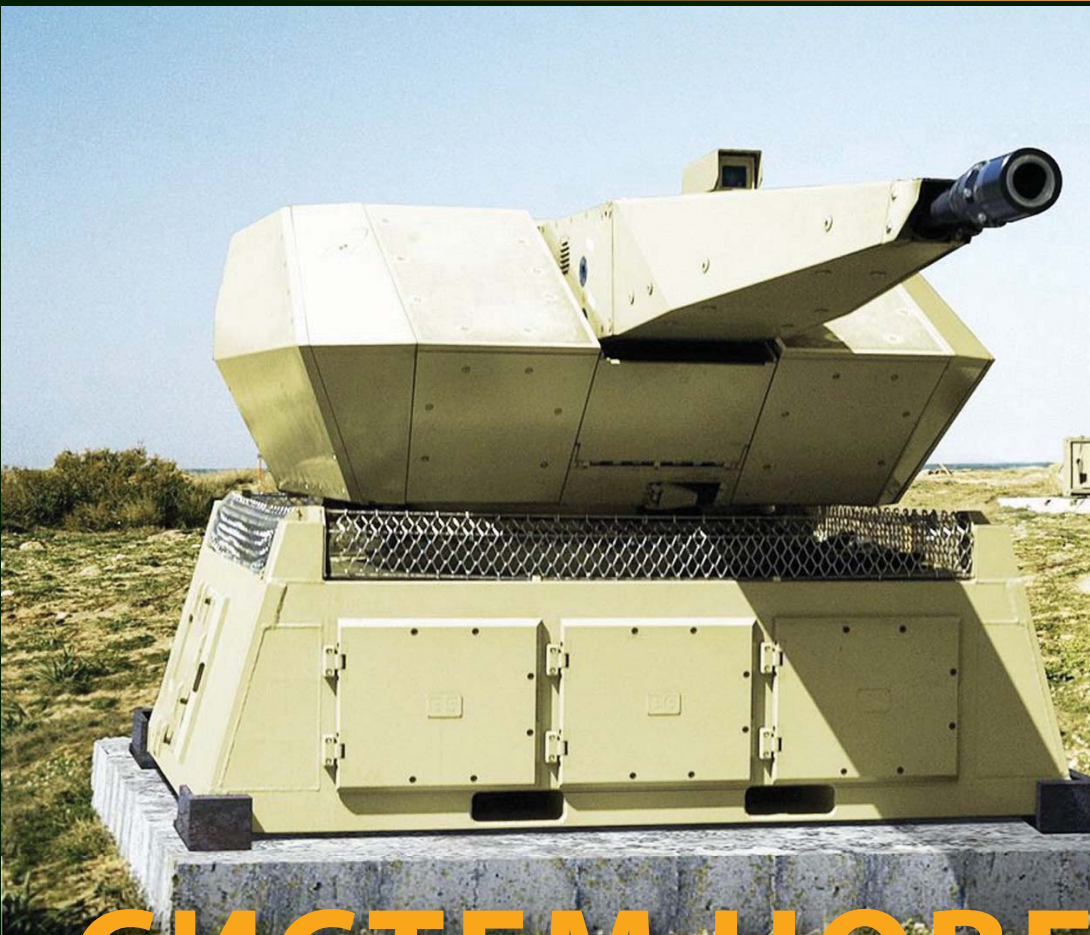
На тржишту се данас превасходно траже хеликоптери Ми-8МТ, односно Ми-17, у различитим подверзијама, превасходно због снажније погонске групе у односу на основну верзију Ми-8Т. Снажнија погонска група омо-

Почетком 2010. у Русији је било регистровано 1.159 хеликоптера фамилије Ми-8, што чини око 55 одсто комерцијалне хеликоптерске флоте у Русији. Иако у тој земљи постоји велики број половних летелица основне верзије Ми-8Т, њихове перформансе су ограничене слабијим моторима типа ТВ2-117А. Такве хеликоптере могуће је купити по цени између једног и два милиона долара. Њихов век употребе је 35 година, иако га конструктивни биро „Мил“ може продужити на 40 година.

Приредио Славиша ВЛАЧИЋ ■
(На основу података са сајта часописа Aviation Week од 21. септембра 2010.)

NBS MANTIS

Реалност на бојишту приморала је инжењере немачке компаније Rheinmetall да започну развој аутономног артиљеријског система ПВО NBS Mantis. Реч је о тренутно најмоћнијем систему потпуно нове класе, намењеног заштити истурених војних база од напада минобацачким минама, ракетама и артиљеријским пројектилама. Одлике су му могућност транспорта, висока аутоматизација и страховита ватрена моћ, уз употребу најсавременије муниције.

СИСТЕМ НОВЕ

Немачка армија део је коалиције која је ангажована у борбама у Авганистану. У тој земљи тренутно се налази 5.350 немачких војника и полицајаца, превасходно сконцентрисаних у северном делу, са најистуренијим базама у градовима попут Мазари Шарифа и Кундуза. Те базе су талибани неколико пута нападали ракетама и минобацачким минама. Огромну потешкоћу представља карактер рата, који у многим сегментима више подсећа на масовну полицијску акцију него на конвенционални рат са јасном линијом разграничења. Наиме, нападачи се након акција врло успешно утапају у локално становништво, а нападе изводе изненада, из оруђа и муницијом која је закопана на тајним локацијама. Атак на нападаче врло лако може да резултира катастрофом, јер војници могу лако упасти у заседу, тако да је потражено другачије решење.

Вероватно инспирисани блиским системима за ПВО бродова, који имају задатак да оборе надоласеће противброд-

ске ракете, људи из Немачке канцеларије за одбрану, набавку и технологије затражили су од компаније Rheinmetall систем који би могао аутономно да уништава те пројектиле. Програм је започео марта 2007. године.

КОНЦЕПЦИЈА И РАЗВОЈ

За почетак, требало се одлучити између ракета и топова. Иако је већи број бродова опремљен ракетама, првенствено ради већег домета и прецизности (британске Sea Wolf су још осамдесетих на вежбама обарале артиљеријске пројектиле 114 mm), постављено је питање њихове рентабилности. Наиме, минобацачке мине су типичан пример врло једноставне и јефтине технологије, коју је без сумње могуће оборити ракетом, али је то изискивало наменски развој довољно мале и исплативе ракете з-в. Тако је одлука пала на топове.

Како су нови системи били хитно потребни, искоришћена је основа постојећег Rheinmetall (раније Oerlikon Contra-

ДЕО ПРОГРАМА

NBS MANTIS део је свеобухватног програма модернизације система ПВО Немачке. Постоји могућност интегрисања MANTIS-а у артиљеријски систем за ПВО Skyshield. У свеобухватном обнављању система ПВО, укључена је замена познатог и дуго година врло цењеног ракетног система малог домета „роланд“ новим LFK NG (Lenkflugkörper Neue Generation – вођена ракета нове генерације), домета 10 километара. Такође, ракетни системи средњег домета америчког порекла MIM-23 Hawk биће замењени копненом варијантом ракете в-в малог домета IRIS-T, ознаке IRIS-T SL са повећаним ракетним мотором. Системи великог домета MIM-104 Patriot, замениће се са MEADS (Medium Extended Air Defense System – средњи ПВО систем повећаног домета), који ће користити ракете базирание на Patriot PAC-3 MSE.

Два шџа са сензорском јединицом

ДИМЕНЗИЈЕ

ves) Skyshield, врло цењеног система ПВО, који је оперативан у Немачкој, Малезији и Швајцарској. Тако је „рођен“ систем који је у почетку означен као C-RAM (Counter-Rocket, Artillery and Mortar), а касније је назив промењен у помало незграпно: Nächstbereichschutzsystem (NBS) MANTIS – богомољка.

Развој је текао изненађујуће „глатко“ – прототип је завршен за свега 12 месеци, уз трошкове од 48 милиона евра, након чега су започела испитивања. Она су успешно обављена у Турској током лета 2008. године. Први оперативни систем биће испоручен до краја 2010, и упутиће га у Авганистан 2011, док ће други остати у Немачкој и послужити за обуку посада.

ВЕРОВАТНОЋА ПОГАЂАЊА ЦИЉА

Један систем NBS MANTIS састојаће се од шест топова калибра 35 mm, две сензорске јединице и централне командне јединице. Сензорски систем

чине радари и оптоелектронски сензори. Домет сензора на којима се идентификује надолazeћи пројектил је три километра, а време реакције до отварања ватре 4,5 секунди. Поред детекције надолaze-

ћих пројектила, на основу балистичке трајекторије, одређује се и положај нападача, након чега може да уследи „одговор“ у виду контрабатирања или интервенција патроле. Систем дејствује 24 часа дневно и седам дана у недељи.

Посебна „прича“ су топови. Користи се калибар 35 mm (35x228 mm – а 228 mm је дужина чауре), тренутно једини који има могућност да према домету и ватреној моћи може да конкурише легендарном „бофорсу“, калибра 40 милиметара. Тај калибар је још од краја педесетих традиционално заступљен у земљама НАТО-а, а најшире је употребљаван на швајцарским вучним артиљеријским оруђима ПВО серије GDF и самоходним артиљеријским оруђима ПВО Gerard. Настао је као компромис између масе пројектила и експлозивног пуњења, балистичких особина пројектила и брзине гађања. Превасходно, одликује се великом почетном брзином која код већине типова муниције износи 1.175 m/s, осим поткалибарне (FAPDS/APDS 1.440 m/s, APFSDS 1.400 m/s) и муниције типа AHEAD (1.050 m/s). Управо је ова последња први избор за систем NBS MANTIS.

Скраћеница AHEAD означава муницију повећане вероватноће погађања и уништења циља (Advanced Hit Efficiency And Destruction). Наиме, како је основна предност муниције 40 mm „бофорс“ довољно велик пројектил да обезбеди ефикасност уништења циља уз близински упалач, стручњаци швајцарске компаније Oerlikon – Contraves започели су развој еквивалентног типа муниције. За разлику од „бофорса“, где је уништење циља обезбеђено латералним расипањем фрагмената пројектила, AHEAD ко-

Отварање ватре из шџа 35 милиметара

Пројектил АHEAD

ристи принцип који би се могао окарактерисати као принцип „сачме“. Наиме, унутар пројектила, а испред избачног пуњења, налазе се 152 цилиндрична суб-пројектила израђена од легуре волфрама, распоређена у осам редова од по 19 пројектила масе 3,3 грама.

Пуњење се активира посебним програмабилним упаљачем, који се налази у задњем делу пројектила. Након што пројектил напусти цев топа, пролази кроз систем са три прстена. Прва два налазе се на растојању од 100 mm и служе за тачно мерење почетне брзине пројектила. Варијације у почетној брзини постоје и због тачног одређивања почетне брзи-

не и места где долази до избацивања субпројектила, па је важно знати тачну вредност почетне брзине. Када се она добије, систем за управљање ватром, који непрестано прати циљ, прорачунава оптимално место, односно време лета до активирања и то прослеђује упаљачу преко трећег прстена. Тако конципирана муниција није ефикасна само против ваздухоплова, већ и знатно мањих циљева, који су самим тим и захтевнији. Није једино важна вероватноћа погађања, већ и пробојност субпројектила, која је довољна и за перспективне пројектиле са оклопом на челу. Објављено је да пројектил АHEAD, без темпираног упаљача, има 55 mm челика за балистичку заштиту.

Вероватноћи погађања доприноси и релативно велика брзина гађања, која је новина на топовима 35 милиметара. Наиме, први топови калибра 35 mm који су коришћени, функционисали су на принципу позајмице гасова (серија топова Oerlikon KD). Брзина гађања била је типично 550 мет/мин, што је за дејство по циљевима, типа авиона и хеликоптера, а с обзиром на ефикасност на циљу пројектила масе 550 грама са 112 грама експлозива (2-3 пута више него у муницији калибра 30 mm) било довољно. Међутим, то није било довољно за дејство по циљевима типа ракете, примера ради, оне противбродске. Тако је, уз употребу муниције АHEAD, развијен и нови топ означен са 35 mm/1000. Он је тренутно у употреби у оквиру система намењеног за блиску противракетну одбрану бродова Oerlikon Millennium GDM-008, а опе-

Топ Oerlikon Millennium

МОБИЛНИ CENTURION

Први систем за обарање противничких артиљеријских пројектила је амерички Mobile Centurion. Суштински, реч је о копненој варијанти вишецевног артиљеријског одбрамбеног система Vulcan Phalanx, калибра 20 mm, коришћеног на многим ратним бродовима америчке и других ратних морнарица. Још 2008. године, више тих система допремљено је у Ирак, у намери да се користе за заштиту војних база и стационарних циљева од минобацачких напада. Показало се да је систем врло успешан и да је у стању да обори око 70–80 одсто минобацачких мина, у великој мери смањујући ризик од губитака.

За разлику од изворне морнаричке варијанте која користи поткалибарну муницију, Mobile Centurion, познат и као С-РАМ, користи муницију са минијатурним близинским упаљачем и покрива простор ширине око четири километра. Ово гледиште је слично ставу немачких конструктора, који су такође прибегли решењу са интелегентном муницијом са бесконтактним упаљачем, али је, без сумње, ефикасност знатно снажније муниције АHEAD већа, бар на папиру. Међутим, треба знати да је Mobile Centurion ад хок решење, брзи одговор на захтеве са терена, док је NBS MANTIS наменски развијено средство.

ративан је на неколико класа ратних и експерименталних бродова.

Ти топови имају измењен систем рада аутоматике, који се заснива на револверском принципу са четири коморе, сличном великом броју авионских топова. На тај начин постиже се теоретска брзина гађања од 1.000 мет/мин, тако да један топ замењује два претходног типа, чиме се не само штеди на маси, већ се постиже и већа прецизност ватре.

При гађању, испалаује се рафал од 24 метака АHEAD, односно, 3.648 пројектила од легуре волфрама смешта се у путању надоласећег пројектила, чиме је, с једне стране, максимално повећана вероватноће погађања и уништења циља, штеди се муниције, а с друге, обезбеђује се довољно времена за гађање следећег испаленог пројектила. Наиме, та 24 пројектила испале се за свега 1,44 секунде.■

Мр Себастиан БАЛОШ

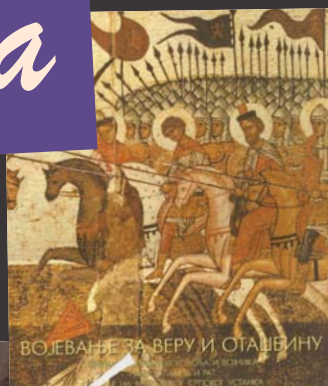
МЕДИЈА ЦЕНТАР

ОДБРАНА

Каталог издања

2010

У години књије и језика

*сајамски попусти
од 30-70%*

*акције које књију
чине досицином*

*креативност која књију
чини посебно*

војна публицистика
војна техника
геополитика
историја
уметност
монографска издања
медицина
исхрана и лечење
енциклопедије, приручници, водичи
научно-образовна литература
право
новински ступци
часописи
арсенал

НОВО

SRPSKO VOJNO SKOLSTVO

З. Мирјана, Ђ. Слободан

Тврди повез, ф. 24×32, 260 стр., кутија, кеса

Шифра: 111214, цена 2.300,40

са попустом **1.610,28**

Историјат, садашњост и будућност српског војног школовања, на српском и енглеском језику. Развој српске војске тесно је везан за развој војног школовања у Србији. У 160-годишњем периоду војне школе су изнедриле плејаду стручњака у војним областима, стратега, војсковођа, интелектуалаца, теоретичара, научника и

војних писаца. Војска и официјерски кор били су одувек носиоци националне идеје и промотери српске државности. У војним школама се негује знање, способност и одговорност и наставља се са реформама које промовишу модеран, ефикасан и функционалан систем војног образовања у складу са задацима и мисијама које је себи поставила Војска Србије.

SRPSKI VOJNI SANITET

З. Весић, Б. Поповић

Тврди повез, ф. 24×32, 208 стр., кутија, кеса

Шифра: 111084,

цена 2.160,00

са попустом **1.080,00**

SRPSKA VOJKA

Б. Димитријевић

Тврди повез, ф. 24×32, 240 стр., кутија, кеса

Шифра: 111054,

цена 2.160,00

са попустом **1.080,00**

ПРИРУЧНИК ИЗ МЕЂУНАРОДНОГ ХУМАНИТАРНОГ ПРАВА У ВОЈСЦИ СРБИЈЕ

М. Старчевић

Тврди повез, ф. 17×24, 196 стр.

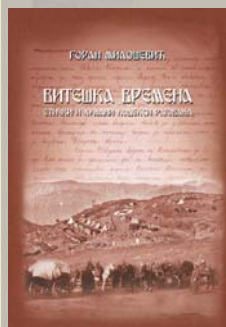
Шифра: 111230, цена 432,00

са попустом **302,40**

Појам, принципи и примена међународног хуманитарног права, као и законодавне мере и поступци за чињење, односно неизвршавање одређених радњи у војничким операцијама и другим сукобима. Приказан је начин обука, циљне групе и практичне вежбе. Дати су и прилози: знаци распознавања, документи за идентификацију заштићених лица (обрасци), извори међународног хуманитарног права.

НОВО

ВИТЕШКА ВРЕМЕНА – ЕТИЧКИ И ХУМАНИ КОДЕКС РАТОВАЊА У СРБИЈИ

Г. Милошевић

Тврди повез, ф. 21×30, 152 стр.

Шифра: 111044,

цена 1.350,00

са попустом **675,00**

ВОЈНИЦИ СА ДВЕ ЗАКЛЕТВЕ – ПАДОБРАНЦИ 63. ПАДОБРАНСКЕ БРИГАДЕ

В. Крстић

Тврд повез, ф. 23×26, 184 стр.

Шифра: 310134,

цена 1.512,00

са попустом **756,00**

ЕТИКА РАТОВАЊА

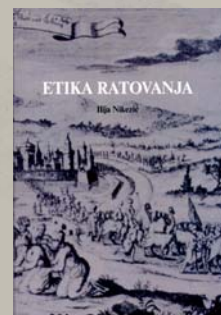
И. Никезић

Тврд повез, ф. 17×24, 144 стр.

Шифра: 310123,

цена 540,00

са попустом **270,00**

ЛЕТОПИС ГАРДЕ 1839–2000.

П. Дамјанов, М. Младеновић

Тврд повез, ф. 23×26, 320 стр.

Шифра: 310079,

цена 1.080,00

са попустом **540,00**

ОПЕРАЦИЈЕ У МИРУ

Д. Вукичевић

Броширано, ф. 17×24, 108 стр.

Шифра: 111083,

цена 540,00

са попустом **270,00**

ШКОЛСКИ БРОД „ЈАДРАН“ 1933–2003.

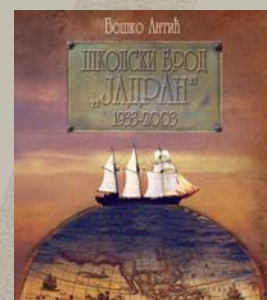
Б. Антић

Тврд повез, ф. 23×26, 140 стр.

Шифра: 310104,

цена 1.296,00

са попустом **518,40**

ЕДИЦИЈА НАОРУЖАЊЕ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА Д. Нешић

КЊИГА 1 – НЕМАЧКА, ТЕНКОВИ И ОКЛОПНА ВОЗИЛА (РАТНА МОРНАРИЦА)

Тврди повез, ф. 20×29, 288 стр.
Шифра: 111047, цена 2.160,00 **са попустом 1.080,00**

КЊИГА 2 – НЕМАЧКА, РАТНО ВАЗДУХОПЛОВСТВО

Тврди повез, ф. 20×29, 216 стр.
Шифра: 111049, цена 1.890,00 **са попустом 945,00**

КЊИГА 3 – ЈАПАН

Тврди повез, ф. 20×29, 240 стр.
Шифра: 111050,
цена 1.998,00 **са попустом 999,00**

КЊИГА 4 – ИТАЛИЈА

Тврди повез, ф. 20×29, 160 стр.
Шифра: 111052,
цена 1.620,00 **са попустом 810,00**

КЊИГА 5 – САД

Тврди повез, ф. 20×29, 364 стр.
Шифра: 111057,
цена 2.646,00
са попустом 1.323,00

КЊИГА 6 – ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Тврди повез,
ф. 20×29, 358 стр.
Шифра: 111062,
цена 2.646,00
са попустом 1.323,00

КЊИГА 7 – СССР

Тврди повез, ф. 20×29, 248 стр.
Шифра: 111067, цена 2.106,00
са попустом 1.053,00

КЊИГА 8 – ФРАНЦУСКА

Тврди повез, ф. 20×29, 180 стр.
Шифра: 111068, цена 1.728,00 **са попустом 864,00**

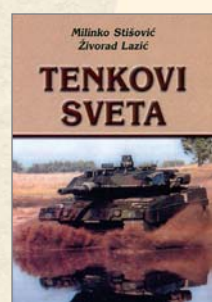
МИНЕ В. Радић

Тврди повез, ф. 20×29, 696 стр.
Шифра: 111043, цена 4.806,00
са попустом 2.403,00

НАОРУЖАЊЕ КОПЕНЕ ВОЈСКЕ С. Арсић

Тврди повез,
ф. 24×34, 162 стр.
Шифра: 110939,
цена 2.700,00
са попустом 1.350,00

ТЕНКОВИ СВЕТА М. Стишовић, Ж. Лазић

Броширано, ф. 14×20, 118 стр.
Шифра: 310085,
цена 410,40 **са попустом 287,28**

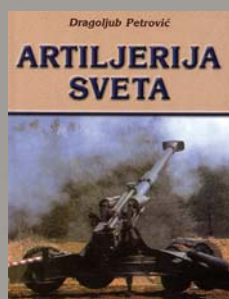
СПЕЦИЈАЛНЕ СНАГЕ СВЕТА М. Михајловић, С. Арсић

Тврди повез, ф. 17×23,
180 стр.
Шифра: 310100,
цена 907,20
са попустом 544,32

ВОЈНИ ХЕЛИКОПТЕРИ СВЕТА С. Арсић

Броширано, ф. 14×20, 132 стр.
Шифра: 111032,
цена 648,00
са попустом 324,00

АРТИЉЕРИЈА СВЕТА Д. Петровић

Броширано, ф. 14×20, 138 стр.
Шифра: 310087, цена 410,40
са попустом 287,28

САВРЕМЕНИ ВОЈНИ АВИОНИ С. Арсић

Броширано, ф. 14×20, 168 стр.
Шифра: 111055,
цена 8640,00 **са попустом 432,00**

ВАЗДУХОПЛОВНО БОМБАРДЕРСКО НАОРУЖАЊЕ Д. Цветковић

Броширано, ф. 17×24, 314 стр.
Шифра: 111073, цена 1.296,00
са попустом 648,00

ВАЗДУХОПЛОВНО РАКЕТНО НАОРУЖАЊЕ Д. Цветковић

Броширано, ф. 17×24, 400 стр.
Шифра: 111048,
цена 1.296,00 **са попустом 648,00**

ВАЗДУШНА МОЋ АМЕРИКЕ А. Радић

Тврди повез, ф. 17×24, 272 стр.
Шифра: 111010,
цена 1.100,00
са попустом 550,00

НЕСМРТНОСНО ОРУЖЈЕ Д. Субошић

Броширано, ф. 17×24, 272 стр.
Шифра: 310139,
цена 1.242,00 **са попустом 496,80**

ОКЛОПНИ ТРАНСПОРТЕРИ 1945–2005.

М. Ђорђевић, С. Арсић

Тврди повез, ф. 24×34, 432 стр.
Шифра: 110849, цена 3.780,00
са попустом 1.890,00

СРПСКО ВОЈНО ВАЗДУХОПЛОВСТВО ДАНАС А. Радић

Броширано, ф. 17×24, 56 стр.
Шифра: 310147, цена 300,00
са попустом 180,00

ДИПЛОМАТИЈА И ВОЈСКА М. Бјелајац

Броширано, ф. 14×21, 288 стр.
Шифра: 111234,
цена 1.377,00 **са попустом 963,90**

Будући да је „рат само наставак политике другим средствима“ као што рече Клаузевиц, постоји ли свест грађана и политичара о томе да је најбољи фактор одвраћања од покушаја дестабилизације и агресије респектабилна војска. Како се на простору Србије и Југославије у 20. веку преплитала политика, дипломатија и војни фактор аутор примерима наводи и објашњава. Да ли је српска војска, почетком 20. века, имала адекватно наоружање, како се дипломатија борила за границе, како су искушења у сукобу са Италијом, војно слабење Француске, покушај ослонца на СССР, Тршћанска криза утицали на безбедност региона у распад СФРЈ. Закључак је да су и у рату и у миру, војна моћ и спољна политика, значајан фактор.

ПАРТНЕРСТВО У БЕЗБЕДНОСТИ Р. Мутавцић

Броширано, ф. 14×21, 208 стр.
Шифра: 111233,
цена 972,00 **са попустом 680,40**

Једини начин решавања безбедносних питања, нових ризика и претњи аутор види у сарадњи, дијалогу унутар *Партнерства за мир*, који је настао као одговор на измењену стварност после Хладног рата и измењену природу безбедносних изазова. Модел сарадње у безбедности подразумева унапређење културе кооперативне државне безбедности, а све ради заједничког безбедносног интереса. Развијање теоријских замисли и праксе све више постаје део савести сваког субјекта у међународним односима и начин за ново промовисање стабилности у евроатлантској регији.

БЕЗБЕДНОСНЕ СЛУЖБЕ СВЕТА М. Милошевић, З. Срећковић

Броширано, ф. 17×24, 598 стр.
Шифра: 111228,
цена 1.080,00 **са попустом 756,00**

Приказ организације и функционисања обавештајно-безбедносних система и актуелних обавештајних и полицијско-безбедносних институција у неким земљама: Европе, Азије, Северне и Латинске Америке, Африке, Аустралије и Океаније.

ГЛОБАЛИЗАЦИЈА И БЕЗБЕДНОСНЕ ПЕРСПЕКТИВЕ СВЕТА С. Стојановић

Броширано, ф. 17×24, 280 стр.
Шифра: 111216,
цена 1.782,00 **са попустом 1.247,40**

Глобализација као процес економског, технолошког, политичког, идејно-културног и војног повезивања људи, народа и држава. Основно је питање да ли је то претња или могућност за стварање бољег света. Шта ће победити: принцип моћи, тоталитаризам, неједнакост, насиље и безнађе или технолошки прогрес, мир, сарадња и демократски развој.

ИСТОРИЈА РАТНЕ ВЕШТИНЕ (I-III)

Група аутора

Тврди повез,
ф. 17×24, 1373 стр.
Шифра: 110858,
цена 3.672,00
са попустом 1.836,00

СТРАТЕГИЈЕ И РАТНЕ ДОКТРИНЕ СУПЕРСИЛА И БЛОКОВА

Т. Мирковић

Тврди повез, ф. 17×24, 336 стр.
Шифра: 110965, цена 756,00
са попустом 378,00

МИНИЈАТУРЕ ИЗ СТРАТЕГИЈЕ

В. Церовић

Тврди повез, ф. 11×17, 312 стр.
Шифра: 110917, цена 486,00
са попустом 243,00

ТЕРОРИЗАМ АЛБАНСКИХ ЕКСТРЕМИСТА

М. Мијалковски, П. Дамјанов

Тврди повез, ф. 17×24, 512 стр.
Шифра: 310091,
цена 756,00 **са попустом 378,00**

АНАБАЗА (ПРЕВОД СА СТАРОГРЧКОГ)

Ксенофонт

Тврди повез, ф. 13×21, 266 стр.
Шифра: 110935,
цена 756,00
са попустом 378,00

ЦИВИЛНО-ВОЈНИ ОДНОСИ

С. Тодорић

Броширано, ф. 17×24, 112 стр.
Шифра: 110982, цена 464,40
са попустом 232,20

АСИМЕТРИЧНИ РАТОВИ

Б. Курмон, Д. Рибникар

Броширано, ф. 14×21, 220 стр.
Шифра: 310108, цена 270,00
са попустом 189,00

ЗБОРНИК ДОКУМЕНАТА ИЗ ОБЛАСТИ ОДБРАНЕ И БЕЗБЕДНОСТИ ЈУГОСЛАВИЈЕ 1990-1991. ГОДИНЕ

Група аутора

Тврди повез, ф. 17×24, 629 стр.
Шифра: 110912, цена 1.036,80
са попустом 518,40

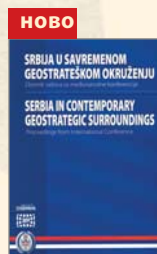
ЗБОРНИК РАДОВА „ВОЈНА ПРОФЕСИЈА У СРБИЈИ – СТАЊЕ И ПЕРСПЕКТИВЕ“

Група аутора

Броширано,
ф. 17×24, 396 стр.
Шифра: 111226,
цена 810,00
са попустом 567,00

ЗБОРНИЦИ

Зборник радова са научно-стручног скупа о војној професији. Излагања су систематизована у три целине:
– Војна професија и друштво,
– Каријера и статус,
– Профил официра и нови изазови.

ЗБОРНИК РАДОВА „СРБИЈА У САВРЕМЕНОМ ГЕОСТРАТЕШКОМ ОКРУЖЕЊУ“

Група аутора

Броширано,
ф. 17×24, 466 стр.
Шифра: 111231,
цена 378,00
са попустом 264,60

Зборник радова са научне конференције о утврђивању места Србије у савременим међународним односима обједињених у три целине:
– Србија у савременом геополитичком окружењу,
– Србија у савременом геобезбедном окружењу,
– Србија у савременом геоекономском окружењу.

ОТИМАЊЕ КОСОВА И МЕТОХИЈЕ

Р. Гађиновић

Тврди повез, ф. 14×20, 228 стр.
Шифра: 310128, цена 432,00
са попустом 216,00

ПРОБНИ КАМЕН ЗА ЕВРОПУ

С. Шушић

Тврди повез, ф. 15×24, 392 стр.
Шифра: 110831, цена 378,00
са попустом 189,00

ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ – ЗБОРНИК РАДОВА

Група аутора

Броширано, ф. 17×24, 512 стр.
Шифра: 111085, цена 540,00
са попустом 270,00

ИСТОРИЈА

ЗНАМЕНИТЕ БИТКЕ И БОЈЕВИ СРПСКЕ И ЦРНОГОРСКЕ ВОЈСКЕ (7 ТОМОВА)

Група аутора

Тврди повез,
ф. 17×24,
3701 стр.
Шифра: 110807,
цена 6.480,00
са попустом 3.240,00

СРБИЈА 19. ВЕКА (КЊИГЕ 1,2,3)

Р. Љушић

Тврди повез,
ф. 16×24, 426 стр.

Књига 1. – Шифра 110726, цена 899,64
са попустом 449,82

Књига 2. – Шифра 110796, цена 800,28
са попустом 400,14

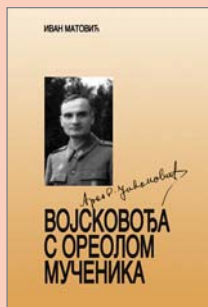
Књига 3. – Шифра 111012, цена 1.000,08
са попустом 500,04

Комплет – Шифра: 111013, цена 2.700,00
са попустом 1.350,00

ВОЈСКОВОЂА СА ОРЕОЛОМ МУЧЕНИКА

И. Матовић

Тврди повез,
ф. 17×24, 876 стр.
Шифра: 310063,
цена 1.080,00
са попустом 540,00

ГЕНЕРАЛИ ВОЈСКЕ КНЕЖЕВИНЕ И КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

М. Милићевић, Љ. Поповић

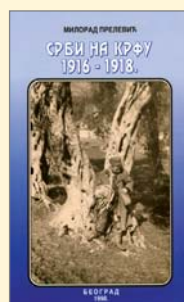
Тврди повез, ф. 17×24, 268 стр.
Шифра: 110971, цена 756,00
са попустом 378,00

ОСЛОБОДИЛАЧКИ РАТ СРПСКИХ УСТАНИКА 1804–1806.

М. Ђорђевић

Тврди повез,
ф. 17×24, 447 стр.
Шифра: 110974,
цена 1.080,00
са попустом 540,00

СРПСКИ ВОЈНИ МИСЛЕНИК

Б. Ђорђевић

Тврди повез,
ф. 17×24, 268 стр.
Шифра: 111038,
цена 1.404,00
са попустом 702,00

РЕФОРМА ВОЈСКЕ СРБИЈЕ 1897–1900.

М. Милићевић

Тврди повез,
ф. 15×24, 187 стр.
Шифра: 110860,
цена 399,60
са попустом 199,80

ПРВИ СРПСКИ УСТАНАК 1804–1813.

В. Стојанчевић

Тврди повез,
ф. 17×24, 326 стр.
Шифра: 110736,
цена 1.080,00
са попустом 540,00

ОФИЦИРИ У ВИСОКОМ ШКОЛСТВУ СРБИЈЕ 1804–1918.

Група аутора

Тврди повез, ф. 17×24, 571 стр.
Шифра: 110866, цена 1.188,00
са попустом 594,00

ЈУГОСЛАВИЈА И НАТО 1951–1957.

Б. Димитријевић

Броширано, ф. 16×23, 200 стр.
Шифра: 310102, цена 540,00
са попустом 270,00

ОБАВЕШТАЈНА СЛУЖБА У КАРАЂОРЂЕВОЈ И МИЛОШЕВОЈ СРБИЈИ (РЕПРИНТ)

В. Стојанчевић

Броширано, ф. 14×20, 190 стр.
Шифра: 310125, цена 237,60
са попустом 166,32

ВЕШТИНА РАТОВАЊА ВОЈДА КАРАЂОРЂА

Н. Стевановић

Тврди повез, ф. 17×24, 328 стр.
Шифра: 310124, цена 540,00
са попустом 270,00

СРПСКИ ВОЈНИ ПОМЕНИК

Б. Ђорђевић, М. Ковач, Ј. Шарановић

Тврди повез,
ф. 23×31, 456 стр.
Шифра: 110956,
цена 3.240,00
са попустом 1.620,00

ОБУКА СРПСКЕ ВОЈСКЕ 1804–1918.

Ђ. Станић, З. Килибарда, Ј. Марчек

Тврди повез,
ф. 17×24, 776 стр.
Шифра: 111029,
цена 3.024,00
са попустом 1.512,00

СРБИ НА КРФУ 1916–1918.

М. Прелевић

Броширано,
ф. 17×24, 150 стр.
Шифра 310001,
цена 216,00
са попустом 172,80

СРПСКА ОДИСЕЈА

Б. Антић

Тврди повез,
ф. 17×24, 132 стр.
Шифра: 310075,
цена 270,00
са попустом 189,00

ВЕЛИКИ МАЈСТОРИ ИТАЛИЈАНСКЕ УМЕТНОСТИ

Е. Капрети

Тврди пез, ф. 24×29, 396 стр.
Шифра: 110936, цена 5.508,00
са попустом 2.754,00

ВОЈНА МУЗИКА И МУЗИЧАРИ У СРБИЈИ 1831-1945.

Г. Крајачић

Тврди пез, ф. 21×30, 308 стр.
Шифра: 310095, цена 1.080,00
са попустом 324,00

АРХИТЕКТУРА ЗГРАДЕ ГЕНЕРАЛШТАБА

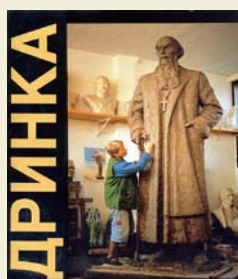
Б. Ковачевић

Тврди пез, ф. 23×26, 224 стр.
Шифра: 310042, цена 540,00
са попустом 270,00

ДРИНКА РАДОВАНОВИЋ – СКУЛПТУРЕ

Б. Вукоичић

Тврди пез, ф. 24×30, 224 стр.
Шифра: 310077, цена 2.160,00
са попустом 648,00

МИЛЕНА ПАВЛОВИЋ БАРИЛИ

О. Јанковић

Тврди пез, ф. 21×23, 186 стр.
Шифра: 110900, цена 2.041,20
са попустом 1.020,60

БЕТА ВУКАНОВИЋ

В. Ристић

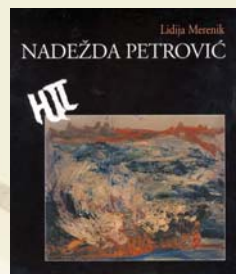
Тврди пез, ф. 21×23, 166 стр.
Шифра: 110998, цена 2.041,20
са попустом 1.020,60

НАДЕЖДА ПЕТРОВИЋ

Л. Мереник

Тврди пез, ф. 21×23, 196 стр.
Шифра: 111034, цена 2.041,20
са попустом 1.020,60

КАТАРИНА ИВАНОВИЋ

М. Тимотијевић,
Р. Михаиловић

Тврди пез, ф. 21×23, 200 стр.
Шифра: 110986, цена 2.041,20
са попустом 1.020,60

ЛЕПОСАВА БЕЛА ПАВЛОВИЋ

Љ. Миљковић

Тврди пез, ф. 21×23, 156 стр.
Шифра: 111072, цена 2.041,20
са попустом 1.020,60

ЕДИЦИЈА ЖЕНЕ У СРПСКОЈ УМЕТНОСТИ

ДАНИЦА ЈОВАНОВИЋ

Ј. Јованов

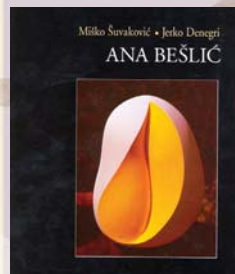
Тврди пез, ф. 21×23, 150 стр.
Шифра: 111045, цена 2.041,20
са попустом 1.020,60

ЉУБИЦА ЦУЦА СОКИЋ

И. Суботић,
А. Челебоновић

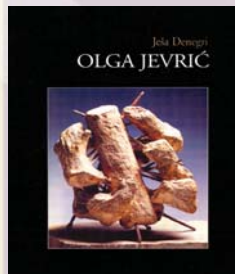
Тврди пез, ф. 21×23, 152 стр.
Шифра: 110961, цена 2.041,20
са попустом 1.020,60

НАТАЛИЈА ЦВЕТКОВИЋ

С. Чупић

Тврди пез, ф. 21×23, 160 стр.
Шифра: 111002, цена 2.041,20
са попустом 1.020,60

АНА БЕШЛИЋ

М. Шуваковић

Тврди пез, ф. 21×23, 154 стр.
Шифра: 111059, цена 2.041,20
са попустом 1.020,60

ОЛГА ЈЕВРИЋ

Ј. Денегри

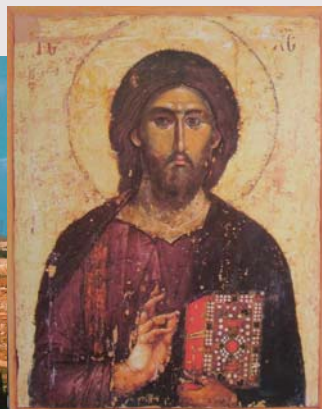
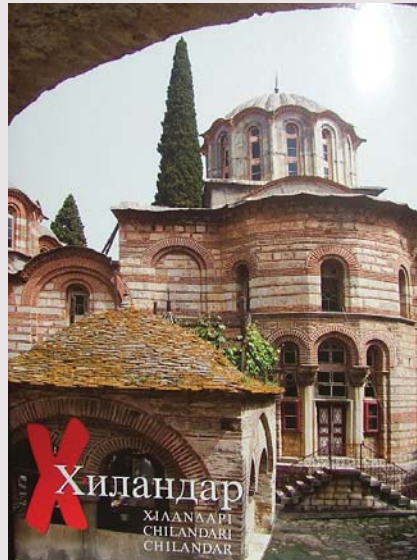
Тврди пез, ф. 21×23, 198 стр.
Шифра: 111009, цена 2.041,20
са попустом 1.020,60

МОНОГРАФИЈЕ

ХИЛАНДАР С. Милеуснић

Тврди повез, ф. 25×35,
400 стр. (на 7 језика)
Шифра: 111071,
цена 10.800,00
са попустом 5.400,00

СВЕТЛОСТ СВЕТА

Тврди повез, ф. 22×30, 303 стр.
(књига и две иконе)
Шифра: 111058, цена 12.960,00
са попустом 9.072,00

СРБИЈА 1914-1918 Сећање на време суза и поноса

В. Стојанчевић

Тврди повез, ф. 30×30, 360 стр.
Шифра: 111031, цена 12.344,40
са попустом 8.641,08

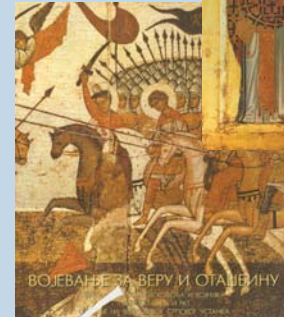
ВЕЛИЧА ДУША МОЈА ГОСПОДА – Чудотворне иконе Пресвете Богородице

Тврди повез,
ф. 28×32, 480 стр.
(књига и икона)
Шифра: 110937,
цена 9.072,00
са попустом 6.350,40

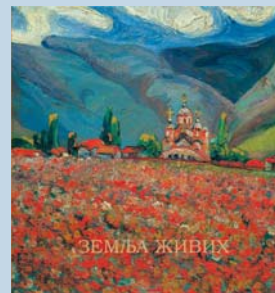
ВОЈЕВАЊЕ ЗА ВЕРУ И ОТАЏИНУ

Тврди повез,
ф. 29×33, 296 стр.
(књига и икона)
Шифра: 110955,
цена 7.776,00
са попустом 5.443,20

ЗЕМЉА ЖИВИХ – КОСОВО И МЕТОХИЈА В. Стојанчевић, Љ. Димић, Ђ. Борозан

Тврди повез, ф. 28×29, 371 стр.
(српско-енглески)
Шифра: 310116, цена 7.560,00
са попустом 5.292,00

КУЛТУРНА РИЗНИЦА СРБИЈЕ Група аутора

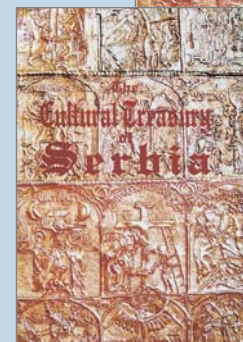
Тврди повез, ф. 17×24, 642 стр.
Шифра: 110871, цена 4.320,00
са попустом 2.160,00

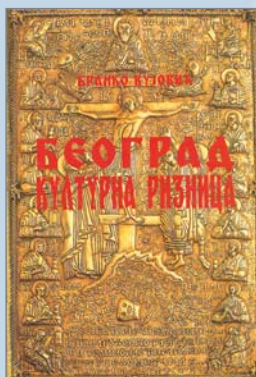

THE CULTURAL TREASURY OF SERBIA

Група аутора

Тврди повез, ф. 17×24, 641 стр.
Шифра: 110879, цена 5.400,00
са попустом 2.700,00

БЕОГРАД-КУЛТУРНА РИЗНИЦА

Б. Вујовић

Тврди повез, ф. 17×24, 513 стр.
Шифра: 110957, цена 4.320,00
са попустом 2.160,00

BELGRADE -CULTURAL TREASURY

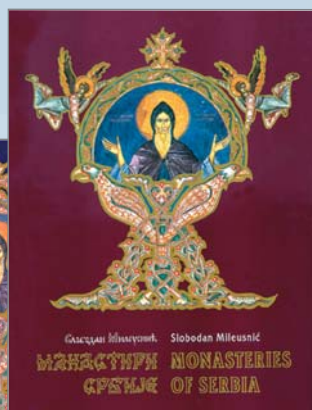
В. Vujić

Тврди повез, ф. 17×24, 513 стр.
Шифра: 110958, цена 4.320,00
са попустом 2.160,00

МАНАСТИРИ СРБИЈЕ (2 тома)

С. Милеуснић

Тврди повез,
ф. 25×33, 1.040 стр.
(српско-енглески)
Шифра: 310089,
цена 14.580,00
са попустом 8.748,00

ХРАМ СВЕТОГ САВЕ У БЕОГРАДУ И ИМЕНОСЛОВ

Група аутора

Тврди повез, ф. 24×32,
1.304 стр.
Шифра: 111070,
цена 16.200,00
са попустом 8.100,00

ИСТОРИЈА ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ (12 томова)

В. Дјурант

Тврди повез, ф. 17×24, 10.500 стр.
Комплет – Шифра: 111211, цена 38.880,00
са попустом 19.440,00

1. Источне цивилизације; 2. Живот Грчке; 3. Цезар и Христ;
4. Доба вере (I); 5. Доба вере (II); 6. Ренесанса; 7. Реформација;
8. Почетак доба разума; 9. Доба Луја XIV; 10. Волтерово доба;
11. Русо и револуција; 12. Наполеоново доба

ПОЧЕЦИ МОДЕРНЕ СРПСКЕ ДРЖАВЕ

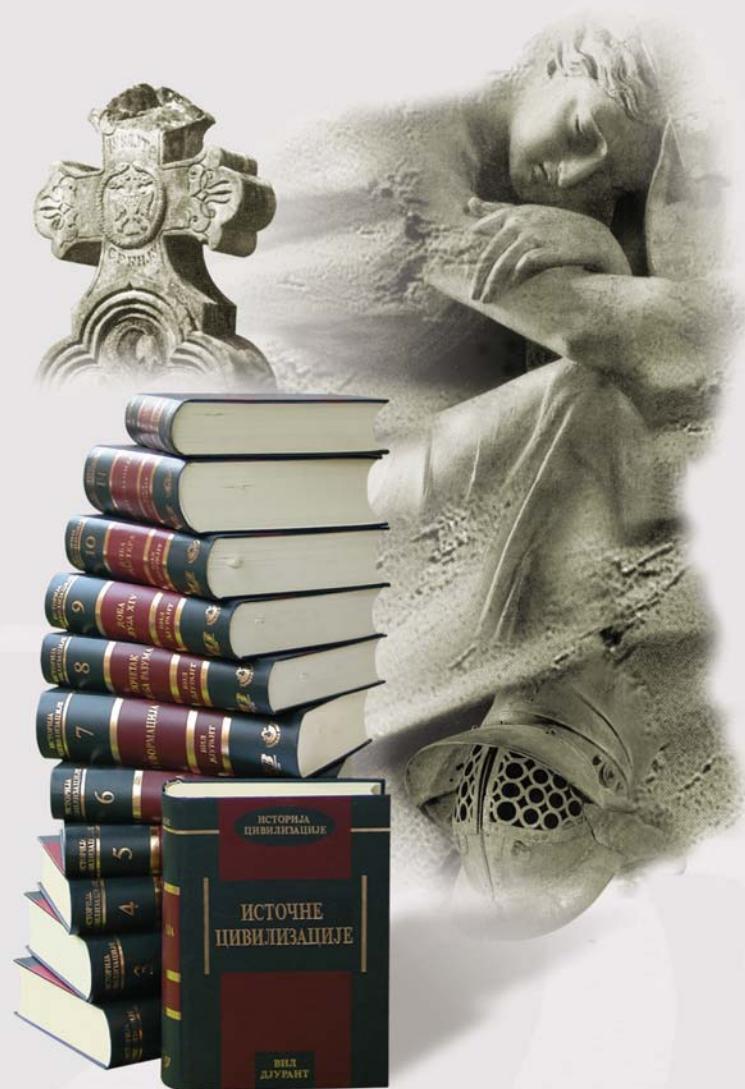
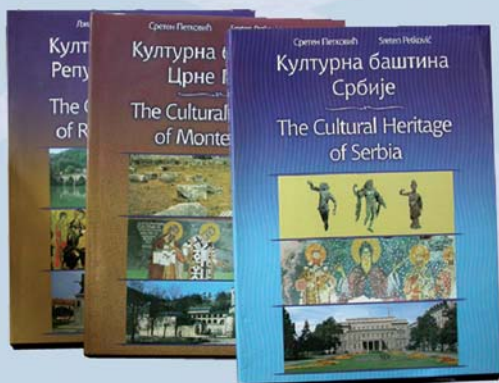
В. Стојанчевић

Тврди повез, ф. 28×30, 276 стр.
(српско-енглески)
Шифра: 310106, цена 6.480,00
са попустом 4.536,00

КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ, ЦРНЕ ГОРЕ И РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ (3 тома)

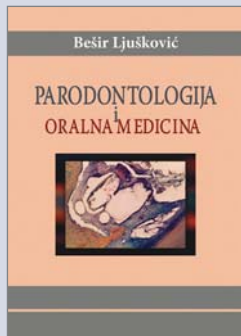
С. Петковић,
Љ. Шево

Тврди повез,
ф. 24×29,
771 стр.
(српско-енглески)
Шифра: 310117,
цена 18.900,00
са попустом 9.450,00

СЕСИЛ – УЏБЕНИК ИНТЕРНЕ МЕДИЦИНЕ књига прва

Тврди повез, ф. 21×29, 1228 стр.
Шифра: 111042, цена 6.912,00
са попустом 3.456,00

ПАРОДОНТОЛОГИЈА И ОРАЛНА МЕДИЦИНА

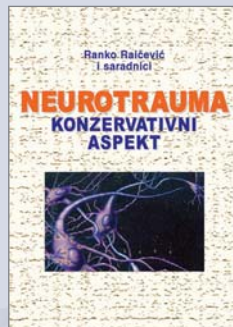
Б. Љушковић

Тврди повез, ф. 17×24, 368 стр.
Шифра: 111076, цена 2.700,00
са попустом 1.350,00

НЕУРОТРАУМА – КОНЗЕРВАТИВНИ АСПЕКТ

Р. Раичевић

Тврди повез, ф. 17×24, 352 стр.
Шифра: 310112, цена 378,00
са попустом 226,80

ТОТАЛНА ЗУБНА ПРОТЕЗА – ФАЗЕ ЛАБОРАТОРИЈСКЕ ИЗРАДЕ

Ж. Поповић, К. Кнежевић

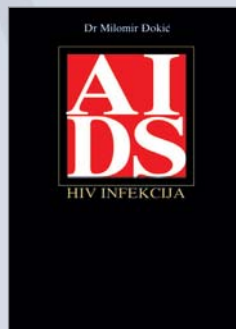
Броширани, ф. 20×24, 224 стр.
Шифра: 111003, цена 1.680,00
са попустом 840,00

ХИВ ИНФЕКЦИЈА И АИДС

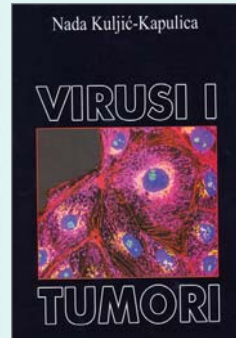
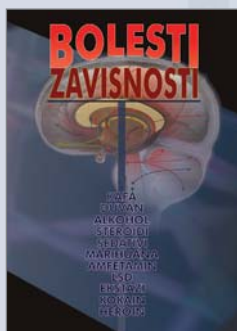
М. Ђокић

Тврди повез, ф. 15×21, 450 стр.
Шифра: 310129, цена 972,00
са попустом 291,60

БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ Група аутора

Броширани, ф. 17×24, 320 стр.
Шифра: 111015, цена 840,24
са попустом 420,12

ВИРУСИ И ТУМОРИ

Н. Куљић-Капулица

Броширани, ф. 17×24, 208 стр.
Шифра: 111028, цена 1.080,00
са попустом 540,00

АПАРАТИ И ИНСТРУМЕНТИ СА ПРАКТИКУМОМ ДЕНТАЛНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ

М. Јакшић

Тврди повез, ф. 17×24, 317 стр.
Шифра: 110830, цена 486,00
са попустом 243,00

КОНУСНИ ТЕЛЕСКОП У МОБИЛНОЈ СТОМАТОЛОШКОЈ ПРОТЕТИЦИ

М. Јакшић

Тврди повез, ф. 17×24, 128 стр.
Шифра: 110752, цена 432,00
са попустом 216,00

ПАРАЛИЗА ЛИЦА

Н. Јовић

Тврди повез, ф. 19×31, 155 стр.
Шифра: 110984, цена 1.188,00
са попустом 594,00

ПАТОЛОГИЈА КРВНИХ СУДОВА

В. Татић

Тврди повез, ф. 17×24, 147 стр.
Шифра: 110857, цена 648,00
са попустом 324,00

БЛАСТ ПОВРЕДА Група аутора

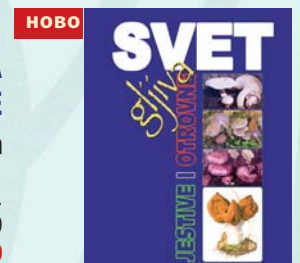
Тврди повез, ф. 17×24, 240 стр.
Шифра: 110819, цена 486,00
са попустом 243,00

ИСХРАНА ЛЕЧЕЊЕ

СВЕТ ГЉИВА – ЈЕСТИВЕ И ОТРОВНЕ

С. Марковић

Броширано, ф. 17×24, 268 стр.
Шифра: 111213, цена 1.080,00
са попустом 756,00

– Свет гљива: препознавање (изглед), гљиварски календар (појављивање, станиште, употреба), рецепти (салате, супе, кремови, умаци, разна јела, специјалитети).
– Како упознати и препознати гљиве.

– Сакупљање гљива се учи.
– Гљиве у кухињи: сушење, екстракт, замрзавање, саламурење, мариновање, жарење, киселење.
– Хранљива вредност.
– Тровање гљивама: право и лажно. Шта предузети после тровања.

СВЕТ БИЉА И ТРАВА

Н. Јокић

Броширано, ф. 16×21, 216 стр.
Шифра: 111026, цена 864,00
са попустом 432,00

ЗЛАТНА КЊИГА ЛЕКОВИТОГ БИЉА

С. Марковић

Тврди повез, ф. 21×29, 180 стр.

Шифра: 110873, цена 1.069,20

са попустом 534,60

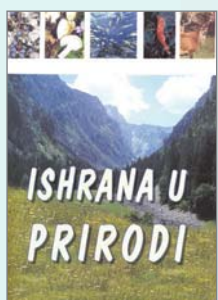
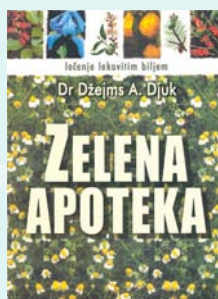
ЗЕЛЕНА АПОТЕКА

Д. А. Џејмс

Тврди повез, ф. 21×29, 377 стр.

Шифра: 110910, цена 2.484,00

са попустом 1.242,00

ИСХРАНА У ПРИРОДИ

Група аутора

Тврди повез, ф. 21×29, 280 стр.

Шифра: 110960, цена 2.376,00

са попустом 1.188,00

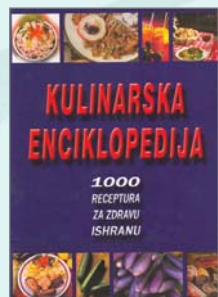
КУЛИНАРСКА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

Н. Јокић

Тврди повез, ф. 21×29, 652 стр.

Шифра: 110999, цена 4.266,00

са попустом 2.133,00

ХРАНА ВАШ ЧУДЕСНИ ЛЕК

Џ. Картер

Тврди повез, ф. 21×29, 439 стр.

Шифра: 110932, цена 2.592,00

са попустом 1.296,00

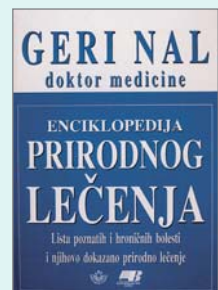
ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ПРИРОДНОГ ЛЕЧЕЊА

Г. Нал

Тврди повез, ф. 17×24, 414 стр.

Шифра: 110855, цена 777,60

са попустом 388,80

ПОРОДИЧНА ИСХРАНА И ЗДРАВЉЕ

Н. Јокић

Тврди повез, ф. 17×25, 400 стр.

Шифра: 310103, цена 972,00 **са попустом 486,00**

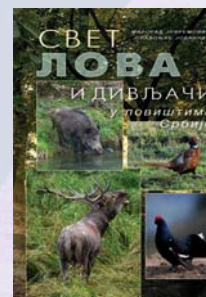
СВЕТ ЛОВА И ДИВЉАЧИ У ЛОВИШТИМА СРБИЈЕ

М. Јевремовић, С. Јованчић

Тврди повез, ф. 17×24, 448 стр.

Шифра: 111086, цена 2.376,00

са попустом 1.188,00

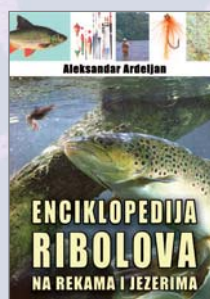
ЕНЦИКЛОПЕДИЈА РИБОЛОВА НА РЕКАМА И ЈЕЗЕРИМА

А. Ардељан

Тврди повез, ф. 21×20, 320 стр.

Шифра: 110968, цена 2.376,00

са попустом 1.188,00

ТУРИСТИЧКИ ВОДИЧ ЗА (ВОЈНЕ) ПЕНЗИОНЕРЕ

Б. М. Попадић

Броширано, ф. 14×20, 144 стр.

Шифра: 111087, цена 216,00

са попустом 151,20

СРПСКО-НЕМАЧКИ ВОЈНИ РЕЧНИК

С. Милојевић,
С. Шуловић-Стојковић,
Д. Златковић

Броширано, ф. 17×24, 146 стр.

Шифра: 111229, цена 324,00

са попустом 226,80

ВОЈНЕ И СВЕМИРСКЕ АВАНТУРЕ – ОБЛИК ЕКСТРЕМНОГ ТУРИЗМА

Н. Маринковић

Броширано, ф. 20×28, 345 стр.

Шифра: 111064, цена 2.160,00

са попустом 1.080,00

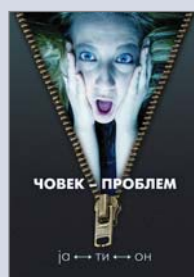
ЧОВЕК - ПРОБЛЕМ • ЈА • ТИ • ОН (САМОПОЗНАВАЊЕ И УПОЗНАВАЊЕ)

М. Зечевић

Броширано, ф. 17×24, 100 стр.

Шифра: 111081, цена 540,00

са попустом 270,00

ЛЕКСИКОН РЕЛИГИЈА, МИТОЛОГИЈЕ И ВЈЕРСКИХ СЕКТИ

В. М. Кршић,

Броширано, ф. 17×24, 379 стр.

Шифра: 110899, цена 702,00

са попустом 351,00

ЗАШТИТА ПОВЕРЉИВИХ ИНОВАЦИЈА О. Чабаркапа

Броширано, ф. 17×24, 202 стр.
Шифра: 111225, Цена 2.592,00
са попустом 1.814,40

Иновациона делатност у систему одбране, појам, развој и техничко-технолошки значај. Основна знања о заштити интелектуалне и индустријске својине, патентној заштити поверљивих проналазака и начин поступања са интелектуалним добрима. ТРИЗ (теорија решавања инвентивних задатака).

ИНТЕРОПЕРАБИЛНОСТ У ПРОГРАМУ „ПАРТНЕРСТВО ЗА МИР“ М. Глишић

Броширано, ф. 17×24, 236 стр.
Шифра: 111215, цена 1.512,00
са попустом 1.058,40

СЛУЖБЕ БЕЗБЕДНОСТИ Колико знање страних језика доприноси борби против тероризма М. Јорданов

Броширано, ф. 17×24, 240 стр.
Шифра: 111061, цена 1.080,00
са попустом 540,00

КОМПЈУТЕРСКИ КРИМИНАЛ С. Петровић

Броширано, ф. 17×24, 564 стр.
Шифра: 110988, цена 1.080,00
са попустом 540,00

ХУМАНИТАРНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ У ЗБРИЊАВАЊУ ЦИВИЛНОГ СТАНОВНИШТВА У ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА К. Штрбац

Броширано, ф. 17×24, 252 стр.
Шифра: 111066, цена 1.728,00
са попустом 864,00

ЖЕНА У ОДБРАНИ Ј. Шарановић

Броширано, ф. 17×24, 240 стр.
Шифра: 111033, цена 864,00
са попустом 432,00

МЕНАЏМЕНТ ЉУДСКИХ РЕСУРСА

Р. Лојић, Ж. Кулић

Броширано, ф. 17×24, 400 стр.
Шифра: 111218, цена 432,00
са попустом 302,40

МОТОРИ И МОТОРНА ВОЗИЛА

Група аутора

Броширано, ф. 17×24, 500 стр.
Шифра: 111078, цена 864,00
са попустом 432,00

ТЕХНОЛОГИЈА ОДРЖАВАЊА МОТОРНИХ ВОЗИЛА

З. Пешић

Броширано, ф. 17×24, 412 стр.
Шифра: 111217, цена 486,00
са попустом 340,20

ТЕХНОЛОГИЈА ОДРЖАВАЊА ПОГОНСКЕ ОПРЕМЕ

З. Пешић

Броширано, ф. 17×24, 256 стр.
Шифра: 111221, цена 486,00
са попустом 340,20

СТРАТЕГИЈСКО ПЛАНИРАЊЕ ОДБРАНЕ М. Ковач, Д. Стојковић

Броширано, ф. 17×24, 568 стр.
Шифра: 111075, цена 3.240,00
са попустом 1.620,00

МУЛТИМЕДИЈАЛНА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНА МРЕЖА – ПРИМЕНА

Д. Баранац

Броширано, ф. 17×24, 130 стр.
Шифра: 810030, цена 626,40
са попустом 313,20

**ОРГАНИЗАЦИОНО
РЕСТРУКТУРИРАЊЕ ВОЈСКЕ**
Д. Стојковић

Броширано, ф. 17×24, 260 стр.
Шифра: 111065, цена 1.404,00
са попустом 702,00

**МЕТОДОЛОГИЈА
ВОЈНИХ НАУКА**
М. Сакан

Броширано, ф. 17×24, 665 стр.
Шифра: 111036, цена 756,00
са попустом 378,00

**ПРОФИЛИ ОФИЦИРА
ВОЈСКЕ СРБИЈЕ**
Група аутора

Броширано, ф. 17×24, 466 стр.
Шифра: 111035, цена 2.160,00
са попустом 1.080,00

**ЦИВИЛНА КОНТРОЛА ВОЈСКЕ
– КОНТРОЛА БУЏЕТА**
Р. Жугић

Броширано, ф. 17×24, 274 стр.
Шифра: 111053, цена 1.080,00
са попустом 540,00

**ВОДИЧ КРОЗ БУЏЕТ –
ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН
ОДБРАНЕ**
Р. Жугић

Броширано, ф. 17×24, 192 стр.
Шифра: 111074, цена 864,00
са попустом 432,00

**ВОДИЧ КРОЗ БУЏЕТ
ОДБРАНЕ – КЊИГА 2**
Р. Жугић

Броширано, ф. 17×24, 232 стр.
Шифра: 111222, цена 1.566,00
са попустом 1.096,20

**АЛТЕРНАТИВНЕ КРИВИЧНЕ
САНКЦИЈЕ И ПОСТУПЦИ**

Н. Мрвић-Петровић

Броширано, ф. 17×24, 304 стр.
Шифра: 111232, цена 777,60
са попустом 544,32

Правна библиотека, књига 24.
Развој, појам, стандарди прописивања, врсте, као и примена алтернативних кривичних санкција. Варијанте затворског третмана, социјална клима и ограничења у примени санкција. Нормативни основ за изрицање рада у јавном интересу, кућног затвора или условне осуде.

**ДРУШТВЕНИ УТИЦАЈИ НА
КАЗНЕНУ ПОЛИТИКУ СУДОВА**

Ј. Ђирић

Броширано, ф. 17×24, 252 стр.
Шифра: 110894, цена 637,20 **са попустом 318,60**

**КОМАНДНА ОДГОВОРНОСТ
У МЕЂУНАРОДНОМ КРИВИЧНОМ ПРАВУ**

А. Игњатовић

Броширано, ф. 17×24, 320 стр.
Шифра: 110944, цена 594,00 **са попустом 297,00**

РАТНИ ЗАРОБЉЕНИЦИ – МЕЂУНАРОДНОПРАВНИ СТАТУС

В. Јончић

Броширано, ф. 17×24, 358 стр.
Шифра: 110964, цена 702,00 **са попустом 351,00**

ОСИГУРАЊЕ ЖИВОТА И СРОДНА ОСИГУРАЊА

З. Петровић

Броширано, ф. 17×24, 368 стр.
Шифра: 111027, цена 1.080,00 **са попустом 540,00**

КРИВИЧНОПРАВНА ЗАШТИТА КУЛТУРНИХ ДОБАРА

Ђ. Ђорђевић

Броширано, ф. 17×24, 283 стр.
Шифра: 110893, цена 637,20 **са попустом 318,60**

**НАКНАДА НЕМАТЕРИЈАЛНЕ ШТЕТЕ
ЗБОГ ПОВРЕДЕ ПРАВА ЛИЧНОСТИ**

З. Петровић

Броширано, ф. 17×24, 199 стр.
Шифра: 110766, цена 432,00 **са попустом 216,00**

**НАКНАДА ШТЕТЕ ЗБОГ ПОВРЕДЕ
ФИЗИЧКОГ ИНТЕГРИТЕТА ЛИЧНОСТИ**

З. Петровић, Н. Мрвић-Петровић

Броширано, ф. 17×24, 260 стр.
Шифра: 111069, цена 1.080,00 **са попустом 540,00**

НАКНАДА ШТЕТЕ ЖРТВИ КРИВИЧНОГ ДЕЛА

Н. Мрвић-Петровић

Броширано, ф. 17×24, 340 стр.
Шифра: 111086, цена 594,00 **са попустом 297,00**

СУКОБ ЈАВНОГ И ПРИВАТНОГ ИНТЕРЕСА

Н. Мрвић-Петровић, Ј. Ђирић

Броширано, ф. 17×24, 240 стр.
Шифра: 110983, цена 879,12 **са попустом 439,56**

ТОПИКА И ПРАВО

Ј. Хасанбеговић

Броширано, ф. 17×24, 516 стр.
Шифра: 111001, цена 1.231,20 **са попустом 615,60**

КЊИЖЕВНОСТ НОВИНСКИ СТУПЦИ

ДРАМЕ 1

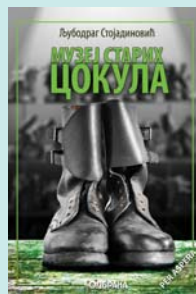
А. Поповић

Тврди повез, ф. 14×20, 1406 стр.
Шифра: 110872, цена 2.700,00
са попустом 1.350,00

ДРАМЕ 2

А. Поповић

Тврди повез, ф. 14×20, 1260 стр.
Шифра: 110962, цена 2.700,00 **са попустом 1.350,00**

МУЗЕЈ СТАРИХ ЦОКУЛА

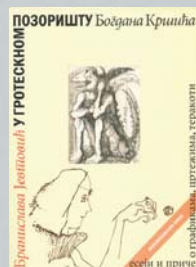
Љ. Стојадиновић

Броширано, ф. 15×21, 228 стр.
Шифра: 310146, цена 400,00
са попустом 200,00

ЕФЕКТИВНО КОМУНИЦИРАЊЕ ВОЈСКЕ С ЈАВНОШЋУ

С. Ранђеловић

Броширано, ф. 17×24, 304 стр.
Шифра: 111077, цена 1.080,00 **са попустом 540,00**

У ГРОТЕСКОМ ПОЗОРИШТУ БОГДАНА КРШИЋА

Б. Јевтовић

Броширано, ф. 15×20, 160 стр.
Шифра: 110985, цена 1.080,00
са попустом 540,00

ПСИХОЛОГИЈА АРХЕТИПА, МИТ И СТВАРНОСТ

М. Јовићевић

Броширано, ф. 14×20, 362 стр.
Шифра: 110973, цена 648,00
са попустом 324,00

ПРОФЕСИЈА НОВИНАР

Д. Ђурић

Броширано, ф. 13×20, 408 стр.
Шифра: 310051, цена 324,00
са попустом 226,80

ОТКУЦАЈИ ВРЕМЕНА

Д. Марковић

Тврди повез, ф. 15×24, 400 стр.
Шифра: 310028, цена 324,00
са попустом 162,00

РАТНИ ДНЕВНИЦИ 1875-1888.

Н. Николић

Броширано, ф. 17×24, 176 стр.
Шифра: 111051, цена 810,00
са попустом 405,00

СУКОБИ У СЕНЦИ

С. Влачић

Броширано, ф. 17×24, 284 стр.
Шифра: 310148, цена 1.080,00
са попустом 540,00

РУКОВОДИЛАЦ У ИНТЕРАКТИВНОМ КОМУНИЦИРАЊУ

В. Цветановић

Броширано, ф. 17×24, 192 стр.
Шифра: 110867, цена 540,00
са попустом 270,00

СРПСКЕ НАРОДНЕ ПОСЛОВИЦЕ И ИЗРЕКЕ

Р. Марковић

Тврди повез, ф. 17×24, 450 стр.
Шифра: 111008, цена 1.490,40
са попустом 745,20

РЕТОРИКА

Б. М. Рогановић

Тврди повез, ф. 15×24, 406 стр.
Шифра: 110850, цена 1.069,20
са попустом 534,60

КОРЕНИ ВОЈНЕ ПИСАНЕ РЕЧИ

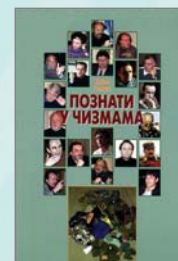
И. Мијатовић

Броширано,
ф. 17×24, 284 стр.
Шифра: 310140,
цена 864,00
са попустом 259,20

ПОЗНАТИ У ЧИЗМАМА

Д. Глишић

Броширано, ф. 16×24, 238 стр.
Шифра: 310115, цена 324,00
са попустом 162,00

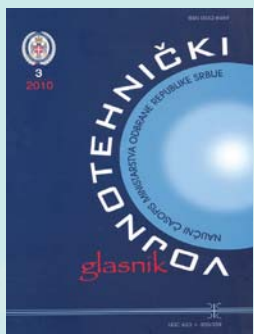
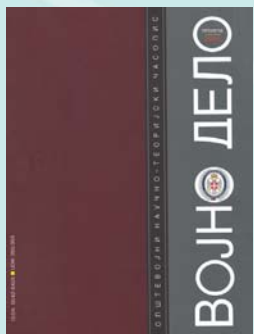
ЧАСОПИСИ ПОСЕБНА ИЗДАЊА

Магазин „ОДБРАНА“ наставља традиције „Ратника“, првог војног листа у Србији, чији је први број изашао 24. јануара 1879. године. Први број ОДБРАНЕ изашао је 1. октобра 2005. године, са трајном амбицијом да буде референтни извор информација о систему одбране Републике Србије, посебно о раду и активностима Министарства одбране и Војске Србије. Афирмишући резултате и достигнућа реформе, ОДБРАНА доприноси да углед Војске јача и да сви добронамерни боље разумеју процес њеног израстања у поузданог партнера у снажењу регионалне и укупне стабилности и очувања мира у свету. Магазин ОДБРАНА као гласило Министарства одбране на медијској сцени Србије заузима препознатљиву позицију. Редакција стално тежи још модернијем и професионалнијем изразу, што је свакако и у интересу система одбране и бољег разумевања са широм јавношћу.

ВОЈНО ДЕЛО је општевојни научно-теоријски часопис МО РС и представља отворени форум за публикавање и стимулисање иновативног промишљања и критичку размену искустава о свим аспектима и нивоима безбедности и одбране, у националном и међународном домену. Чланци се фокусирају на компаративне и мултидисциплинарне и обрађују националну, регионалну и глобалну безбедност, демократско управљање одбраном, цивилно-војне односе, формулисање стратегије безбедности и планирање одбране, тероризам, контролу наоружања, управљање кризама и чување мира. Министарство за науку и технолошки развој РС сврстало је Војно дело у категорију М52 – часопис националног значаја, у домену друштвених наука.

ВОЈНОТЕХНИЧКИ ГЛАСНИК је стручни војни и научни часопис МО, који објављује оригиналне научне радове, прегледне и стручне радове, приказе научно-стручних скупова, као и техничке информације о савременим системима наоружања и војним технологијама. Својом програмском концепцијом обухвата јединствену интервидовску техничку подршку Војске на принципу логистичке системске подршке, области основних, примењених и развојних истраживања, производњу и употребу средстава НВО, као и остала теоријска и практична достигнућа која доприносе усавршавању припадника Министарства одбране и Војске Републике Србије. Поред сталних рубрика, сваки број садржи и редовни прилог „Савремено наоружање и војна опрема“.

НОВИ ГЛАСНИК је стручни интервидовски часопис МО и ВС. Намењен је за војностручно усавршавање професионалних припадника система одбране и њихову едукацију. Представља ширу платформу за примену војнонаучних и научних достигнућа у свакодневnoj пракси. Отворен је за сарадњу и ван граница система одбране јер садржи рубрике: војна теорија и пракса, видови и родови образовање, обука, морал, логистика, традиције, стране армије, војни арсенали, вести и новости. Савремено је графички опремљен и штампа се у боји. Једном годишње се уз часопис припрема специјални прилог.

АРСЕНАЛ 1

Броширано,
ф. 22×30, 240 стр.
Шифра: 140045,
цена 350,00

АРСЕНАЛ 2

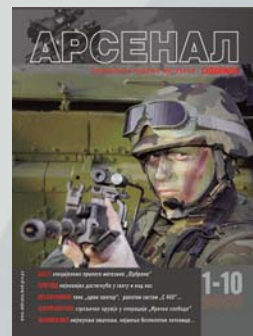
Броширано,
ф. 22×30, 240 стр.
Шифра: 140047,
цена 400,00

АРСЕНАЛ 3

Броширано,
ф. 22×30, 320 стр.
Шифра: 140049,
цена 400,00

АРСЕНАЛ 4

Броширано,
ф. 22×30, 320 стр.
Шифра: 140051,
цена 400,00

Преглед најновијих достигнућа војне технике у свету и код нас. О савременом оружју: оклопним борбеним возилима, хаубицама, авионима, хеликоптерима, беспилотним летилицама, сателитима, бродовима, подморницама. Из пера познавалаца, конструктора, испитивача, новинара. Развој, техничке карактеристике, борбена употреба, али и историја. Опремање армија света.

ЛОВАЧКИ АВИОНИ

Г. Антић,
А. Радић

Броширано,
ф. 30×42, комплет
20 постера са
легендама, у омоту
Шифра: 210293,
цена 850,00
са попустом 595,00

БОМБАРДЕРИ, ЈУРИШНИЦИ И ХЕЛИКОПТЕРИ

Г. Антић, А. Радић

Броширано, ф. 30×42, комплет 20 постера са легендама, у омоту
Шифра: 210303, цена 850,00
са попустом 595,00

Продавница „ВОЈНА КЊИГА“

У Београду
Улица Васе Чарапића 22
Тел/факс 011 21 84 925

Радно време
од 8 до 21 часова
суботом од 8 до 16 часова

- Магазин „Одбрана“
- војностручни часописи „Нови гласник“, „Војно дело“ и „Војнотехнички гласник“
- књиге у издању Медија центра „Одбрана“
- аудио курсеви страних језика
- издања на компакт-дискovima
- постери, географске карте и планови
- макете тенкова, авиона и бродова
- реплике наоружања и војне опреме
- сабље и бодези
- прибор за боравак у природи
- батеријске лампе, бусоле и др.
- војна обућа и одећа
- мајице и качкети, привесци, значке, футроле за оловке и визиткарте, перорези, хемијске оловке и упаљачи са ознакама Војске Србије
- сувенири са националним симболима

НАРУЏБЕНИЦА

МЦ „ОДБРАНА“, Браће Југовића 19, 11000 Београд
Тел. 011/3201-995, 3241-009, телефакс: 011/3241-363
Жиро-рачун: 840-49849-58

Наручујем следећа издања (навести шифру/ количину): _____

у укупној вредности од _____ динара.

Издања ћу платити (заокружити број):

1. одједном (плаћање унапред)
2. на кредит у _____ месечних рата (највише 18) по _____ дин.
(мин.рата 1.000,00 дин.), путем административне забране.

Код плаћања унапред послати доказ о уплати целокупног износа, након чега испоручујемо књиге. Купци на кредит достављају попуњен и оверен образац административне забране. Купљена издања биће достављена путем Пост експреса, на терет купца.

Купац _____

ЈМБГ _____

Број личне карте _____

издате у МУП _____

Адреса становања: Улица и број _____

Место _____

Телефон _____

Потпис наручиоца _____

